

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 VASÁRNAP szeptember 5.

245. sz. 1

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délután
Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-pa'ota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 3. (Minerva-pa'ota)

Középeurópai Locarno felé

Irtta: Prokopy Imre

A kis-antant megalakulása óta Magyarországnak az utódállamokhoz való viszonyát illetően még nem hangzott el olyan nagyfontosságú külpolitikai nyilatkozat, mint *Horthy Miklós*, Magyarország kormányzójának Mohács »hősvértől pirosult gyászterén« tett kijelentése, mellyel félre nem érthető célzást tett a két ország között fennállott és a régmúlt történetében könnyel-vérrel megpecsételt szoros gazdasági és politikai kapcsolatok felújítására.

Sejtelmünk sem lehet arról, hogy mi rejlik ennek a nyilatkozatnak a háttérében, de maga az a körülmény, hogy ez a szenzációs kijelentés a magyar államfő ajkáról röppent világgá egy nagyszabású országos ünnepély imponáló keretében, alig néhány kilométernyire országunk határától, arra enged következtetni, hogy ezt a döntően fontos enunciaciót komoly diplomáciai tájékozódás előzte meg. Enélkül elképzelhetetlen, hogy ez a középeurópai Locarnót előkészítő nyilatkozat megtörténhetett volna.

Nem szólva a letűnt évszázadok homályába vesző régi fegyverbarátságáról, a magyarországi politikának jugoszláv orientációja nem mai keletű. Már a háború előtt történt e tekintetben kísérletezés a fiumei rezolúcióval, később pedig magyar képviselők és újságírók beogradi látogatásával. Az összeomlás után Lovász Márton és a szegedi kormány külügyminisztere, Teleky Pál gróf voltak meggyőződéses szószólói ennek a politikai elhelyeződésnek. Legújabbban Gömbös Gyula hirdette több ízben ennek a politikának szükségességét, legutóbb pedig Rassay Károly szállt síkra a Neue Freie Presse hasábjában a Jugoszláviához való közeledés érdekében.

Mindezen tapogatózások és próbálkozások eltörpülnek azonban a kormányzó határozott állásfoglalása mellett.

Mi S. H. S.-beli magyarok természetesen a legnagyobb örömmel fogadjuk ezt a korszakos jelentőségű nyilatkozatot és jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy az a szerb sajtóban is kedvező fogadtatásra talált.

Örömből természetesen bizonyosfokú önzés ütözködik ki, mert megegyezés esetén kisebbségi sorunk is más alakot öltene.

Az ilyen fontos eseményeket azonban nem szabad tisztán a sacro egoismo szemüvegén át megítélni. Két ország differenciáinak kiegyenlítése jórészt más és a kisebbségi problémánál is súlyosabb érdekektől és nyomósabb tényezőktől függ. De éppen ilyen beállításban tartjuk a legkivánatosabb megoldásnak *Horthy* nyílt felhívásának mielőbbi realizálását.

A két ország gazdasági egymásrautaltsága kézenfekvő, amint azt a többi közt Fenyő Miksa világos okfejtéssel dokumentálta. Gazdasági közösségben vagy legalább is szoros kapcsolatban idővel valóságos autarkia alkothatnának, ami nemcsak jólétet és zavartalan fejlődést biztosítana a két ország lakosságának, hanem kifelé a gazdasági függetlenség-

gel járó szabad mozgást is. Politikaikailag pedig ez a szövetkezés szinte kiszámíthatatlan erőgyarapodást jelentene. Az utódállamok közül a mi államunk a legkonszolidáltabb és katonailag is a legszervezettebb. Könnyen védhető határaival, kimeríthetetlen erőforrásaival a szövetkezés pillanatában már a saját javára dönthetné el a balkáni hegemónia kérdését. Itt nincsenek stratégiailag jóformán tarthatatlan határok és közel 55%-nyi kisebbségek, mint Csehszlovákiában, itt nincs

besszarabiai kérdés elbírhatatlan terhételként, mint Romániában. Kifelé országunk, mint megbonthatatlan egység és vészálló szervezet jelentkezik s az egész kisantant hatalmi sulya voltaképpen államunk szuronyerdején nyugszik. Azon a napon, amikor békés megegyezés révén az északi határ minden eshetőség ellen biztosítva van, megszűnt országunk szempontjából a kisantant létjogosultsága és megindulhat az a várva-várt kiegyenlítési folyamat, mely a mai feszültség helyébe a

megértő együttműködés készségét ülteti. Szabaddá válik az ut a középeurópai és tágabb vonatkozásban a balkáni Locarno felé.

Oxenstierna, az egykori svéd kancellár, már régen megmondta, hogy kevés bölcsességgel kormányozzák a világot. Igazán csak egy szemernyi józan észre van szükség, hogy ennek a szétépett földrésznek hányatott népeit a vetélkedő fegyverkezés és egymásrausztatás örületeiből kivezessék a kiengesztelődés és az áldásos béke biztos révébe!

A király állkapocsgyulladásban megbetegedett

Szombaton javulás állott be Ófelsége állapotában

Beogradból jelentik: Ófelsége, *Alekszandar* király spliti utazása közben megbetegedett. A király betegsége a miniszterelnökség kabinetirodája a következő hivatalos jelentést adta ki:

Ófelsége, a király spliti utazása közben akut alsóállkapocsgyulladásban megbetegedett. Ófelsége láza 37.8 fokra emelkedett, erős fájdalmak voltak és arca feldagadt. Állapotában szombaton javulás állott be

hőemelkedése 37.5, daganata lohad és a gyulladás lokalizálódik.

A jelentést dr. *Koen* és dr. *Radosevics* kezelőorvosok írták alá.

A király betegsége fájdalmas, de állapota aggodalomra nem ad okot.

Pasics szűkebb hivei akcióra készülnek

Dragovics Milutin bizalmas konferencián számolt be montecarlói utjáról Trifkovics Márkó tárgyalásai

Beogradból jelentik: *Dragovics* Milutin, a radikális párt alelnöke, aki tudvalevőleg pénteken érkezett haza Montecarlóból, ahol *Pasics*sal tanácskozott a politikai helyzetről, szombaton folytatta péntek este megkezdett információs tárgyalásait a *Pasics*hoz közelálló politikusokkal. Dél előtt tíz órakor *Dragovics* *Trifkovics* Márkóval, a parlament elnökeivel, *Miletics* Krsztával, *Mihailovics* Iljával és dr. *Ilkovic*s Momesi-oval több mint egy óra hosszat tárgyalt a radikális klubban. A tanácskozások tartalmáról alig valami szivárgott ki, annyit azonban sikerült megtudni, hogy a *Bácsme gyei Napló*-ban *Dragovics* missziójáról közölt információk megfelelnek a tényállásnak.

Ami *Pasics* visszaérkezését illeti, *Dragovics* az újságírók előtt annak a véleményének adott kifejezést, hogy *Pasics*, ha Montecarlóból elutazik, nem megy Caftatba, hanem egyenesen visszatér Beogradba. Elmondta még *Dragovics*, hogy *Pasics* jól érzi magát, az utóbbi napokban reuma gyötörte ugyan, de már ezen is túl van és lassu lépésekkel bír, de kijár szobájából a szanatórium halljába.

Dragovics tanácskozásai mellett feltűnő az az agilitás is, amelyet *Trifkovics* Márkó, a parlament elnöke kifejt. *Trifkovics* szombat délelőtt *Uzunovics* miniszterelnököt kereste föl, majd *Janjics* Vojával és *Miletics* Krsztával tárgyalt hosszasan. Ezeket a tárgyalásokat a *Pasics*-csoport készülő akciójával hozzák összefüggésbe.

Az ellenzéki blokk konferenciája

A szűkebb ellenzéki blokk vezetői, illetve a blokkhoz tartozó pártok megbízottjai szombat délelőtt konferenciát tartottak, amelyen az összes

aktuális politikai kérdéseket megvittatták. A konferencián a demokráta pártot *Davidovics* Ljuba, a földmives pártot *Jovanovics* Joca képviselte. A pártok szónokai megállapították, hogy a községi választások ellenzéki jelöltjének hatósági üldözése még mindig folyik. A költségvetésre vonatkozólag kijelentették az ellenzéki pártok megbízottai, hogy az előirányzott bevételek nem folynak be és így nagy költségvetési deficit várható. Nem elégti ki az ellenzék az árvízkarosultak segélyezése sem. Panaszok hangzottak el továbbá, hogy a tisztviselőfizetések kiutalása rendetlenül történik és különösen az alacsonyabb rangosztályu tisztviselőknél néha napokig, sőt hetekig kell várniuk, míg havi fizetésüket megkapják. Végül foglalkozott a konferencia a külpolitikai helyzettel is és többen annak az aggodalmuknak adtak kifejezést, hogy ha *Ninics*nek sikerül a Népszövetség elnöki tisztségét a mostani állészakban elnyernie, ezért más téren kell majd nagy árat fizetni.

Az ankétabizottság ülés

A parlamenti ankétabizottság szombati ülésén a további munkaprogramot beszélték meg. Elhatározták, hogy az adamsthalai vagongyára vonatkozó vizsgálati anyagról, annak nagy terjedelmére való tekintettel, *Trifunovics* Rankó radikális párti képviselő a legközelebbi ülésen összefoglaló jelentést fog előterjeszteni. *Timotjevics* Koszta indítványára négytagu bizottságot küldtek ki a közlekedésügyi minisztériumba bizonyos számlák fölülvizsgálására. A bizottság tagjai *Trifunovics* Rankó radikális, *Timotjevics* Koszta demokráta, *Grazsdija* Radics-párti és *Vujics* Dimitrije földmivespárti.

Elhatároztak ezután, hogy a szerdai ülésen *Sztojadinovics* Milán volt

pénzügyminisztert és *Sztojadinovics* Dragisát, *Pasics* Ráda vádlóját hallgatják ki. Nagy vita fejlődött ki a körül, hogy *Sztojadinovics* Dragisát csak egyes speciális esetekre, vagy pedig az összes vádjaira vonatkozólag hallgassák-e ki. Végül a bizottság úgy határozott, hogy *Sztojadinovics* Dragisát az általa felhozott valamennyi vádra vonatkozólag meghallgatják.

Ellentétek az adóegységesítő bizottságban

Az adóegységesítő törvényt tárgyaló-bizottságban szombaton érdekes ellentét támadt a radikális-párti parasztképviselők és a Radics-párt között. A radikális-párti parasztképviselők urvanis kifogásolták az általános jövedelmi adó bevezetését, amit paraszttellenesnek mondtak és szemérehányták a Radics-pártnak, hogy az ilyen adót megszavazza. A napirenden az általános jövedelmi adóról szóló fejezet szerepelt. A 93. szakasz tárgyalásánál az ellenzék elvi kifogást emelt a jövedelmi adó bevezetése ellen. *Demetrovics* Juraj Pribicevics-párti és *Pusenjaks* szlovén nép-párti rámutattak arra, hogy az ugynevezett reális adó magassága miatt, az általános jövedelmi adónak nincs jogosultsága. Amikor 1889-ben Magyarországon és Horvátországban a jövedelmi adót bevezették, a reális adókat tizenöt százalékkal leszállították. Ezzel szemben most nálunk felemelték a reális adókat és az általános jövedelmi adót is bevezetik. *Sztojkovics* Szvetisláv kifogásolta, hogy az egyházközvétségeket és a jótékony társulatokat nem mentesítik a jövedelmi adó alól. *Pasics* Milutin radikális-párti parasztképviselő a szerbiai, délszerbiai és montenegrói parasztok nevében tiltakozott az általános

jövendelmi adó bevezetése ellen. Csodálkozását fejezi ki, hogy a Radics-párt, amely paraszt-pártnak mondja magát, ilyen javaslatot magáévá tett. A többség azonban a 93. szakaszt Setyerov Szlávkó jelentéktelen módosításával elfogadta.

A Radics-párt visszaveszi Nikics híveit

Ljubljanából jelentik: Radics István, aki most utazott Genf-be, ljubljani hírlapírók előtt nyilatkozott s kijelentette, hogy mindazon képviselőket, akik Nikics klubjába beléptek, visszaveszi, kivéve Nikics és dr. Loncsarevicset. Egyben Radics István megcáfolta azt a hírt, a mely szerint dr. Paukovicz ki akart volna lépni a klubból.

Egy év: 531 beteg

Évi jelentés a szubotici zsidó kórház működéséről

A Dr. Singer Bernát Zsidó Szeretetház Egyesület most bocsátotta ki jelentését a június hó 31-én zárult gazdasági évről.

A jelentésből kiderül, hogy az egyesület, amely a szubotici zsidó kórházat alapította és fenntartja, egy év alatt kilencezeröttszázharminc ápolási nap fedezetét biztosította, holott a költségvetésbe csak htezer ápolási nap volt felvéve. be csak hatezer ápolási nap volt felvéve. A kórház ötszázharmincegy beteget vett ápolás alá, ezek közül háromszázhatvankét zsidó és százhatvankilenc másvallású. A betegek közül kétszázhatvankettő ingyenes volt, harmincöt kedvezményes és 65 teljes ápolási díjat fizetett. Az egyesület 463.028 dinárt fordított kórház fenntartására, míg ápolási díjak címén 255.540 dinár folyt be, így összesen 718.568 dinár állt a kórház rendelkezésére.

Az egyesület a jelentés szerint a kórházat gyermekosztállyal szándékozik kibővíteni és a tervről a legközelebbi közgyűlés fog határozni.

A jelentésbe foglalt adatok beszédes bizonyítékai annak a rendkívül értékes humanitárius tevékenységnek, amelyet a Szeretetház kifejt. Az általa fenntartott zsidó kórház valláskülönbség nélkül gondozza a szegény betegeket és így rászolgált arra, hogy hivatásának teljesítését valláskülönbség nélkül mozdítsa elő a társadalmi jóléteknység.

Rendet csinálnak a novisadi pályaudvaron

Két nap alatt elszállítják a teherpályaudvarról a felfordított árut

Noviszadról jelentik: A kereskedelmi- és iparkamara szombaton a Lloyd és a főzsde bevonásával értekezletet tartott Popovics Dáka kamarai elnök elnöklei alatt. Megjelent az értekezleten Stojnic Nikola közlekedésügyi minisztériumi osztályfőnök is, akit a miniszter a vasuti szállítás körüli mizériák megvizsgálása végett küldött Noviszadra. Mint előző Koszics Mirkó egyetemi tanár, kamarai főtitkár szerepelt az értekezleten és úgy ő, mint a többi felszólaló tájékoztatta a minisztériumi osztályfőnököt azokról a sérelmekről, amelyeket a legutóbbi vajdasági küldöttség Beogradban felpanaszolt.

Stojnic osztályfőnök kijelentette az értekezleten, hogy az egyes vasutigazgatóságok közt felosztott vagonpark kibővítése nem áll módjában a közlekedésügyi minisztériumnak, de megígérte, hogy a Vajdaságból Boszniába és Dalmáciába szállított gabona kirakása után azonnal visszairányítja a Vajdaságba, hogy azokat a tüzelőanyag szállítására fel lehessen használni. A novisadi pályaudvaron mutatkozó torlódásra vonatkozólag kijelentette, hogy *rendkívüli személyzet azonnali beállásával két napon belül minden, a novisadi vasuti raktárba felvett, de el nem szállított árut azonnal továbbíthat, minden veszteség nélkül és így két napon belül megtisztítja a novisadi pályaudvart az összeorlódot*

árúktól. Azontul pedig intézkedni fog, hogy az áruk nagy részét a novisadi dunai vasuti állomáson hajóba rakják, Vukovarra szállítsák és ott újból vagonokba átrakva tovább szállítsák. Mindezt a vasut külön fuvardíj felszámítása nélkül, a Noviszad—Bogojevo közt érvény-

ben levő olcsóbb díjszabály szerint fogja eszközölni. Végül megígérte, hogy minden lehető el fog követni a minisztérium, hogy a bogojevoi vasutvonalat hat héten belül a forgalomnak átadják. Az értekezlet az osztályfőnök ígéreteit meglepődéssel vette tudomásul.

A francia szőlőtermést tönkretette a vihar

Franciaországban ezidén nem lesz szüret

Párisból jelentik: Franciaország déli részén óriási szélvihar pusztított. A vihar pénteken délután tört ki és órákig tartott. A nagy szélvihar különösen a bortermő vidékeket tette tönkre.

Bordeaux híres bortermővidékén egyetlen szőlőtöke sem maradt épségben.

Teljesen megsemmisült a provencei szőlőtermés is. A szélvihart eső kö-

vette, amely

annyira megárasztotta a folyókat, hogy azok kiléptek medrükből és széles területeket öntöttek el.

A vasuti közlekedés Délfranciaországban megszakadt, mert a pályatesteket az ár alámosta. A vihar következtében több vonat kisklott. Az eddigi jelentések szerint emberéletben nem esett kár.

A keresztényi szeretetnek

a nemzetek közt is érvényesülnie kell

Dr. Csirics Irenej novisadi görög keleti püspök a gyakorlati keresztények berni nagygyűlésének jelentőségéről

A *Bácsme gyei Napló* annakidején részletesen megemlékezett a gyakorlati keresztények berni nagygyűléséről, amelyet a szeretet elvének fokozott ápolása, a pacifizmus propagálása és a szociális kérdések keresztény szellemben való megoldása érdekében tartottak meg. A berni nagygyűlésnek egyik elnöke volt dr. Csirics Irenej, a novisadi tudós és pacifista püspöke, aki most tért vissza Svájc-ból és a gyűlés jelentőségéről a következőkben informálta a *Bácsme gyei Napló* munkatársát:

— A jugoszláv görög keleti szerb egyház első ízben vett részt a gyakorlati keresztények világkongresszusának főbizottsági ülésén, amelyen a katolikus egyházat kivéve a világ összes keresztény egyházai képviselve voltak.

— A megnyitó ünnepi ülésen az elnök Söderblom Nathan uppsalai svéd érsekmetsopolita kérésére én modtam angol nyelvű imát és később a berni protestáns templomban német nyelvű prédikációt, amelyben kifejtettem, hogy a keresztényi szeretet az általános megértés legfőbb tényezője. *A sok nyelv közül csak a szeretet nyelve vezet az általános megértéshez.*

— A napirendi ügyek megvitatása után a legfőbb figyelmet annak a kérdésnek a megvitatására helyeztük, hogy milyen álláspontot foglaljon el a keresztény egyház a szociális kérdésekben és miképpen lehetne a szeretet elvét *ne csak a magánéletbe, de a közéletbe is bevinni.*

Mert nem lehet valaki mint magánember, jó keresztény, mint egy nemzet tagja, pogány. A nemzeteknek is épügy kellene szeretni egymást, mint ahogy kellene, hogy az egyes emberek szeressék egymást. Az egyház az osztályharcot sem nézheti közömbösen és ha elintézésébe nem is akar befolyni, kötelessége befolyását érvényesíteni és kiegyenlítőleg hatni.

— Gazdasági, szociális és erkölcsi kérdésekkel, lakás-, munkás-, alkoholfogyasztási-bűnözés kérdéseivel épügy foglalkoztunk, mint a családi szentély tisztaságának, a gyermeknevelésnek kérdéseivel.

— De legfőképpen arra terjedt ki igyekezetünk, hogy a kölcsönös szeretet, a világbéke eszméit megerősítsük és mindenhova átlántsuk, ahol ma még nem került termékeny talajba.

— Párhuzamosan a főbizottság működésével, Lausanneban a nemzetközi barátkozás világszövetsége is ülésezett és én azon is résztvettem.

— Ugyancsak Bernbe volt egybehívva erre az időre az egyházi alkotmányügyében egybehívott világkonferencia is. — A főbizottság jövő évben Lausanneban ül ismét össze.

— Mi a munkánkat komolyan vesszük. *Ott, ahol békíteni kell, ott békíteni fogunk.*

— Az orthodox egyház képviselőit különösen nagy megtiszteltetésekben részesítették és jól esett látnunk, mennyire megbecsülték bennünket.

Kétemeletes elemi iskolát építenek Szuboticián

A kerületi iskolai bizottság tiltakozik a tanítóképző megszüntetése ellen - Az iskolai bizottság közgyűlése

A szubotici kerületi iskolai bizottság szombaton délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését a városháza kistanácstermében. A közgyűlésen több fontos ügyet intéztek el. Többek között elhatározták, hogy a jövő tanév kezdetéig felépítik az új központi elemi iskola épületét, aminek a terve már régi keletű, de fedezet hiányában nem valósulhatott meg. Az építés céljaira a szubotici iskolaszék minden évben nagyobb összeget irányzott elő és a pénzt az egyik pénzintézetnél kamatoztatták. Ilyen módon eddig már nyolcszázézer dinárt gyűjtöttek össze erre a célra és ez az összeg az iskolaszék 1926/1927. évi költségvetésének terhére előirányzott összeggel együtt elegendő lesz a kétemeletes iskolai épület felépítésére. Az új iskolát az Antunovic Iván-ucca végén építik fel a legmodernebb igényeknek megfelelően és az épületben fürdőt is létesítenek a tanulók részére.

A központi elemi iskola felépítését az iskolai bizottság külön bizottságra bízta, amelynek tagjai Gyorgyevics Dragoszláv

főispán, Evetovics Mátyás dr. helyettes polgármester, Petrovics Koszta főmérnök, Basics-Palkovics Szime közigazgatási bizottsági tag, Radasin Szvetozár iskolaigazgató és Frölich Ferenc városi mérnök.

Az iskolai bizottság ezután Taupertné Szudarevics Katalin polgári iskolai igazgatónőnek a leány-polgári áthelyezése ellen beadott felelővételét tárgyalta. Az iskolaszék ugyanis elhatározta, hogy a leánypolgárit a rókusi elemi iskolába helyezik át, mert a polgári iskola épületének helyiségeire szüksége van a fiupolgárinak és a leánygimnáziumnak. A leánypolgári igazgatónője a kerületi iskolai bizottság közgyűléséhez felelővételét meg az iskolaszék határozatát. A közgyűlés az iskolaszék határozatát megsemmisítette és így a leánypolgárit továbbra is jelenlegi helyiségeiben marad. A tanítási idő beosztását külön bizottság fogja megállapítani. A bizottság tagjainak dr. Evetovics Mátyás helyettes polgármestert, Vuics Radomir tanfelügyelőt és Frölich Ferenc városi mér-

nőket választották meg.

A közgyűlés jóváhagyta az iskolaszék felterjesztését a tavankuti központi iskola felépítése tárgyában. A tavankuti iskolát szintén a jövő tanévig építik fel és az iskola mellett fürdőt építenek a tanjai tanuló ifjúság részére.

A tavankuti iskola felépítésére kiírt pályázatot Berkes Dezső építésmérnök nyerte meg.

Az iskolai bizottság a nemzeti tantárgyak tanítása terén elért sikerekért személyenként ötszáz dinárral jutalmazta meg Csernus Gizella, Dudás Lajos és Albert József elemi iskolai tanítókat, a zsidó hitközségnek pedig megjutalmazásra ajánlotta Radasin Szvetozár igazgatót, Kádas Ignác, Braun Flóra, Hauser Gizella, Pilies Danica és Gyenero Mária tanítókat.

A közgyűlés végül tiltakozott a szubotici tanítóképző megszüntetése miatt és elhatározta, hogy hivatalos átiratban fogják kérni a közoktatásügyi minisztériumot a rendelet visszavonására. A közgyűlést, amely tíz órakor kezdődött, fél egy órakor zárta be az elnöklő főispán.

Autók ha találkoznak

Egy teherautó pozdorjává tört egy budapesti autót

Budapestről jelentik: Sulyos autószerencsétlenség történt szombat reggel Budapesten a Keleti-pályaudvar előtt. Tauker Ödön dr., egy amerikai művészeti és irodalmi ügynökség tulajdonosa a reggeli gyorssal akart elutazni Budapestről. Tauker fivérével, Tauker Mór papirgyárossal autótaxin ment ki az állomásra és a pályaudvar podgyászfeladó osztálya felé tartottak. Közvetlenül a podgyászfeladó előtt voltak már, amikor a pályaudvari posta épületéből nagy sebességgel kirobogott egy teherautó és Taukerék kocsijának nekiment.

A teherautó derékba kapta a személykocsit és pozdorjává tört. A sofőrt az összeütközés ereje a kormánykeréken keresztül messze kiröpítette a kocsiból, a két utas pedig ott maradt véresen az autóröncsai között. A járókelők emelték ki a szerencsétlenül járt Tauker testvéreket a romok közül és orvost hívtak, aki megállapította, hogy szerencsére egyikük sem szenvedett életveszélyes sérüléseket.

A sebesülteket egy másik autón a Rókus-kórházba szállították.

Kibővült a vád

a szerbkereszturi méregkeverők ellen

Gyilkosság gyanúja miatt még egy kereszturi asszonyt tartóztattak le

Kikindáról jelentik: A szerbkereszturi csendőrség — mint a *Bácsme gyei Napló* annakidején megírta — ez év elején egy méregkeverő bandát tartóztatott le, amelynek tagjai özvegy Mardacski Dragutiné, özvegy Golics Milodánné és özvegy Lukácsné Beladzics Olga, akikről kiderült, hogy férjeiket méreggel tették el láb alól. A méregkeverő asszonyokat bezárították a kikindai ügyészség fogházába és ügyük néhány hét múlva kerül főtárgyalásra. Mardacskinéék bünygyében a napokban az ügyészségnek újabb terhelő adatok jutottak tudomására és emiatt az ügyészség pótnyomozást rendelt el.

Mardacskiné ellen az a gyanu merült fel, hogy nem csak férjét gyilkolta meg, amit maga is beismer, hanem nagynénjének, Vuics Kristoforné kereszturi asszonynak is ő a gyilkosa. Vuicsné néhány évvel ezelőtt halt meg gyanus körülmények között, de akkor a halála ügyében megindult nyomozás eredménytelen maradt. Vuicsné holttestét exhumálni fogják.

Ezzel egyidőben az ügyészség tudomást szerzett arról is, hogy a méregkeverő asszonyok bandájába tartozott Kidzsulán Szmilja kereszturi asszony is, akinek a méreg szerzésében volt része. Kidzsulán Szmilja ellen is felmerült az a gyanu, hogy harmincegy éves férjét elvette láb alól. Kidzsulán Szmilját a kereszturi csendőrség letartóztatta és bezárították a kikindai ügyészség fogházába.

KISEBBSÉGI ÉLET

A pozsonyi törvényszék két érdekes államellenességi pört tárgyalt. Az első pör vádlottja Fried Zoltán nagylégi uradalmi intéző volt, aki a vádirat szerint azt hirdette, hogy »a csehek kiűrik Csallóközöt és jönnek a magyarok«. A tárgyaláson az uradalmi intéző beismerte, hogy tett ilyen kijelentést, de csak mint hallomást adta tovább a hirt, mely akkor terjedt el, amikor Benes és Bethlen tárgyaltak Genfben a két ország közeledéséről. Az ügyész nagyobb vádbeszédben kérte Fried elítélését, a védő felmentést indítványozott. A bíróság felmentette az uradalmi intézőt a vád alól azzal az indoklással, hogy nem volt szándékában a híreszteléssel igazságot kelteni. A másik vádlott Burger Gizella felekezeti tanítónő volt. Burger egy évvel ezelőtt Eberhárdon lakodalomban vett részt. A lakodalmon magyar és szlovák dalokat énekeltek. Többek között a »Tecse voda, tecse« című szlovák dal is elhangzott. Burger Gizella, mikor valaki felvilágosította, hogy ez Masaryk elnök kedvenc dala, sértő megjegyzést tett az elnökre. A sógora feljelentette, mire az ügyészség vád alá helyezte. A bíróság a tanúk kihallgatása után Burger Gizellát kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte, az ítéletet azonban fiatal korára való tekintettel felfüggesztette.

A Kun-kollégium ügyében még nem jött létre megállapodás az erdélyi református egyház és a kormány között. A tárgyalások eredményéről Groza így nyilatkozott: »Az ügy egyelőre még nem jutott végső stádiumába. A református egyház négyosztályos alginmniáziumot akar felállítani a régi épületben. Petrovici miniszterrel áttanulmányoztuk a magánoktatási törvényt és úgy találtuk, hogy a nyilvánossági jog elérésére egy évi működésre van szüksége az iskolának. Ezért ez a kérdés még függőben van és meg kell találnunk a kellő formát a kérés teljesítésére. Vannak azután a tranzakciónak pénzügy-politikai nehézségei is. A kormány 12 milliót, később 15 milliót ajánlott fel, a református egyház azonban 20 milliót kért. Azonban a 15 millió sem áll ez évben rendelkezésére a kormánynak és csak a jövő évi költségvetésbe illeszthető be. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy az iskola tulajdonjoga még per tárgyát képezi és a tárgyaló feleket ez a per befolyásolja. A kérdés elintézése sürgős, mert itt van szeptember. Épen ezért holnap, vagy holnapután Kolozsvárra érkezem, ahol Petrovici miniszter felhatalmazása alapján felveszem a tárgyalásokat a református egyházkerület igazgatótanácsával.«

Államellenes rekruta-nóta miatt vont felelősségre a kassai tábla hat gömöri legényt. A vád szerint a legények bevonulásuk alkalmával államellenes dalokat énekeltek, többek közt a Kossuthnótát. Az első fokon a rimaszombati törvényszék felmentette a vádlottakat, akik tagadták, hogy államellenes nótákat daloltak. A kassai tábla helyt adott az ügyész kérdésének és a gömöri legények pörében elrendelte a bizonyítás kiegészítését.

Franciaország kezdi belátni, hogy a kisebbségi kérdés megoldása elsődrendű államérdék. Az elszázi német kisebbségnek hosszú harc után sikerült elérni, hogy elismerte Páris a kisebbségi szabadságjogokat. A francia jobboldal vezére, Millerand kijelentette, hogy Elzász-Lotharingiában bevezetés előtt áll »a regionális rendszer«. Az elszázi kisebbségi mozgalom történetének ismeretéhez tudni kell, hogy amikor a franciák a világháború után anektálták Elzász-Lotharingiát, tudatában voltak annak, hogy a tartomány többsége német és nemet akar maradni. Eleinte az elnyomó politika diadalmaszkodott; a franciák azt hitték, hogy egy-két éven belül franciává tehetik Elzászt. Strasszбург németjeit, akik egy szót sem értettek franciául, megbüntették, ha az uccán németül beszéltek. Azokat viszont, akik a németeket feljelentették, nagy jutalomban részesítették. A gyermekek nem tanultak meg sem németül, sem franciául. Az importált francia tanítók nem tudták magukat megérteni a német gyermekekkel

és így képtelenek voltak tanítani. Ilyen viszonyok közepette született meg Elzász-Lotharingiában a német kisebbségi mozgalom és néhány év alatt szerény hetilapból hatalmas napilappá fejlődött a kisebbségi központi orgánus, a Strasszburgban megjelenő »Zukunft«. A párisi kormány hasztalanul lépett fel a legnagyobb szigorral, hiába erőszakoskodott, sikertelenül vetette börtönbe a

kisebbségi mozgalom vezetőit hazaárulás és irredentizmus címén, a kisebbségek egy jöttányit sem adtak fel követeléseikből. Céltudatos, erélyes küzdelmük most eredménnyel járt; a francia kormány már elismeri a kisebbségek kulturális, gazdasági, sőt politikai autonómiáját. Az elnyomás megszűnt és a kisebbségek szabadságjogait Franciaországban rövidesen beiktatják az alkotmánytörvénybe.

Az olaszországi szláv diákok nem tanulhatnak Jugoszláviában

A ljubljana-i vásáron való részvételt is megnehezítették az olasz hatóságok

Görzből jelentik: Az olasz hatóságok szigorú rendeletet adtak ki az ottani szlávok utazási lehetőségeinek és általában a Jugoszláviába való utazásnak korlátozásáról. A görzi prefektus erre vonatkozó rendelete a következőképpen hangzik: *A legszigorúbban tilos utlevelet kiadni azok számára, akik ebben az évben Jugoszláviában akarták megkezdni tanulmányaikat.* Azok, akik az elmúlt iskolaévben Jugoszláviában tanultak, csak úgy kaphatnak utlevelet, ha az iskolai hatóság által kiadott és az olasz konzulátustól látta-mozott bizonyítvánnyal igazolják, hogy valóban Jugoszláviában jártak iskolába. Fakereskedők és kézmű-

árkereskedők csak abban az esetben kaphatnak utlevelet, ha az illetékes olasz konzulátustól nyert igazolványt mutatnak be arról, hogy az utazás halaszthatatlanul szükséges. *A ljubljana-i mintavásárra nem szabad utlevelet kiadni az utazás szükségességét igazoló bizonyítvány nélkül.* Külföldi fürdőhelyekre utazni tilos.

A rendelet nagy felzúdulást keltett a jugoszláv közvéleményben és a horvát lapok ismételtlen megállapítják, hogy furcsa barátsági viszony az, amelyben az egyik szerződő fél megengedhetőnek tartja, hogy a másik nemzet véreit a legváltozatosabb zaklatásoknak tegye ki.

Plasztirasz harcot indít Kondylisz ellen

Pangalosz fel akar lépni a nemzetgyűlési választásokon

Athénből jelentik: *Plasztirasz* tábornok az egyik görög lapban nyíltleveltel intéz *Kondylisz* tábornokhoz, amelyben azt írja, hogy csodálja, hogy Kondylisz megtűri maga mellett Pangalosz híveit, akik a diktátor minden bűnében részesek voltak és csak akkor segítettek a diktatúra megbuktatásában, amikor már attól féltek, hogy elkövetkezik a felelősségrevonás ideje.

— Vannak pillanatok — mondja *Plasztirasz* — amikor minden esz-köz jó, de én vádolom *Kondylisz* tábornokot, hogy szövetkezett az alkotmányos élet megőlével.

A nyíltlevel azzal végződik, hogy helyre kell állítani a kormány felelősségét a nemzetgyűléssel szemben

és vissza kell állítani az alkotmányosságot. Bizik benne, hogy az ország közvéleménye elegendő nyomást fog gyakorolni *Kondylisz*re, hogy a hadseregből és a kormányzatból kiközösítse Pangalosz munkatársait.

Kondylisz nyomban válaszolt a nyíltlevelre. Védelmébe veszi Pangalosz híveit s azt írja, hogy ezek minden bűnüket levezekelték azzal, hogy segítettek a diktatúrát megbuktatni és dícséretet érdemelnek mostani működésükért. A felelősségrevonást a megalakítandó nemzetgyűlésnek kell elvégeznie.

Pangalosz értesítette híveit, hogy a következő nemzetgyűlési választáson fel fog lépni.

Németországot Nincsics üdvözli a Népszövetség szerdai közgyűlésén

Heves harcok várhatók a nem állandó tanácstagságok körül Spanyolország távolmaradásával tüntet Németország felvételénél

Párisból jelentik: Az éjszaka Genf-ből érkezett jelentések lényegesen optimisztikusabbak.

Remény van arra, hogy Spanyolország minden nagyobb feltűnés nélkül fog visszavonulni.

A beavatottak úgy tudják, hogy a spanyol kormány jegyzéke már megérkezett a Népszövetség titkárságához és ebben a spanyol kormány csak annyit jelent ki, hogy nem tartja magát érdekeltnek a Népszövetség munkájában és a Népszövetség további tárgyalásain képviselője nem fog megjelenni.

Attól azonban eltekint a spanyol kormány, hogy állásfoglalását a Népszövetség ülésén indokolja meg. *A Népszövetség* ülése most már zavartalan lesz. Nyugtalanúságot csak akkorra várnak, ha a népszövetségi tanács tagok megválasztására kerül a sor.

A nemállandó tanácstagsági

helyekre a kilépő Uruguayt és Belgiumot valószínűleg újra megválasztják.

Nemállandó tanácstagsági helyet kap két amerikai állam, köztük Cuba is.

Csehszlovákia az eddig általa bírt nemállandó tagságról visszahagyja Románia javára.

Svédország hajlandó háttérbe vonulni *Hollandia* javára. Az újonnan létesítendő három nemállandó mandátum közül az egyikre komoly jelölt *Lengyelország*. Nagy pártja van a népszövetségi delegátusok között annak, hogy a másik nemállandó tagsági helyet *Kína* kapja. A harmadik mandátum körül nagyon megoszlanak a vélemények. A választásokon kívül további nehézséget jelent az, hogy

Németország nyomatékosan kívánja, hogy a választásokat csak azután ejtsék meg, amikor Németországot már felvették a Népszövetség tagjai közé.

hogy Németország résztvehessen a szavazásban. A párisi sajtó Németország magatartását elítéli és úgy véli, hogy ez ellenkezik a locarnoi szellemmel.

Londoni jelentés szerint az angol sajtó nagyon elégedetlen a Népszövetséggel

és az angol közvéleményre is rossz hatással vannak azok a zavarok, amelyek a Népszövetség munkájának megkezdése előtt felléptek. *A Daily Express* azt írja, hogy a Népszövetség nem képes valóra váltani azokat a célokat, amelyekre rendeltetve van.

Anglia szempontjából az egész Népszövetség felesleges intézmény,

amelyre kár pénzt pazarolni. Sokkal jobb volna, ha Anglia dominiumaival együtt megalakítaná a brit birodalom Népszövetségét.

Genf-ből jelentik: A Népszövetség teljes ülése elfogadta az albizottság javaslatát a népszövetségi tanács új szervezetéről. Az elfogadott jelentés szerint Németország állandó tagsági helyet kap a népszövetségi tanácsban s a nem állandó tagsági helyek számát hatról kilencre emelik fel.

A Népszövetség mai zárt ülésén, amelyen a tanács újjászervezéséről szóló javaslatot elfogadták, a svéd delegátus kijelentette, hogy Svédország csak azzal a kikötéssel szavazza meg az átszervezést, ha ezzel a Népszövetség krízise megoldódik. A tanács ezután Németország állandó tanácstagságának formalitásait tárgyalta.

Genfi jelentés szerint Németország felvétele a Népszövetség szerdai teljes ülésén fog megtörténni. Németországot a Népszövetségben *Nincsics jugoszláv külügyminiszter*, mint az idei népszövetségi teljes ülés elnöke fogja üdvözölni. Ha Németország hivatalos értesítést kap felvételéről, a német delegáció *Stresemann* külügyminiszter vezetésével nyomban elutazik Genf-be.

A német delegátusokat csütörtökre várják Genf-be.

Békejobbot nyújtottak az angol bányamunkások

Kérik a bányatulajdonosokat a tárgyalások megindítására

Londonból jelentik: A bányamunkások szervezete levelet intézett *Churchill* lord kincstári kancellárhoz, amelyben a következőket írja:

— A bányásztrájk mostani körülményeit figyelembe véve, szükségesnek tartjuk a bányatulajdonosokkal való új szerződés megkötését. Felkérjük a királyi kancellárt, tegye lehetővé a bányatulajdonosokkal való tanácskozást.

A bányamunkások szakszervezete abban a reményben ül össze a munkaadók képviselőivel, hogy sikerüljön fog a széntermelésük sikerült leszállítani és megteremteni a békét.

Churchill kijelentette, hogy a szakszervezet levele megfelelő alap a további tárgyalásokra és felszólította a tulajdonosokat, hogy azonnal nevezzék meg képviselőiket. A fordulatról nyomban értesítették *Baldwin* miniszterelnököt.

Macdonald kijelentette, hogy a bányamunkások kezdeményező lépése után remény van rá, hogy a józan emberi befátás felülkerekedik és a sztrájk véget ér.

A *Westminster Gazette* értesülése szerint a bányamunkások hajlandók a hét és fél órás munkaidőre és a munkabérek leszállításába beleegyezni.

A Csajkás-kerületben

megszüntették az évszázados földközösséget

Szomborból jelentik: Évtizedes vizzálykodás folyt a Csajkás-kerület tizenhárom községe között a harminckilencezer holdnyi ugynevezett Csajkás-földek birtokáért, amelyet a tizenhárom község népének még a Habsburgok ajándékoztak állandó és kitünő hadiszolgálatuk elismerése fejében. A földet 1915-ig közösen kezelte a tizenhárom község és a jövedelmet a lakosok számaránya szerint osztották el egymás között. Állandó volt azonban a közös földtermése fölött a vizzálykodás, amely igen gyakran foglalkoztatta a hatóságokat is. Ennek a harcnak a megszüntetése végett 1915-ben kérték a Csajkás-községek a vagyonszétválás megszüntetését. A világháború viszonyai lehetetlenné tették a birtokközösség megszüntetését, mert a szükséges előkészítő munkálatokat nem lehetett megkezdeni, másrészt a községek sem tudták megegyezni a nekik járó birtokrészekre vonatkozólag.

A múlt évben végül a vármegye elrendelte a vagyonszétválás megszüntetéséhez szükséges felmérési munkálatokat és megbizta Martin József vármegyei főjegyzőt, hogy igyekezzen békés megegyezést létrehozni a tizenhárom község között a birtok tulajdonjoga, illetőleg megfelelő felosztása tekintetében. Martin főjegyzőnek hónapokig tartó tárgyalások után most sikerült a tizenhárom község kívánságait összeegyeztetni és a községek képviselői a napokban már alá fogják írni a megegyezést tartalmazó jegyzőkönyvet. A megegyezés lényege az, hogy minden község az 1877. évi lélekszáma arányában kap részt a sok pereskedésre okt adó földbirtokok tulajdonjából.

A megegyezés aláírása után kezdetét veszi a birtok telekkönyvi rendezése olyan módon, hogy a megegyezés szerint az egyes községeket megillető birtokrészeket az illető községek nevére írják telekkönyvileg. Ezáltal a több mint ötven éve fennálló Csajkás-kerületi földbirtok-

közösség megszűnik. Az érdekelt községek népe nagy meglepetéssel fogadta a földtulajdonkérdés ilyen rendezését, de örömeiket az befolyásolja kedvezőtlenül, hogy a hosszú petpatvar tartama alatt az

agrárminiszterium a birtoknak több mint felét agrárreform célokra vette igénybe és több mint ezer dobrovoljac családot, valamint más igénylőket telepített a harminckilencezer holdas birtokra.

Izgalmas éjszakai hajsza után fogták el a noviszádi betörőket

Az egyik betörőt Sztaribecsejen, a másikat Noviszádon fogták el — Hiánytalanul megkerült az elrabolt pénz

Noviszádról jelentik: A noviszádi rendőrség huszonnégy óra alatt felderítette az Erdős Henrik és társai-cégnél elkövetett betörésnek minden részletét és elfogta a betörés mind a három tettesét, az orgazdákat, hiánytalanul előkerítette az egész elrabolt összeget, amellyel olyan rendőri bravurt vitt végbe, amely dicséretére válik a noviszádi rendőrségnek. Az első nyomot a betörés helyén talált betörőszerszámok szolgáltatják. Megállapították, hogy a szerszámokat a Stolz Henrik és fiai Temerini-uccai gépkereskedésében vásárolták. Az ott elárulító Milasinovics Jován kereskedőségét pontos leírást adott a vásárlóról és leírásából a rendőrség megállapította, hogy az Sohl Frigyes vrbázi asztalos. A rendőrség, amint jelentették, már péntek este a Hadiszigeten letartóztatta Herdi József noviszádi cipészt, akinél 27.500 dinár készpénzt találtak. Herdi elmondotta, hogy Sohl Frigyessel és Hefter Samuval együtt ők követték el a betörést és éjjel 11-től reggel 4-ig dolgoztak a kassza felfeszítésén.

A rendőrség megállapította, hogy a másik két tettes csütörtökön egész éjjel és pénteken egész nap nem mutatkoztak a lakásukon.

Rákics Radenó rendőrkapitány autón követte a betörők nyomát és több községen keresztül eljutott Sztaribecsejre, ahol Sohl és Herdi már többször laktak a Centrál-szállodában. Rákics nyomban a szállodába ment, ahol a vendégkönyvet átnézte egy Bákics Vladimir nevű körözött másik betörő nevét találta. Bákicsot le is tartóztatta és a becsei rendőrségnek adta át.

A vendégkönyvben egy Danila Fülöp nevű ember neve volt beírva, akiről kapott személyleírásban Rákics Sohlra ismert. Az állítólagos Danila az 1. számú

szobában volt és aludt. Rákics kapitány tudta, hogy Sohl töltött revolverrel jár, vakmerő, elszánt ember, aki élve nem adja meg magát, ezért cselhez folyamodott és Sohl felkeltette azzal, hogy már fél 3 van, amikor Sohl meghagyta, hogy költse fel. A szobaasszony bekopogott, felköltötte Sohl és a cipőket kérte tisztítás végett, amikor Rákics rendőrkapitány Szláncámenác Jocóval, a noviszádi rendőrség hatalmas termetű rendőrbiztosával hirtelen behatoltak a szobába. Szláncámenác dtnyaldobta Sohl, aki már revolvere után kapott. Lefegyverezték, megvasalták és megmozdításakor egy 6.25 kaliberű Browningot és 20 töltényt találtak nála. Először tagadott és csak amikor a zsebében 28.500 dinár készpénzt találtak, ismerte be a betörést. Elmondotta, hogy 1000 dinárral többet kapott mint másik két társa, mert ő vette a betörőszerszámokat egy vrsaci betörés alkalmával szerzett pénzen.

Ezalatt Málnencsics Rodoljub rendőrkapitány és Vilovác rendőrfogalmazó a harmadik tettes, Hefter Samu felkutatására indultak. Heftert előbb anyjánál, Hefter Lottinál keresték, de nem találták. A rendőrség Hefterné udvarában egy ládában elrejtett egy kislitát, aki ott órákig figyelt. A kisfiu jelentette, hogy Hefterné vacsorát vitt az Arany János-ucca 26. számú házba. Málnencsics nyomban ottermett és a házban lakó és orgazdaságért már sokszor büntetett Speier Jenő sófför lakásában megtalálta a keresett Hefter Samut. Egy órával utóbb Hefterné lakásán, a párnákba bevarrva megtalálta a 27.500 dinárt, amely Hefter része volt és ezzel az egész elrabolt összeg előkerült.

Hefter Samut, Hefter Lottit és a többi orgazdákat: Speier Jenőt és Hefter sógorát, Lusztig Adolfot behozták a rend-

őrségre, ahol eképen az összes tettesek kézrekerültek.

Az ellopott takarékkönyveket Herdi József a betörés éjszakáján sárga bőrdobozba helyezte el és a bőrdobozdal együtt egy réten hagyta, ahol a bőrdobozt meg is találták.

Rákics kapitány Sohl Frigyessel együtt Noviszádra szállította Petkovics Györgyöt, akit a noviszádi rendőrség Mátics Milorád kárára elkövetett betörés miatt már régóta köröz.

Topolán, Sentán és Kulán

tartott vizsgálatot az adóinspektor

Topolán nagy hátralékok vannak, Kulán és Sentán kedvezőbb a helyzet

Az inspektor ellenőrzi kiadott rendeleteinek végrehajtását

A szubotocai kerületi pénzügyigazgatóságon lefolytatott vizsgálat után Bogojevics Iván pénzügyminiszteri inspektor, miniszteri biztos a kulai, sentái és topolai járási pénzügyigazgatóságoknál tartott hivatalvizsgálatot. A három járási pénzügyigazgatóság közül, mint értesülünk, Bogojevics inspektor Kulán és Sentán aránylag legkedvezőbb állapotot talált, míg Topoláról elégedetlenül távozott a miniszteri biztos.

Bogojevics inspektor megállapításai szerint Topolán éppen olyan állapotok vannak, mint a szubotocai adóhivatalban, rendkívül nagyok az adóhátralékok és az adóadminisztráció nagy hátralékban van. Emiatt a miniszteri biztos utasította a topolai járási pénzügyigazgatóság vezetőjét, hogy a hátralékokat azonnal a legsürgősebben dolgoztassa fel és gondoskodjék a kincstár adóköveteléseinek legszigorúbb behajtásáról.

Bogojevics Iván inspektor a közeljövőben megvizsgálja a szubotocai kerületi pénzügyigazgatóságához tartozó többi járási pénzügyigazgatóságot, a szombori kerületet és a Szerémséget, ahol hét kerületi pénzügyigazgatóság van. Még ezeknek a vizsgálatoknak tartama alatt Bogojevics Iván inspektor visszatér Szubotocára, hogy ellenőrizze rendelkezéseinek betartását.

A Bácsme gyei Napló munkatársának értesülése szerint Bogojevics inspektor a vizsgálatokról tett jelentésében kiemeli, hogy bár adminisztrációs hibákat tapasztal, visszatérnek sem a szubotocai kerületi pénzügyigazgatóságon, sem a járási adóhivatalokban nem jött nyomára.

Az itt felejtett ember

Irta: Szini Gyula

Nyirkos, ködös novemberi eső ptyergett le az uccára. Átkozott nap volt. Egy bérkocsi összeütközött egy autóval. A kocsi és a soffőr vaskos gorombaságokat vágtak egymás fejébe, a vitába beleszóltak az utasok, beleavatkoztak fassankint a kíváncsiak is, akik körülállták a bérkocsi törött ablakait. Mindenki ideges volt, ok nélkül veszekedett, egy szóért késhegyre mentek volna az emberek.

A tömegben ott állt az itt felejtett ember. Külsőjére nézve épp olyan volt, mint a többi. Ötven év körül lehetett. Kissé kopott volt a kabátja, kalapja, ezért nem féltette az esőtől, csak kissé az eresz alá állt egy fodrász üzlete elé és ott elmélkedett tovább azon, amit látott.

Az autónak még egy szöge se hajlott el, a bérkocsi ellenben súlyosan megsérült. És mégis a rendőr, valamint a járőrök a kocsisnak estek neki, levénmarházták, lerészegzazemberezték. A kocsis állt ott az esőben, tényleg pityókás volt, vörös arcából apró zöld szemek nagyokat pislogtak, de nem szólt semmit. Az itt felejtett ember megismerje. Ez a kocsis valaha a belváros legszebb terén állt, kétfogatu gummikerekű bakján ült. Cilindere, bársony zakója, pepita nadrágja volt, mindig rózsát viselt gomblyukában, jókedvű, ifju volt, ő vitte a mágneseket, színésznőket, szerkesztőket — a gummikerek a fényűzés, jólét szimbóluma volt — és most lezüllött öreg korára mogorva konfliktuskocsisnak.

Lehetett benne egy kis szesz is. De egy kis bosszuvágy is fűthette, hogy nekijajtott az autónak, ennek a gyü-

löletes, lelketlen gépnek, amely lassankint egészen kiszorítja a gavalléros, gondolkodó lovat. Vagy talán öngyilkos akart lenni?

Arisztid, az itt felejtett ember belenyult a zsebébe gyűrött papiros pénzekért, de a tábla változott. »573 hektowatot fizet! Arisztid mosolygott ezen a különös valután, pénzt tett le az sztalra, mire a tábla jelezte: »Rendezve!«

Arisztid fogta a kalapját és kiment a kávéházból. Az eső időközben szerencsére elállt. Annál különösebb volt, hogy az uccán egyetlen embert se látott. A kocsiuton ellenben szakadatlan sorban vonultak különböző típusu gépkocsik, motoros járművek. Arisztid fölnezt az égre és ott még különösebb látvány tárult eléje. Repülőgépek vonultak szakadatlan sorban és egy helyütt kettéágaztak, mint éjjele a tejút.

A gépkocsikon, motoros kerékpárok, traktorokon és egyéb járműveken ember nem ült és valószínű volt, hogy fönn a repülőgépeken se ült senki. Arisztid elindult, hogy egy embert keresen. Az itt felejtett ember keresett egy másik itt felejtett embert.

Az autók sorából kikanyarodott egy gépkocsi, befordult egy mellékúccába és Arisztid látta, hogy ember ül rajta. Utána futott és addig kiabált, míg a gépkocsi meg nem állt.

— Bocsásson meg, uram — szolt Arisztid — hogy esetleg sürgősen utijában megkasztottam. Olyan zavarban vagyok, azt se tudom, mit mondjak.

Megmondta a nevét és folytatta:

— Kihez van szerencsém?

— Én a »27.454 BL« gép vagyok.

— Azt látom a jelzőtáblájáról, de csak ládi és utónevét nem tudhatnám meg?

Nevetés hangzott a gépkocsiból:

— Vagy úgy! Ön még a régi emberek közül való. Tessék beszállni, mert sürgős az utam. Utközben majd elbeszélgetünk.

— Kérem, én most jövök a kávéházból — mondta Arisztid — és ezer kérdés kinez, amelyre nem tudok feleletet.

— Kérdezzen, de a kérdéseit ne intézze ahhoz az emberi alakhoz, aki mellett ül, hanem hozzám.

— Kihez? — és Arisztid ijedten nézett körül, de nem látott senkit.

— Hozzám, a »27.454 BL« géphez.

— Nem értem — felelte Arisztid. — Tessék megmondani, hogy ön hol van?

— Ej, de gyöngye ólméjű! Hát ön bennem ül, ugy-e és én most szágudok ön-uel. Vagy nem látja a hűtőmet? Hiszen mellette ül... az az emberi alak...

— Ez az emberi alak az ön hűtője?

— Nem érti a tréfát? Emberi alakra formáltam a hűtőmet és azon mulatok, hogy ön az egész uton hozzá intézi a kérdéseit.

— Kezdek eszmezarban szenvedni — szolt Arisztid, aki igen rosszul érezte magát az emberi alak mellett. — Tehát a gép beszél hozzám?

— Én beszélek. Nem látja a tölcseremet, ahonnan a hangom árad?

— Látom. Ez az ön szája?

— Nem, a tölcserem. Lehet, hogy valamelyik ősminek szája volt, de én nekem már jól kifejtett tölcserem van.

Mondják, hogy őseim gépmulattok voltak, vagyis félig emberek, félig gépek. Én már szerencsére egészen gép vagyok.

— Bocsásson meg — szolt Arisztid — a származásomban erősebb vagyok, mint ön. A gvarló és tökéletlen emberek gépeket alkottak, amelyek tökéletesebbek voltak náluk. A gépek tökéletessége vég-

re elérte azt a fokot, hogy nem volt szükségük emberre, tulszárnyalták, felülmúlták, leigázták az embereket és támadt egy új gép-generáció, amely...

— Nem vitatkozom tovább önnel, mert célhoz értem. Szálljon le rólam.

Arisztid leszállt.

Mindaz, amit a gép elmondott neki, rémülettel töltötte el. Hogy fog ebben az új világban elhelyezkedni ő, az itt felejtett ember? Gépiesen élni, szeretni, meghalni?

Fölkapaszkodott egy visszafelé induló gépkocsira. De ez már nem volt oly barátságos, mint az előbbi. Arisztid egy kérdését se méltatta válaszra. A gép a kávéház előtt állt meg, ahonnan Arisztid kiindult. Arisztid boldog örömmel ismerte föl törzskávéházát. Vége egy intézmény, amely a régi jó világra emlékeztet. Leült megszokott helyére és nyomban előtte termelt egy gépkávé. Meghajolt:

— Engem parancsol?

Arisztidnek azonban nem volt kedve hozzá. Roppant fáradtnak érezte magát az autón való száguldás után és az új benyomások is leverték. Lehajtottá fejét a márványasztalra és elaludni készült. De durván fölkeltek.

A főpincér állt előtte és mérgesen szolt:

— Ne tessék a kávéházban aludni!

Hortyogása elriasztja a többi vendéget! Arisztid ijedten eszmélt magára. Fülkét és távozni akart.

— Még nem tetszett fizetni — szolt a főpincér.

— Dehogynem fizettem!

— Talán álmában?

— Vagy úgy!

És Arisztid gépiesen fizetett.

TINTA

Fellegjáró és elképesztő

Keresztvize szeretnék itt tartani két szót, mely egy pályázaton született meg és kapott jutalmat. Erős, életrevaló csecsemőknek látszanak s ezennel hosszú életet kívánok nekik. Mindakettőt a *fantasztikus* pótlására ajánlották, melynek megmagyarárosítása a pályatételek között szerepelt. Ez a szó manapság egyre gyakrabban lábatlankodik előttünk, minden ok nélkül. Én különös ellen-szenvvel viseltem iránta. Először azért, mert nagyzó. Sokat markol, de keveset fog. Száz és száz, jobb és pontosabb szóval irhatom körül. Másodszer nem kedveltem, mert alakjára nézve is korcs. Eredetileg görög szó volt, ahol lángot, ragyogást, megmutatkozást jelentett, majd átvándorolt a latinba, később a németbe s megkapván mai fémjelzését, innen kértük kölcsön mi, de megint elláttuk a latinus végezettel. Kissé tarka és torz bohócnak tartottam. Mozilírdetéseken láttam és gyöngyökönve haskótóin. Nem irtam le soha.

Ma este a fenti két szóval, melyet pótlására javasoltak, sokáig játszottam, mint valami ujonnan vert fém-pénzzel. Engedjék meg, hogy ezt a játékot itt a papíron folytassam. A *fellegjáró* és *elképesztő* valóban derék lelemény. Együtt a kettő sikerülten sejteti meg a *fantasztikus* fogalmát, körülhatárolva az szó egész eszme-területét. A költő képzelete *fantasztikus*, tehát *fellegjáró*, azonkívül lehet *fellegjáró* zene, festészet és építészet is. Barátom pimaszsága *fantasztikus*, tehát *elképesztő*. Mindezen igen helyes.

Mégsem szabad azt vélnünk, hogy ezzel a *fantasztikus* végképp elintéztük és miután új szavainkat beiktattuk a törvénykönyvbe, ki-ki bizvást élhet vagy az egyikkel, vagy a másikkal, mihelyt eszébe ötlük a *fantasztikus* fogalma. Minden szó egy világ. Rejtélyes élete van. Egy jeles francia nyelvészrel beszélgettem erről a kérdéstről, aki azt a nézetet vallja, hogy nincsenek is rokonértelmű szók. Ha csak ezt a két magyar szót veszem például, *bu* és *bánat*, nyomban kiteszik, mennyire igaza van. Mind a kettő majdnem egyet jelent, sokszor együtt is alkalmazhatjuk őket, nyomatékosítva: *bubánat*. De mégsem azonosak. Mind-egyiknek más és más a lelki tartalma, hangulati velejárója. Az elsőnél talán a *bus*-ra gondolok, a másodiknál pedig arra, hogy valaki valamit meg is *bán*. Aztán mindig a szók hosszúsága, rövidege, lejtése, zenéje befolyásolja idegrendszeremet abban az irányban, hogy oly értelmet adjak mindegyiknek, amilyent éppen adok s ebben az értelemben használjam, az anyanyelvén beszélő ember biztos, alvajáró ösztönével, anélkül, hogy tudnám miért, mindaddig, míg újra nem kell azt valahol használnom.

Hasonlóan vagyok a *fantasztikus*-sal is. *Jókai* *fantasztikus* költészete csakugyan *fellegjáró*, de *Edgar Poe* költészete, mely szintén *fantasztikus*, már nem *fellegjáró*, hanem inkább *lidérces*, *kisértetes*, *E. T. A. Hoffmann* *fantasztikus* költészete *boszorkányos*, *kisérteties*, *Swift* Jónás *fantasztikus* gunyja viszont *elképesztő*, *hátborzongató*, *döbbenetes*. Egy *fantasztikus* kínai szertartás mesebeli. A *fantasztikus* Kelet *déli-bábos*, *regényes*, *regyszerű*. *Fantasztikus* szépség? Talán, *káprázatos*, *varázsos*, *elbűvölő*, *tündöklő*, *halottam* egy hölgyet, ki barátjának izléstelen ruháját szapulva *fantasztikus*-nak nevezte, amivel csak azt kívánta értesemre adni, hogy *képtelen*, *lehetetlen*, *otromba*, *súlyos*, *gyatra*. Ha valaki holmi váratlan, de nem kellemtelen hírre fölkiált, hogy *fantasztikus*, nyilván csak azt érzi, hogy *hihetetlen*, vagy pestiesen szólva: *óriási*. A *fantasztikus* ravaszsga tetszés szerint *agyafurk*, *körmönfont*, annakidején értesítette a magánbányákat

csavaros. Egy *fantasztikus* szinpadibonyodalom *csillogó* is lehet, de *tólgastálló* és *badar* is. Mindre alkalmazhatjuk, ami a képzeletet csigázza. Ezért néha *megrökönyítő*, néha *hökkenítő*, néha *örvendetes* is. A *fantasztikus* buta ember egyszerűen *szörnyen*, vagy *egyetlenül* buta. A drágaság *fantasztikus*, tehát *rémitő*, *sőt rémisztő*.

Nem folytatom. Végül az egész szókincsünket ide kellene írnom. Ez-

zel csak azt próbáltam megérzékel-tetni, hogy mi minden van ebben a szóban. Benne van még ma is az ősi görög szó láng-villanása, mely hol lidércként lobban föl, hol délibábként lebeg fölötté, a kölcsönző latin nyelv értelmezése, mely már a képzőerőre céloz, a németek ködös, rémszerű regényessége, azonkívül a művészetek mai műhely-léghőre is. Mindezt egyetlen másik szóban visszatükröztetni lehetetlen, de nem

is szükséges. A nyelvészek célja a megközelítés, az útmutatás. Ezen az uton elindulva láttuk, hogy a fedőszavak tekintetében nem vagyunk szegények. Csak válogatnunk kell kincseinkben, esetről-esetre. A nyelvet nem lehet szótározni, elzárni és véglegezni. Eleven szöveget az, mely teljesen soha sincs készen, mindig újra és újra kell szönnünk, valahányszor beszélünk, vagy írunk.

Kosztolányi Dezső

Amerika megfenyegeti Európát Amerika hatalmas haderőt állít Európa ellen

Washingtonból jelentik: Nagy feltűnést keltett a Fehér Háznak a leszerelési kérdésben a lapokhoz jutott energiás hangú nyilatkozata. A nyilatkozatban

az Unió kormánya valósággal megfenyegeti Európát, hogy nemcsak gazdaságilag teszi tönkre azokat az európai államokat, amelyek nem akarják a fegyverkezést csökkenteni, hanem hatalmas szárazföldi,

tengeri és légi haderőt állít a fegyverkező Európa ellen.

A Fehér Ház jegyzékében a következőket mondja: Ha a genfi leszerelési akció kudarcot vall, Amerika kénytelen lesz minden kimélet nélkül kiépíteni szárazföldi, vízi és légi haderejét. Repülőgépek és buvárharók ezreit állítja szembe az európai fegyverkezéssel.

Amerikának módja van, sokkal nagyobb anyagi eszközökkel

fegyverkezni, mint az európai államoknak, amelyek elszegényedtek, adósságaikat nem fizetik és mégis fegyverkezésre költik pénzüket.

Az amerikai lapok a jegyzékhez hozzáfűzik, hogy ez a legerélyesebb lépés, amelyet Coolidge elnök hivatalbéli lépése óta megtett. Az európai államokban nagy feltűnést kelt Coolidge szokatlan hangú erélyes kijelentése.

Haldoklik a spanyol trónörökös

Primo di Rivera kibékült a tisztikarral

Lisszabonból jelentik: Azok a forradalmi jellegű ellentétek, amelyek Primo di Rivera spanyol diktátor és az elégedetlen tisztikar között felmerültek, elsimultak és a nyugalom Spanyolországban nagyjában helyreállt. A hazafias unió, amely a tisztikar új politikai pártja, engedélyt kapott Primo di Riverától, hogy

szeptember 11-iktől kezdődőleg három napon át népszavazást rendezhessen Spanyolországban,

amelyen a nép a következő kérdésekre fog felelni:

Bizik-e az ország a mostani kormányban, kívánja-e a népképviselői alapon való törvényhozást.

Párisi jelentés szerint a spanyol trónörökösnek állapota válságosra fordult. A trónörökös halálán van.

A trónörökös súlyos betegségről szóló hírek nagy mértékben nyugtalanítják a királyi családot. A királyi pár másodszületett fia siketnéma és nem alkalmas a trónöröklésre. Ahhoz pedig, hogy a harmadik fiúnak, Don Juan hercegnek trónörökösödési joga elismertessék, az alkotmány értelmében a parlament hozzájárulása

szükséges. A parlament működése azonban két év óta szünetel és Primo di Rivera a belpolitikai helyzetre való tekintettel nem is hajlandó összehívni.

Madridi jelentés szerint a királyi család attól tart, hogy a trónöröklés miatt újabb forradalmi mozgalom támad, amely a dinasztiaát is veszélyeztet. A király a gárda parancsnokává eBranger tábornokot, az elégedetlen tisztiek vezetőjét nevezte ki. Ezzel akarja személyét biztosítani és Berangert villámhári-tóként felhasználni az esetleges katonai lázadás esetére.

Az államvasut beszüntette a szénrendelést a trbovljei bányánál

Az összes magánbányákkal meg akarják szakítani az összeköttetést. Bezárják az üzemet és két nap alatt tízezer munkást bocsájtanak el a szénbányákból — Izzagott a hangulat az elbocsájtott bányászok között

Ljubljánból jelentik: A közlekedésügyi minisztérium szombaton reggel átviratban értesítette a trbovljei szénbánya igazgatóságát, hogy szombaton délután két órától kezdve a minisztérium megszünteti mindenféle szénzárlatánynak az államvasutak részére való átvételét.

A minisztériumnak ez a hirtelen intézkedése óriási izgalmat keltett Trbovljén, mert a trbovljei bányák naponként kétszázötven vagon szenet szoktak szállítani az államvasut részére. A szállítások lemondása következtében

a trbovljei bányai igazgatóság már szombaton délután beszüntette az üzemet a Hrastnik nevű bányában, ezenkívül vasárnap bezárják Kobleve és Gleichenberg bányáit is.

Ilyen módon mintegy ötezer bányamunkás válik egyik napról a másikra kenyértelemné.

Az üzleti összeköttetés hirtelen megszakítása a közlekedésügyi minisztérium és a trbovljei szénbányatársaság között úgy következett be, hogy a minisztérium már régebben megállapította, hogy a privát bányák szene tulajdonos drága és ezért elhatározta, hogy az államvasut szén szükségletét az állami bányákból fogja fedezni. Erről az elhatározásáról

és új árlejtést irt ki. A bányatársaságok szövetsége azonnal kollektív ajánlatot tett, hogy tovább is hajlandó a szenet szállítani, még pedig tíz százalékos árredukcióval a folyó év végéig, hogy addig befejezhessék a tárgyalásokat az új szállítási módokatokra vonatkozólag. A bányatársaságok szövetsége hangoztatja, hogy a minisztérium el is fogadta az ajánlatot és éppen ezért érthetetlen, hogy most hirtelen megváltoztatta álláspontját.

Az elbocsájtott bányamunkások száma a szombati napon csupán Trbovljében négyezer, a vasárnap elbocsájtandókkal együtt több, mint tízezer bányász lesz munkanélkülivé.

A magánbányavállalatok szövetsége — mint Beogradból jelentik — még a szombati nap folyamán küldöttséget menesztett Uzunovic miniszterelnökhöz, Perics Ninkó pénzügyminiszterhez és Jovanovic közlekedésügyi miniszterhez, az állami rendelések megszüntetése, különösen a trbovljei esemény elleni tiltakozás végett. A küldöttség kifejtette a kormány tagjai előtt, hogy

a kormány eljárása váratlanul, puccszerű támadásként érte a bányákat, amelyek erre egyáltalán nem voltak elkészülve.

Panaszul hozták fel, hogy a kormány részéről kísérlet sem történt arra, hogy

tárgyalások után békés egyezséggel oldják meg a kérdést. A bányatársaságok véleménye szerint ez a lépés külföldi érdeklőségek beavatkozására történt, a melyek azt akarják elérni, hogy nyilvános árlejtésen olyan olcsó árral lehessenek fel, amelyekkel a hazai bányák nem vehetnek fel a versenyt s így a külföldi vállalatok halálos csapást mérnének a jugoszláv bányáira.

A fogadtatás után a küldöttség tagjai kijelentették a sajtó képviselői előtt, hogy fellépésüknek meg volt a kellő hatása és a kormány most már más szemmel tekint a kérdésre. Gazdasági körökben nagy érdeklődéssel várják az ügy kifejlését. A belügyminisztérium telefonon érdeklődött a ljubljánai főispánnál arról, hogy a munkások körében az elbocsájtás folytán milyen a hangulat. A főispán azt jelentette, hogy

a munkásság hangulata a váratlan elbocsátások miatt rendkívül izgatott. Ezért külön vonatokon csendőrséget szállítottak a bányavidékre, hogy az esetleges rendzavarásoknak elejét vegyék.

Trbovljén szombaton este lezárták a hrasnici, a gotsevljei, reihenburgi és zagorjei szénbányákat, ami által tízezer munkás vált kenyérnélkülivé. Kétséges, hogy a többi bányákban szombaton felveszik-e a munkát.

Cseksaló bankigazgató a zagrebi bíróság előtt

Egy kereskedősegéd érdekes karrierje és bukása

Zagrebból jelentik: A zagrebi törvényszék szombaton kezdte meg *Fleischhacker* Gusztáv volt zagrebi bankigazgató bünpörét, aki több bank kárdrá csalásokat követett el.

Fleischhacker érdekes, nem mindennapi karriert futott be. Mint fiatal ember lekerült Fiuméba, ahol kereskedősegéd lett. Huszonkét éves korában megnősült és felesége kis hozományával önállósította magát, de az üzlet nem ment. 1902-ben kihajózott Amerikába és bár csak négy émit végzett, egyik pittsburgi bankba bejutott tisztviselőnek. Nagy nyelvtudása és szorgalma révén hamarosan vezető állásba került. Pár év után kilépett a bankból és Rochefortban önálló bankházat nyitott, mely főleg a kivándorolt horvátokkal csinált üzleteket. A bank nagyszerűen jövedelmezett, *Fleischhacker* hamarosan palotát épített, amit később eladott az amerikai államnak. A háború után mindent pénzzé tett, visszatért Jugoszláviába és Zagrebban telepedett meg. Százezer dollárt hozott haza, amiből néhány pénzemberrel karöltve megalapította a *Medjunarodni Bankát*, melynek ő lett az igazgatója. Ebben a minőségben követte el a csakisokat, úgy hogy hamis csekkre három banktól vett föl 3800 dollárt és két helyről 215.000 dinárt.

A tárgyaláson a vádlott bankigazgató meglehetősen cinikusan viselkedett. Mikor az elnök megkérdezte tőle, hogy bünségszerű-e magát, így felelt:

— Nem érzem. Ha bebizonyították nekem, hogy hibát követtem el, visszafizetem a dollárokat.

Vallomása során az elnöknek több ízben rendre kellett utasítani. A tárgyalást hétfőn folytatják.

CIRKUSZ

Görög probléma

(Két ur üldögel a kávéház terraszán. A rikkancs déli újságot hoz. Első ur vásárol. Második ur nem vásárol, csak beolvas. Első ur hagyja. A leggyöngédebb figyelemmel felnéz a második urra, mielőtt fordítana az oldalon. Így lassan összemeglednek. A sportrovatnál második ur elérkezettnek látja az időt, hogy megszólaljon.)

Második: Üres ma az újság!

Első: Még a görög-kérdés a legérdekesebb.

Második: Igen? Tetszik érteni a görögkérdéshez?

Első: Hogyne! Ez ma Európa legfontosabb problémája. Ön nem foglalkozik a kérdéssel?

Második: (szégyenlősen) Nem kérem. Az iskolában is mindig görög-pótlós voltam.

Első: Görögországban most drámai események zajlanak le. Ott akad témája a drámairóknak.

Második: (meg akarja mutatni, hogy azért ő sincs nagyon elmaradva.) Biztos kijön egy új darabbal a Szofoklesz.

Első: (nevet.) Alig hiszem. (Oktató hangon.) Ő ugyanis már a forradalom előtt meghalt. Kegyed biztosan össze-téveszti Arisztófannal.

Második: Az lehet. Az ember összecseréli ezeket a neveket.

Első (önérzetesen): Csak aki nem foglalkozik vele. Mert én például egészen specialista vagyok a görög kérdésnek. Ön nem tud tőlem olyat kérdezni, amire ne válaszolnék.

Második: Ha megengedi, akkor ki-egészítem a görög ismereteimet. Először is: Görögországban most forradalom van, vagy ellenforradalom?

Első (zsebébe nyúl): Pardon, csak megnézem a naptáramat... 2-ika... páros nap... persze, hogy forradalom...

Második: Ezt így ki tudja számítani?

Első (büszkén): Van már némi praktizálásom.

Második: No és Pangalosz fogoly, vagy miniszterelnök?

Első: Ma miniszterelnök, holnap fogoly, esetleg ma fogoly, holnap miniszterel-

nök. Csak a sorrend változik, a többi igazán nem fontos. Itt egyedül Plutakratitisz személye a fontos.

Második: Miért?

Első: Mert ők ketten Skandalossal a háttérből mozgatják az egész kérdést. Viszont Diferitisz tábornok...

Második: Az egy tábornok? Én azt hittem, hogy betegség.

Első: Igaza van. Betegség. A görög társadalom rákfenéje... Ellenben Ping-pongalosz ma az egyetlen ember, aki számottevő... Ha maga mellé venné még Papatarakasztakratist, akkor...

Második: Pardon, a nevet nem értetem...

Első: A legegyszerűbb neveket nem tudja magának megjegyezni. Pedig most jól figyeljen... Én azt hiszem, hogy még ma egy új ember veszi át a hatalmat és ez nem más, mint: Tripolisztalamaturapomponuritu...

Második: Pardon, hogy közbevágo. Nagyon hosszú a neve? T. i. nekem be kell mennem az üzletbe.

Első (rezignáltan): Hisz épen ez a baj ezeknél a görögöknél. Mire kimondja az ember a diktátor nevét, már régen megbukott...

Stella

Nem lesz béke a mexikói kulturharcban

Cresci bíboros jelentést tett a Vatikának

Rómából jelentik: *Cresci* bíboros, a »Vatikán« mexikói követe, akit tudvalegyőleg a mexikói kormány kiutasított az ország területéről jelentést küldött a Szentszéknek, amelyben hosszasan vázolta a mexikói kulturharc okait és a küzdelem részletes lefolyását. Hangsúlyozza a pápai nuncius, hogy a mexikói kormány és a püspökök között nem kezdődtek meg a béketárgyalások és nem is fognak megindulni mindaddig, amíg a kormány az egyházi törvényeket nem vonja vissza.

Cresci bíboros jelentésében annak az aggodalmának ad kifejezést, hogy a parlament sem fogja visszavonni a törvényeket, mert *Cales* elnöknek nagy többsége van a parlamentben.

A vrsaci boszorkányok

Két asszonyt csalásért letartóztattak

Vrsacról jelentik: A rendőrség vakmerő csalás ügyében folytat nyomozást. Két vrsaci asszony különböző ürügyek alatt több ezer dinárt csal ki *Éder* Borbála hatvankétéves asszonytól.

Éder Borbála nemrégiben súlyosabban megbetegedett, amiről tudomást szerzett *Gettmann* Mária piaci árus, felkereste és elmondta neki, hogy ő ismer egy cigányasszonyt, aki a betegségét meg tudja gyógyítani. *Éder* Borbála belement abba, hogy *Gettmann* Mária kíséretében felkeresse a cigányasszonyt lakásán. Egy napon azután *Gettmann* Mária el is vezette a beteg asszonyt *Schein* Ágnes cigányasszonyhoz, aki különböző hókuszpókuszok után azt mondta, hogy *Éder*ék házában boszorkányok laknak és azok okozzák a betegségét. Egyben sietett megnyugtani a megrémült öregasszonyt, hogy ő elűzi a boszorkányokat, de költségei lesznek és előlegképpen háromszáz dinárt kér. *Éder* Borbála a háromszáz dinárt átadta a cigányasszonynak és hozament. Néhány nappal később *Gettmann* Mária ismét felkereste az öregasszonyt és elmondta, hogy sürgősen szüksége volna kétezer dinárra, aminek fedezetül váltót is hajlandó volna adni. *Éder* Borbála adott kétezer dinárt *Gettmann* Mária-nak, akitől kapott egy váltót. Másnap a cigányasszony kereste föl az asszonyt és ezer dinárt kért újabb költségekre, mert mint mondotta, máskülönben nem sikerül majd neki a házból kiűzni a boszorkányokat. Az asszony még ekkor sem gyanított semmit és a cigányasszonynak is átadott ezer dinárt. Két nappal később *Gettmann* Mária megtudta, hogy *Éder* Bor-

bála eladta borát. Erre a cigányasszonnyal együtt kereste fel az öregasszonyt és újabb ötezer dinárt követelt tőle, kijelentve, hogyha ezt a pénzt nem adja oda nekik, akkor meg fog halni. *Éder* Borbála hosszas rábeszélésre ezt a pénzt is odaadta a két asszonynak, azonban a szomszédoknak elpanaszolta, hogyan járt.

A szomszédok tanácsára azután feljelentést tett a két csaló ellen, akiket a rendőrség letartóztatott.

Földet kaptak a bajsai szegények

Ötven parcellát osztottak szét Markusev képviselő intervenciójára

A bajsai szegénysorsu földművesek már régebben mozgalmat indítottak az iránt, hogy akár az agrárreform keretén belül, akár egyéb uton-módon, föld- és házparcellákhoz jussanak. A mozgalom azonban sokáig eredménytelen maradt, mire az érdektelen *Markusev* Milán képviselőhöz fordultak, hogy járjon el ügyükben.

Markusev képviselő intervenciójára, az agrárreformügyi miniszter teljesítette a bajsaiak kérését. *Wamoscher* Dezső szombori földbirtokos bajsai birtokának abból a részéből, amely az agrárreform rendelkezésére áll, egyelőre ötven parcellát hasítottak ki és ezeket a parcellákat nemzetiségre való tekintet nélkül felosztották a szegények között. Legközelebb még hetven parcella kerül felosztásra a szegénysorsu bajsaiak között.

Elég nagy a feje mégis berug a ló

Részeg lovak Tavankut helyett Szentára vitték a részeg gazdát

Grgics Radovan tavankuti gazda a pénteki hetipiacra egy kocsi dinnyét hozott be. A dinnyét eladta, a pénzt bekötötte a csikos zsebkendő sarkába és ott tartotta egészen a Tumbász-féle kocsmáig. Ott gondolt egyet és kioldotta. És rendelt. A dinnyéből bor lett. Jó vörös bor. Először egy liter, aztán még egy és csuda jó kedve támadt a gazdának. Nagyot csapott az asztalra, pörccintett egyet a szájasarkából és tamburásokat kért. Amit kért kapott is, mert a csikos-sarku zsebkendő nagyon emelte a tekintélyt. Egy óra múlva gazduram alaposan bekáfolt. A banda huzta, a gazda fizette. Mindenki ivott...

Ezalatt a két pejlő nagyon unta a dolgot az uccán. Ha még a korzóra kötötte volna őket a gazda, de ott a kocsmá előtt a madár sem jár estefelé, így hát igen nagyon elment a kedvük a várástól. Igaz, hogy legelték az akácát, de mi ez a gazdához képest, aki levetette a csizmáját és így táncolt a kocsmá közepén. A végén úgy véletlenül a gazdának eszébe jutottak a lovai is.

Hej az árgyélusát, azok a szegény párák étlen-szomjan. Bort nekik! Két spriccert... — rendelt a gazda...

És már vitte is a kocsmáros tálcán a bort a lovaknak. A Julcsának meg Kényesnek. Mert hát így rendelte a gazda, neki mindegy ki issza meg. De — és ez volt a baj, a két pejlő ugylátszik még sose ivott pohárból. Jelentik is a gazdának. Erre tele engednek egy vödört jó kelebiai fajborral és megkínálják a lóházaspárt. És — mit mondjak — hát nyelték, akár a vizet. Julcsa tíz litert szódával, Kényes pedig éppen nem szerénykedett, tizenötöt ivott meg tisztán. Utána már csak kvaterkázta. Eddig semmi baj sem volt, a baj csak akkor kezdődött, amikor este tíz óra felé elindultak Tavankut felé. Ugy suttymba. Senki se vette észre, mikor elmentek. A kocsmáros se. A két pejlőnek ugylátszik fejébe szállt a bor, hogy a gazduramról ne is szóljunk, így hát egyiknek sem tűnt fel, hogy rossz utra tértek. Reggel Szentán jözanodtak ki, a lovak az autótól, a gazda a rendőrségtől. Így van ez mindig, mikor a ló együtt mulat a gazdájával.

Hajókatasztrófák a La Manche csatornán

Több hajó összeütközött, két gőzös elsüllyedt

Londonból jelentik: A La Manche-csatornán pénteken egész nap és egész éjjel olyan sűrű köd volt, hogy több hajó szerencsétlenség történt. Több hajó összeütközött és két gőzös el is süllyedt, szerencsére azonban az elsüllyedt hajók legénységét sikerült megmenteni.

Egy angol hajó és egy svéd gőzös összetalálkozott és az angol hajó zátonyra futott. Összeütközött egy angol gőzös és francia gőzössel, amely elsüllyedt és legénységét csak nagynehezen lehetett megmenteni. Egy másik angol gőzös egy olasz gőzhajóval, egy angol yacht pedig egy francia halászbárkával ütközött össze. Végül egy angol gőzhajó összeütközött egy spanyol gőzossal, amely elsüllyedt, de a legénységet sikerült megmenteni.

Szombat reggel az idő kitisztult.

Szerelem és bicska

Egy szubotikai vasutas szombaton este leszúrta a vetélytársát

Véres esemény játszódott le szombaton este Szubotícán a Bajai-ut egyik sötét mellékútcájában. *Beszédes* József szubotikai vasuti fűtő mellbeszurta *Zódi* István elbocsájtott vasúti munkást, akit haldokolva szállítottak be a mentők a kórházba.

Beszédes és *Zódi* már hónapok óta vetélytársak voltak. Egy leányknak udvaroltak és a leány a fiatalabb *Zódi* udvarlását fogadta szívesen. *Beszédes* emiatt elhatározta, hogy végez vetélytársával. Szombaton este elment *Zódi*ékhez és *Zódi* elcsalta egy Bajai-uti kocsmába. Egy ideig ott boroztak, majd ísmét kimentek az uccára. Amikor a Bajai-utról egy mellékútcába befordultak, *Beszédes* kést rántott és azt *Zódi* mellébe dobta. *Zódi*nek még volt annyi ereje, hogy a Glied-fatelepig vánszorgott, ott azonban összeesett. A járőrök vették észre, értesítették a mentőket, akik a súlyos seből vérző fiatalembert beszállították a kórházba.

Beszédes elmenekült, a rendőrség kéregerítésére megindította a nyomozást.

Egy brit ágyunaszádót elsüllyesztettek a kínai vizeken

Kínában kiujtottak a harcok

Londonból jelentik: A Times honkongi távirata szerint a kantoni kormányzáság bolsevista csapatai a Jancsekiangon elsüllyesztettek egy brit ágyunaszádót.

A pekingi kormánycsapatok és a kantoni vörös csapatok közt kiujtottak a harcok. A kormánycsapatok jelentékeny megerősítéseket kaptak.

A sanghaji főkormányzó, aki öt kormányzóságot kormányoz s aki eddig a polgárháborúban semleges volt, elhatározta, hogy a pekingi kormánycsapatok javára beleavatkozik a harcba. Ez a kormánycsapatok helyzetét lényegesen megjavítja, mert a sanghaji kormányzó rendkívül nagy és jól felszerelt hadsereg felett rendelkezik.

Ruff csokoládé
a legjobb
Mindenütt kapható!

TÜKÖRGYÁRUNKAT
137 FUTOŠI PIAT
szám alá (vilamos meg-
álló) helyettük át 7400 137
VITRUM NOVISAD
Telefon 407.

HIREK

Mon Paris

Milyen szomorú a levele, kedves. Milyen borzalmas lehet, hogy Páris, mint olcsó vásári bódé csodáját röhögős csöcselék állja körül. A belépődíj roppant olcsó, a frank nem ér sokat, minden profán és kegyetlen lélek odaállhat a bámulók közé részvéttel, komoly érdeklődés nélkül csupán azért, hogy elmondhassa otthon, hogy ő is látta a csodát. Régebben a szeretet, a rajongás, a szomszúság üzte az embereket a Ville Lumière-be, ma üres divatszörűség és az olcsó frank. Páris szenved a goromba, kergeslekkü bámulatóktól, akik csunyán, tapintatlanul hangosak, mint végtelen varju csapat és Ön is szenved, mint Páris szülőtte, rajongós gyermeke, akinél az élet egyuttal Párisról is jelent s aki Montaigne-nek Párisról írt ódon, illatos sorait idézi levelében, mint valómást: *ie l'aime tendrement jusques à ses verrues et à ses taches.*

Ön tehát szereti Páris, még szemlőcseit és szeplőit is szereti annak a városnak, melyet a világ szívének is szoktak nevezni teljes joggal s melyet »szép ámulások szent városának« nevezett egy magyar poéta akiről sokat beszéltem Önnek egykoron. Önnek fáj és nekem is fáj, hogy a zajos, tapintatlan, tülekedős idegenek úgy taposnak végig a Szajna hídjain, a Louvre terméin, a Jardin du Luxembourg sétányain, mint bakkancsos lábak a selymes pázsiton és rezedős virággyakoron. Jönnek hangos, kegyetlen emberek, akik még az étre és avoir ragozását se tartották szükségesnek megtanulni, akik még fordításban sem érdeklődtek soha Malliâtre Murger vagy Hugo Victor iránt s akik még a Baedeker se lapozták át gögös, goromba közhölyökben. Ostoba röhögő nézik a finom, szent csodákat, mint valami vásári kóklerséget, mint a tetovált asszonyt, vagy a hétfelű borjut a liget bandzsa bódéiban. Olcsó pénzért csodát akarnak, hát elmennek Párisba. Heccegni akarnak, nagyozni akarnak néhány borzalmasan kifejtett francia szóval, divatos, blazírt világiak akarnak lenni: elmennek Párisba.

De Páris mégsem lesz az övéké. A csodát keresők jóformán semmit se látnak. Ez legyen vigasztalás és elégtétel Önnek, nekünk és mindazoknak, akiknek fáj a sok goromba szó, a tapintatlan parvenűség, a robajos germán gög, a kihívó, követelőzgető, röhögős tekintet. Az igazi Páris, az Ön Párisa elrejtőzik az álmódzó, fardt mellékuccokban, a monceau-i parkban vagy langyos, barackpiros estékben az alsó Szajnaparton a bouquinistek kopott szekrényei között. Hausmann nagyszerű városépítése, a reneszánsz és a gótika finomságai épüget elsiklanak a peckes, profán pillantások elől, mint Puvis de Chavannes tiszta művészete, vagy a XV. Lajos alatti stílustörekvések.

Szent Genovéva örökdió Páris felett, a nyulánk szent vigyáz arra, hogy avatlatlanok ne kerüljenek be a belső szentélybe: Páris igazi lelkiületébe. Hiába a heccgő hetykeség a »látam Páris« unos ismételtetése, a »melketlen amerikai kalmárság« — a profánok csak revüket láttak és olcsó ebédet ettek, jutányosan vásároltak és a Louvreban ácsorogtak, de Páris nem látták. A sok otromba idegen szó, a sok kíváncsi, kegyetlen tekintet nyomtalanul csorog le Párisról, mint hatyru tolláról a sáros lé.

Ne féljen, drága, az Ön Párisa nincs veszélyben. A sanda szemek csak kívülről látják a kincsesládát, hiába a pénzük és a pimaszkodásuk: nincsen kulcsuk, hogy felnyissák a zárat. A kaján és otromba tekintetek csak az alvó Vénusz szentelenkednek, de sohasem ismerhetik meg a vénuszi csökököt és mámorokat, a tiszta tündöklő üdvösséget. Páris, mint ragyogó hellén hetére csak annak adja oda magát, aki szereti őt őszintén, rajongva, mélyen és megértően.

Vigasztalódjon, kedves, az Ön Párisa nincs veszélyben.

Szenteleky Kornél

— **A trónörökös születésnapja.** Szubotica város polgármesteri hivatala rendeletet adott ki, amely szerint hétfőn, szeptember 6-ikán, Petár trónörökös születésnapján minden házra ki kell tüzni a nemzeti színű zászlót. Az üzleteket, tekintettel az országos vásárra, nyitva lehet tartani. Ugyancsak megengedték a mezei munkát is. A városi és állami ihvatalokban teljes munkaszünet lesz. Dél előtt kilenc órakor a görög-keleti templomban, tíz órakor a Szent Teréz templomban ünnepi istentiszteletet tartanak. A szubotica hadtestparancsnokság a trónörökös születésnapján nagy ünnepségeket rendez. Este hét és nyolc óra között a katonai zenekar és fáklyásmenet fogja bejárni a város főbb utvonalait és ez idő alatt, héttől nyolcig ki kell világítani az ablakokat.

— **Gyorgyeveci főispán intervenál a szubotica tanítóképző ügyében.** Szombaton délelőtt Mándics Mijó szubotica könyvtárigazgató nagyobb küldöttséget vezetett Gyorgyeveci Dragosláv főispán elé. A küldöttség kérte, hogy a főispán illetékes helyen járjon közbe, hogy a tanítóképzőt ne szüntessék meg, mert az idén több mint hatvan szubotica tanuló akart beiratkozni a tanítóképző első osztályába. Gyorgyeveci Dragosláv főispán a küldöttségnek kijelentette, hogy az ügyben illetékes helyen el fog járni, mert ő maga is azt kívánja, hogy a szubotica tanítóképzőt ne szüntessék meg. A főispán jövő héten Beogradba utazik és a közoktatásügyi minisztériumban intervenál a tanítóképző ügyében.

— **Franzenbadban lebontották Erzsébet királyné szobrát.** Prágából jelentik: A politikai hatóság rendeletére tegnap eltávolították Franzensbad sétateréről Erzsébet királyné szobrát és a városi hatóság az emlékművet Feldafing bajor községnek ajánlotta föl, hogy az ottani parkban állítsák föl, mert Erzsébet királyné 25 éven át minden nyáron ellátogatott Feldafingba. A községtanács köszönettel fogadta az ajándékot és az emlékművet legközelebb ünnepiesen fogják felállítani.

— **Lázadás Indlában.** Kalkuttából jelentik: A keletbengáliai Barisalban komoly lázadás tört ki. Számosan megsebesültek, sok lázadót letartóztattak. A rendőrség csak a legnagyobb erőlködés árán tudta a rendet megint helyreállítani.

— **Lemondott járásbíró.** Sztaribecéről jelentik: Dr. Dzsigsurszki Ackó sztaribecsei járásbíró lemondott állásáról és ügyvédi irodát nyitott.

— **Páris takarékoskodásra rendezkedik be.** Párisból jelentik: A pénteki minisztertanács után a miniszterek az élelmiszerkereskedők képviselőivel folytatott tanácskozást. A belügyminiszter a vendéglősök és szállodások képviselőit hívta össze és kifejezte a kormányának azt a kívánását, hogy a vendéglőkben szüntessék meg az eddigi rendszert, az étkezésnél minden vendéglőben csak kétféle húst szolgáljanak fel. Kijelentette a miniszter, hogyha a vendéglősök megszüntetik azt a régi szokást, hogy a vendégek asztalain a kenyér ott álljon és a kenyéradagok nagyságát leosztják, eltekint attól a tervétől, hogy betöltje a friss kenyér árusítását. A minisztertanácsnak ugyanis az volt a terve, hogy Franciaországban csak másnapos kenyeret szabad árusítani.

— **Az amerikai pénzügyi államtitkár elutazott Angliába.** Párisból jelentik: Mellon pénzügyi államtitkár elutazott Párisból Londonba. Minthogy párisi látogatását magánjellegűnek kívánta tekinteni, a bucsuzásnál csak a francia jegybank igazgatója jelent meg.

— **Sikkasztás miatt elítélt ügyvéd.** Budapestről jelentik: A budapesti büntetőtörvényszék szombaton egy hónapi fogsárra és három évi hivatalvesztésre ítélte dr. Fodor Aladár budapesti ügyvédet, aki a múlt évben ügyfelének Friedmann Józsefnek egymillió koronát adott kölcsön, a fedezetül szolgáló ékszer azonban elsikkasztotta.

— **Amerikában bevezetik a pellengért.** Newyorkból jelentik: Az egyik itteni rendőrbíró két kocsi, akik a lovakat takaró nélkül hagyták az esőben állani, arra ítélte, hogy kalap és felsőruha nélkül szakadó esőben egy félórát álljanak pellengéren. Néhány nap múlva esett az eső és az elítélteket rendőrök vezették el, hogy az ítéletet rajtuk végrehajtsák.

— **A néger boxbajnok és ötvenéves féltékeny barátja.** Párisból jelentik: Bob Scanlon néger boxbajnok, akit eléggé ismernek Páris sportkörökben, már hónapok óta együtt él egy nála tíz évvel idősebb, ötvenéves hölgygel. A nem éppen fiatalnak mondható pár nem élt valami harmónikus életet. Nagyon sokat veszekedtek, rendszerint miután előzőleg mind a ketten alaposan beborozgattak. Ilyenkor az ötvenéves hölgy mindig féltékenységi jeleneteket rendezett és tegnapelőtt este az összetűzés hevében előrántott egy revolvert és többször rálőtt a boxbajnokra. Utána nagyon megijedt, rögtön bekötözte a néger sebeit, azután autóba ültette és elvitte a kórházba. A boxbajnok nem tett feljelentést barátja ellen, de azért a rendőrség őrizetbe vette az asszonyt.

— **Huszonkét mammothot találtak Morvaországban.** Prágából jelentik: A morvaországi Wistonitzban a dr. Absalon egyetemi tanár vezetése alatt folyó ásatások szenzációs eredményhez vezettek. A legutóbbi napokban huszonkét teljesen jó karban levő mammothcsontvázat, egy emberi koponyát és egy szobrot találtak. Dr. Absalon arra számít, hogy a diluviális korszakból származó teljesen ép csontvázat fog találni.

— **Üvegcső, amely megállítja a vonatot.** Berlinből jelentik: A német vasutigazgatóság új berendezést próbált ki, amely lehetetlenné teszi, hogy a lokomotív áthaladjon a tilosra állított jelzőberendezésen. A berendezés Schäffer mérnök találmánya és a próbák a legkitűnőbb eredménnyel végződtek. Schäffer találmánya egy vékony üvegcsőből áll, amelyet a lokomotivra szerelnek. Ha a mozdony nem áll meg a tilosra állított jelzőnél, úgy egy abból kiálló vashorog letöri az üvegcsövet. A vacuum-fékből az üvegcsővön át lassan kiáramlik a levegő és automatikusan lefékezi a vonatot. Schäffer találmányát a szakkörök rendkívül megbízhatónak és mindamellelt egyszerűnek és olcsónak találták és valószínűleg a német birodalom összes vasutjai be fogják vezetni.

— **Befejeződött a vizsgálat a szentai agrárszövetkezet ellen.** Szentáról jelentik: A szentai agrárszövetkezet ellen — mint a Bácsmegeyi Napló megírta — a noviszadi agrár-hivatal utasítására vizsgálat indult meg, mert az egyesület egyes tagjai súlyos vádakot emeltek a vezetőség ellen. A vizsgálatot Glavin Marin, a noviszadi agrárkirendeltség igazgatója és Hadzsi Koszta, a kirendeltség jogtanácsosa pénteken fejezték be és a vizsgálat eredményéről jelentést tesznek a kirendeltség vezetőségének. A Bácsmegeyi Napló szentai munkatársa kérdést intézett a vizsgálat vezetőihez, akik azonban csupán annyit közöltek, hogy a vádak egy része alaptalannak bizonyult, más részük pedig tulozott volt. A lepecsételt helyiséget egyébként még pénteken átadták az új vezetőségnek, amely Veszelinovic Radivoj főgimnáziumi tanár elnöke alatt meg is tartotta első ülését. Az ülésen elhatározták, hogy a szegények részére kiosztott földparcellákon még ez évben negyven házat felépíttetnek.

— **A békéscsabai kéjgyilkos Romániába szökött.** Békésgyuláról jelentik: Részletesen beszámoltunk arról a bestiális kéjgyilkosságról, amelynek Krausz István, Krausz Gyula dús gazdag kereskedő kislia esett áldozatul. Az orvosi boncolás megállapította, hogy Krausz Istvánt ijedség folytán beállt szívbénulás ölte meg. A rendőri nyomozás, mely nagy apparátussal, budapesti detektívek részvételével indult meg, megállapította, hogy a gyilkosnak sikerült átszöknie a határon. A Paradicsom-pusztánál, ugyanott, ahol annak idején Kocpinics is megszökött, Romániába menekült át a gyilkos.

— **Asszonyverés a villamosmegállóban.** A posta előtt, a villamos megállóban teljes erővel verte a feleségét egy fiatal szubotica iparosféle ember, az ütések suhogtak az asszony arcára, testére. A villamosvárók csoportja megszapordott a látvány bámulóival, a tömeg lassan felmordult, az asszonyok hangosan szidni, fenyegetni kezdték a verekedő férfit, jött a rendőr, szigorúan ráripakodott az emberre, hogy ez mégsem járja. Ebben a pillanatban befutott a villamos, a többi utasokkal felkapaszkodott a verekedő férj is meg a síró feleség. A tömegnek megjött a bátorsága és az itélete, nekieredtek az induló villamos után, elől futott a rendőr gummitotal és kiáltoztak utána: Leszedni, leszedni! Bevinni a városházára! Meg kellett állni a villamosnak s a rendőr leszállította a házaspárt. »Az én feleségem verhetem« — mondja az ember méltatlankodva. »Vérje otthon! Az uccán nem szabad verni!« — véli kéréseketlenül a rendőr. »Otthon se szabad verni!« — hangzik az asszonyok kórusa. A feleség még egyre hangosan brühög, a rendőr kézenfogva mind a kettőjüket, mint egy gyerekbékítő apa, vezető befelé a rendőrségre, a sokaság követi őket. Az ujonnan jöttek kérdezik, mi volt az: »Veszekedett az urával az uccán« — feleli egy bácsi. »Nem akart szófogadni az asszony, aztán megpofozta a férje« — ezt egy inasgyerek mondja. »Nekiesett és összeverte, mint egy állat« — panasolja egy asszony. »Gyöngé méjü nő az« — ujságolja a szomszéd. »Nem jó férjhez menni.« »Nem jó megnősülni.« ... Megirták már a bölcsek, hogy különbözök az emberi vélemények.

— **Az orvosegyetemnek hagyta az agyvelejét egy öngyilkos orvos.** Párisból jelentik: Lyonban felakasztva találták meg a minap a Tete-d'Or-park barlangjában Francis Seyroux, ötvenkét éves orvost, aki egyik ismert és tisztelt tagja volt a lyoni orvosi karnak. Zsebében levelet találtak, melyben azt írja, hogy az orvosegyetemnek hagyja az agyvelejét tanulmányozás végett. Öngyilkosságának okát nem tudják.

— **Halálozás.** Dus Sándor kikindai ügyvéd, nyugalmazott városi főügyész Zalaegerszezen elhunyt. Halála az egész városban nagy részvétet keltett.

— **Átlőtt fejfel több órát gyalogolt.** Innsbruckból jelentik: Az Innsbruck közelében lévő Rechenhof fölött tegnap délután egy stájerországi művezető revolverével jobb halántékába lött. A löly bal halántéka fölött kijött a fejből. Ezzel a sebbel a művezető több órát gyalogolt Möhlauba, ahol saját maga mosta ki sebeit egy kútnál. Ezután elszállították a klinikára. A művezető ma reggel még élt és még csak eszméletét sem veszítette el.

— **Milanó autót ajándékozott a pápának.** Milanóból jelentik: Milanó városa elhatározta, hogy XI. Pius pápának autót küld ajándékba. Ez már a második autót, amit a pápa kap Milanótól.

— **Véresre vertek egy papot misezés közben.** Kassáról jelentik: A ruszinszki Bárdházán véres események folytak le. Kétszáz főnyi pravoszláv hívő behatolt a görög-katolikus templomba, ahol éppen mise volt és botokkal súlyosan összeverték Medveczky plébánost, majd rátámadtak a templomban tartózkodó görög-katolikus hívekre. A támadók a templom egész berendezését összetörték. A csendőrség a főkolompásokat letartóztatta.

— **Tolvaj kereskedősegedek.** Szentáról jelentik: Róna József szentai textilkereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes állandóan dézsmálja raktárát. A rendőrség megindította a nyomozást és megállapította, hogy a tolvaj Szabó József, Róna tizenhétéves segédje, akinek lakásán nagymennyiségű lopott árut találtak. A tolvajt a rendőrség letartóztatta. Ezzel egyidőben letartóztatta a rendőrség ifjabb Klein Lipót szövetkereskedő tizenhat éves inasát is, akiről szintén kiderült, hogy rendszeresen dézsmálta az üzlet raktárát.

— **Vasuti szerencsétlenség Prágában.** Prágából jelentik: A Masaryk-pályaudvaron vasuti szerencsétlenség történt. A pályaudvaron néhány teherkocsi tolatott. Tulerős rázkódás következtében a kocsik, amelyek lokomotív nélkül tolattak, a pályaudvarnak a Havlicsek-ucca felé eső kapuja felé futottak, áttörték a kaput, a Havlicsek-uton tovább szaladtak, áttörték az országos pénzügyigazgatóság kapuját is és azután megállottak. A Havlicsek-uccában a forgalom teljesen szünetelt. A katasztrófa idejében a 15. számú villamos közlekedett az uccán. A kocsi vezetőjének csak az utolsó pillanatban sikerült lefékezni, úgyhogy csak a villamos előperonja sérült meg. A kapu beszakadásánál két személy könnyebben megsebesült.

— **Eljegyzés.** Lederer Arthur és neje Levy Alice örömmel jelentik, hogy fiuk György jegyet vett Rainprecht Antal nyug. főispán és neje Fenyvessy Aranka leányával Magdával. (Minden külön értesítés helyett).

— **Levágta a gép jobbkezének négy ujját.** Szombaton délelőtt Mózsa József tizenhét éves vasutorgyári munkásnak munka közben egy gép levágta jobbkeze négy ujját. A szerencsétlenül járt munkást a mentők beszállították a kórházba.

— **Rablásért elítélt mészáros.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék hathavi börtönrre ítélte Angyeliós Tosó zsabylai mészáros segédét, aki 1923 július 21-én Noviszadon az uccán fenyegetések mellett megállította Delács Antal noviszadi iparost és elrabolta tőle kabátját, az elrabolt kabátban volt Delács pénztárcája.

— **A Duna-uccai villamoskocsi nem megy a Duna-uccába.** Noviszadról jelentik: A noviszadi speciálításokhoz tartozik, hogy a noviszadi villamostársaság olyan kocsikat is járat, amelyeken »Duna-ucca« felirat olvasható, de amelyek csak a főtérig és nem a Duna-uccában közlekednek. A villamostársaság ugyanis minden második vasutuccai kocsiját járattja a Duna-uccában, de a közbeneső kocsikon is rajta hagyja a Duna-uccai feliratot, ami folytonos nézeteltérésekhez vezet. A város ezügyben lépéseket tesz a társaságnál.

— **Meghalt Paul Verlaine fia.** Párisból jelentik: Az egyik párisi kórházban elhunyt Paul Verlainének, a nagy dekadens francia költőnek fia, George. Verlaine fia hatvanéves volt és akárcsak annak idején világhírű apja, a legnagyobb szegénységgel küzdött. Az utolsó éveiben a párisi földalatti vasut alkalmazottja volt.

— **Svájc idegenforgalma.** Genf-ből jelentik: A svájci idegenforgalomnak egyik pontos mértéke a svájci szövetségi vasutak statisztikája. A vasutigazgatóság most publikálja az évek július 31-ikéig terjedő statisztikáját. Eddig az időpontig a svájci vasutak csak 330.000 személlyel szállítottak kevesebbet, mint az előző évben, ami a 37 milliós forgalomnál csak egy százalékos csökkenésnek felel meg.

— **Aljehin kihívta Capablankát.** Londonból jelentik: Aljehin orosz nagymester felhívást intézett Capablankához, a sakkozás kubai világbajnokához, hogy a jövő héten Buenos-Airesben mérkőzzenek meg világbajnokságért.

— **Működvelelőadás az árvíz-károsultak javára.** Molról jelentik: A molai szerb ifjúság nagy sikerrel adta elő Gyorovics Szvetozár háromfelvonásos történelmi darabját, a Zulumtyart. A darabot, mely a török hódoltság alatti boszniai életet mutatja be, kitűnő rendezéssel és hatásos díszletekkel vitték színpadra az ambiciózus műkedvelők. A főszerepekben főleg Maecskási Novkának volt nagy sikere, aki pompás játékkal és bájos megjelenésével meghódította a közönséget. Nagy átértéssel, ügyesen játszott Pajity Radivoj és Telecski Borivoj. A többi szereplő: Udovicski Gyóka, Dragin Joca, Lolin Radisko, Csurscsity Iván egyaránt értékeset nyújtottak. A darabot Pajity Radivoj ügyesen rendezte. Az előadás jövedelmét az árvíz-károsultak javára fordították.

— **Hatóság megsértése miatt hét napi fogház.** Becskerekéről jelentik: A becskereki törvényszéken szombaton tárgyalták Pélics Ráda dobvolóját bűnügyét. Pélics egy izben behatolt Jovánovics Brankó agrárhivatali főnök irodájába és megfenyegette Jovánovicsot, hogy megöli, mert elvette a földjét. A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után Pélicset hét napi fogházra ítélte.

— **Betörték egy községi orvos lakására.** Becskerekéről jelentik: Bánátszki-Deszpotovác községben betörték dr. Geist Ferenc községi orvos lakására, ahonnan nagymennyiségű ruhaneműt vittek el. A csendőrség a megindult nyomozás során elfogta a tettest Kovács János szolgálégény személyében, akit letartóztattak.

— **Elmarad Torontálmege közigazgatási bizottságának ülése.** Becskerekéről jelentik: Torontálmege közigazgatási bizottságát péntek délelőtti hívták össze, azonban az ülésen oly kevesen jelentek meg, hogy azt el kellett halasztani. Az utóbbi időben a bizottsági tagok gyakran távolmaradtak az ülésekről. Emiatt a radikálpárti bizottsági tagok a helygymiszteriumtól a bizottsági tagok kicserélését kérik.

— **Eljegyzések.** Lotz Flórka leányt Szarivrbászról eljegyezte dr. Réz Henrik Budapest. (Minden külön értesítés helyett). — Dornstädter Pepa urleány és dr. Szilassy László orvos Noviszad jegyesek. (Minden külön értesítés helyett). — Polácsék Elzát, Noviszad, eljegyezte Schlesinger Andor, Oszijek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Szabadlábrahelyezték Rónai Nándornét.** Budapestről jelentik: Nagy felűnést keltett anakidején, hogy a budapesti rendőrség letartóztatta Rónai Nándornét, egy jónévű kereskedő özvegyét. A letartóztatás Weiner Margit alapítványi hölgy panaszára történt, akinek nagyrésztéki ékszerait Rónainé elcsikkasztotta és akinek ingatlanaira hamis bekebelezési engedély alapján nagy kölcsönt vett fel. Rónainé kihallgatása során azt vallotta, hogy egyetlen lánya iránti szeretetből követte el a bűncselekményeket, a lánya ugyanis jegyben járt báró Golub Friggyessel, Bécs város volt rendőrfőnökének fiával. Mialatt Rónainé a börtönben ült, az esküvő meg is történt, a fiatal Golub báró feleségül vette Rónai Médit. A törvényszék elrendelte Rónainé elmeállapotának megvizsgálását és a szakértők véleménye szerint Rónainé nagyfokú reuraszténiában szenved, azonban beszámíthatósága nem korlátozott. Időközben a vizsgálat befejezést nyert és dr. Gál Jenő, Rónainé védője kérte védelemének szabadlábrahelyezését. A kérelemhez egy a vizsgálóbíró, mint a vádtanács hozzájárult és Rónainé szombaton délután veje és lánya társaságában elhagyta a Markó-uccai fogházat.

— **Amikor ruhát vásárol a szélhámós.** Becskerekéről jelentik: A becskereki Schwarz és Kolta-cég ruhaüzletébe két nappal ezelőtt be ment egy fiatalember és egy öltözet ruhát vásárolt. Kiválasztott egy ruhát, amelyet nyolcszáz dinárban alkudott ki, majd kérte, hogy csomagolják be, azonnal vissza jön érte. Kis idő múlva vissza is tért kerékpáron. Átvette a ruhát és kijelentette, hogy csak kétszáz dinárja van, míg a hátralévő hatszáz dinár fejében, zálogban hagyja a kerékpárt. A kereskedő ebbe bele is egyezett. Szombaton, már az ujruhájában visszatért a fiatalember egy másik barátjával. Bejelentette, hogy a kerékpárt kiváltja, mert arra szüksége van a barátjának. A kerékpárt erre átadták a másik fiatalembernek, aki nyomban el is ment, míg ő ott maradt, hogy a ruháján kisebb javításokat eszközöljenek. Amikor a javítással elkészültek, egy őrzetlen pillanatban kiszökött az üzletből. A károsult cég feljelentést tett a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást és megállapították, hogy a szélhámós Kozanics Radának hívják, szerbíttebei asztalos-segéd. A rendőrség elrendelte a körözését.

— **Csavargásért egy havi elzárásra ítéltek a szubotical rendőrség elfogott szökevényeit.** A szubotical rendőrség kihágási osztálya szombaton csavargás miatt egy havi elzárásra ítélte Kosztics Zsika bjelnai születésű és Jugat Iván banjalukai születésű rovtomultu hamiskártyásokat, akiket a rendőrség csütörtökön este a korzón letartóztattott. Kosztics és Jugat a rendőrségről az őket kísérő detektív elől megszöktek és csak hosszú kutatás után sikerült őket a Moszkva-kávéházban elfogni. A beogradi rendőrség mindkettőjüket tíz évre kitiltotta a fővárosból. A rendőrség a két hamiskártyást öt évre kitiltotta Szuboticalról és büntetésük kitöltése után illetőségi helyükre fogja őket toloncolni.

— **Valentino, a nagy halott.** Rómából jelentik: Castelantában, Rudolfo Valentino szülővárosában szombaton rekviemet tartottak az elhunyt filmművész lelküdvéért. A templomot óriási közönség töltötte meg, úgy hogy a templom előtti tér is feketélt az emberekkel. A városban egész nap zárva voltak az üzletek. A mise után a polgármester a város háza erkélyéről beszédet tartott, amelyben méltatta Valentino érdemeit.

— **Ismét megkezdli működését a sztaribecsei magyar dalárda.** Sztaribecseről jelentik: A sztaribecsei Polgári Magyar Dalkör hosszú szünetelés után ismét megkezdli működését.

— **Házasság.** Székely Margit (Becskerek) és Steiner Imre (Femesvár) e hó 7-én, kedden Becskereken házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Eldöntetlenül végződött a Gradjanski-Hakoah mérkőzés Zagrebban.** Zagrebból jelentik: A Zagrebban vendég szereplő bécsi Hakoah szombaton kemény küzdelemet vívott a Gradjanski-val. A mérkőzés 1:0 arányú féldő után 2:2 arányban végződött. A Gradjanski a mérkőzés utolsó negyedórájáig 2:0-ra vezetett és a bécsiek csak az utolsó percekben tudtak egyenlíteni. A Gradjanski góljait Korosec, a Hakoah góljait Fischer lötte.

— **Huszmillió font kárt okozott az Azori-tengeri földrengés.** Londonból jelentik: Az Azori-szigeteken pusztító földrengés a hivatalos megállapodás szerint huszmillió font kárt okozott. Hortában, a sziget fővárosában valamennyi ház összedől. A lakosság szabad ég alatt, sátrakban tartózkodik. A földrengés különböző természeti tűneménnyel jár, amely a babonás lakosság közt nagy rémületet kelt. Így többek közt a szigeten több kilométer hosszú sárgában eltűnt egy folyó, amelyről megállapították, hogy földalatti kráteren ömlik a tengerbe.

— **Ausztria szocializálni akarja az autót és a repülőgépet.** Bécsből jelentik: Az osztrák szövetségi államvasutak szombaton közzétett kimutatása szerint a vasut üzeme huszonnyolcmillió shilling deficitel zárult. A deficitet a rossz gazdasági helyzet és a kedvezőtlen időjárás, de leginkább az autójáratok és a repülőgépek konkurrenciája okozta. Az államvasutak igazgatósága azt javasolja, hogy az autójáratokat és a repülőgépjáratokat szocializálják.

— **Isztriában a szlávok nevét elolaszosították.** Triesztből jelentik: A helytartó rendeletet bocsátott ki, amely kötelezővé teszi, hogy Isztria-sziget szláv nevű lakosai nevüket olasz hangzásúra változtassák.

— **Elrontott gyomor, kellemetlen szájj, homlokfejtájás, láz, székszuulás vagy hasmenés** eseteinél már egy pohár természetes »Ferenc József« keserűviz gyorsan, biztosan és kellemesen hat. A gyakorlati orvostudomány igazolja, hogy a »Ferenc József« víz használata a sok évvel ezelőtti ivás káros következményeinél igazi jótéteménynek bizonyul. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **A szubotical gyermeknap.** A szubotical gyermeknap előkészületei nagyban folynak. A gyermeknapon előbb kiállítás, gyermekdíjazás, gyermek-kézimunka kiállítás, gyermek előadás, gyermekszereplőkkel, továbbá anya és csecsemővédelmi kiállítás is lesz. A gyermeknap három napig tart, szeptember 6-án, 7-én és 8-án. A rendezőség felhívja a szülőket, hogy minél többen hozzák el gyermekeiket a díjazásra. A szépen gondozott csecsemők közül között 500, 300 és 200 dináros díjakat fognak kiosztani.

— **Öngyilkos szubotical detektiv.** Pénteken éjjel tizenegy órakor Horgoson egy vendéglőben öngyilkosságot követett el Mihajlovics Mihály szubotical államrendőrségi detektiv. Mihajlovics Mihályt, aki a horgosi kirendeltség néi teljesített szolgálatot, már régóta ideg baj gyötörte. Pénteken éjjel egy vendéglőben, elővette revolverét szájába lőtt és azonnal meghalt. Mihajlovicsot a mentők a Bajai-temető hullaházába szállították és a rendőrség értesítette az öngyilkos családját.

— **A zagrebi csekkesaló kommunista bűntársai.** Zagrebból jelentik: A zagrebi rendőrség szombaton letartóztatott négy kommunistát, mégpedig Hrvatín Kamillót, a Borba című hetilap szerkesztőjét, Szkosics Radomirt, a Napredák fogyasztási szövetkezet vezetőjét, Korosec Gyuró kömivest és Kranjec Jakoszlovot, az Organizovane Radnik kiadóját, akikről kiderült, hogy annakidején összeajtszottak Miholji Vojkóval, a zagrebi postatakarékpénztár csalójával. Miholji mint ismeretes, a postatakarékpénztárnál két millió dinárt vett fel hamis csekkekre és ebből egy millió dinárt a bécsi kommunista-pártnak juttatott. A rendőrség megállapította, hogy a most letartóztatott kommunisták elősegítették Miholji szökését, hogy így egy milliót a bécsi kommunistáknak kezére játszanak.

— **A Kintzsi-SAND folyó hó 8-iki mérkőzésére,** a nagy érdeklődésre való tekintettel, jegyek elővételben kaphatók S. A. Engl Rudics-uccai gépüzletében, ugyszintén Maris és Jankovics könyvkereskedésében kedden délután 7 óráig.

— **Dr. Schossberger Sándor** operatőr, nőgyógyász, rendelőjét és röntgenlaboratóriumát Jevreiska 13. l. alá helyezte.

— **Dr. Gál Imre** fogorvos-specialista fél-éves berlini tanulmányutjáról visszaérkezett és rendeléseit Szomborban Kralj Alekszandra ulica (Főúca) 20. megkezdte.

— **Dr. med. dent. Deneberg István** fog-és szájspecialista rendeléseit megkezdte Alekszandrova-ucca 1. szám alatt (Lelbach-palota).

— **A noviszadi Nemzeti Színház** diszelőadás rendez a trónörökös születésnapján. Noviszadról jelentik: A noviszadi Nemzeti Színház hétfőn a trónörökös születésnapján diszelőadás tart, melynek egész jövedelmét az árvíz-károsultaknak juttatják.

— **A jugoszláv labdarugószövetség közgyűlése.** A jugoszláv labdarugó szövetség szeptember 26-ikán tartja meg évi közgyűlését Zagrebban.

— **Löwy Bözsi** zongoratanárnő értesíti növendékeit, hogy a tanítástól megkezdte a legmagasabb képzésig. Cim: Bogoviceva ulica 10.

— **Mindennapi hajóközlekedés a »Szokol« hajóval Apatin-Oszijek közt.** Apatinból indul 7 órakor, Oszijekre érkezik 9 óra 20 perckor, Apatinba érkezik 15 óra 30 perckor, Naponta szállíthat expressz fedett hajóval két-három vagon árut.

— **A szubotical Önkéntes Tűzoltók szüreti bájja.** A szubotical Önkéntes Tűzoltótestület vasárnap este saját helyiségeiben szüreti bált rendez. Délután háromtól hatig jelmezes körmenet a város főbb uccáin. A bál este nyolc órakor kezdődik és hajnali négy óráig tart. A zenét a tűzoltózenekar szolgáltatja.

— **Nyolcvanháromezer dinárt gyűjtött az árvíz-károsultaknak a noviszadi Vörös Kereszt.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Vöröskereszt eddig nyolcvanháromezer dinárt juttatott el az árvíz-károsultaknak.

NEVELŐOTTHON FIATAL LANYOK RÉSZÉRE

Wör. VII. Wickenburggasse 3. — Tanájdónos és vezető: Marie Aug. nélk. Továbbképző tanfolyamok, nyelvek, zene, háztartási iskola — évi árat a prospektusban szol. át

KÖZGAZDASÁG

A belga acélgyárosok csatlakoznak a nemzetközi acéltörzshöz. Brüsszelből jelentik: A belga acélgyárosok tanácskozásai azzal az elvi megállapodással értek véget, hogy a nemzetközi acéltörzshöz csatlakoznak. Az erre vonatkozó határozatot csak később hozzák meg.

Panaszok a noviszadi vasúti raktár tulajdonosai miatt. Noviszadról jelentik: A noviszadi gazdasági körök sérelmezik, hogy a noviszadi vasúti raktárban a szállítmányok torkolódása folytán a feladásra került áruk napokon keresztül elszállítatlanul hevernek, ami nagy károkat okoz a szállítóknak. Azonkívül csak egy mérleg áll rendelkezésre és napokig tart, míg a küldeményeket felveszik. A kereskedők a Lloyd és a kamara útján a közlekedési minisztériumban a sérelmek sürgős orvoslását kérik.

Ankét az új menetrend ügyében. Noviszadról jelentik: A szubotici vasutizgatóság az őszi és téli menetrend megállapítása előtt e hó 10-re Szubotica-ra érkezőket hívott össze, amelyre a gazdasági szervezetek is meghívta. Az értekezleten a noviszadi kereskedelmi és iparkamara is résztvesz és a kamara vezetősége felszólítja az összes érdekelteket, hogy a vasúti menetrendre vonatkozó kívánásaikat s hó 8-ig juttassák el a kamarához. A kamara az indokolt kérelmeket az ankétan elő fogja terjeszteni.

A noviszadi tőzsde és az automata-telefonközpont. Noviszadról jelentik: A noviszadi tőzsdetanács tagjai a postaigazgatóság meghívására csütörtök délelőtt dr. Dungverszki Gedeon tőzsdeelnök vezetésével megtekintették az új automata-telefonközpontot, ahol Sdrics Iván és Nenadovics Velimir postaigazgatók szolgálták felvilágosítással. A vendégek elragadtatással nyilatkoztak az új központ berendezéséről és tökéletes működéséről.

Csőd. Kikindáról jelentik: A kikindai törvényszék Aszonovics Milán fűszerkereskedő ellen elrendelte a csődöt. Csődbiztos Rothmann László törvényszéki bírósági elnök dr. Szremác János ügyvéd. Követelések bejelentési határideje szeptember 20.

Szentl. gabonák, szept. 4. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 240—245 dinár. Zab 120 dinár. Takarmányárpa 140—145 dinár. Sörárpa 155—160 dinár. Ötengeri 140—145 dinár. Csöves tengeri 50 dinár. Rozs 145—150 dinár. Köles 100—105 dinár. Heremag 2145—2160 dinár. Maharnag 110—120 dinár. Óbab 110—115 dinár. Ujjab 140—150 dinár.

Rendbehozzák az árterületeken megrongálódott utakat. Szomborból jelentik: Az építésügyi minisztérium rendelkezéssel utasította a Bácsbodrog vármegyei építészetet hivatalt, hogy haladéktalanul vizsgálta felül azokat az országutakat, amelyek az árvíz következtében megrongálódtak és hasznavehetetlenné váltak. Egyben utasította a minisztérium az építészetet hivatalt arra is, hogy ezeket a megrongált utakat a legrövidebb időn belül javítsák ki.

Új biztosítóintézet Zagrebban. A napokban egy új biztosítóintézet alakult Zagrebban. Az új intézet földmives szövetségi alapon áll és neve: »Földmives biztosító szövetség az SHS. számára«. A vezetőségben a földmives mozgalom vezetői foglalnak helyet párt- és nemzetiségi különbség nélkül. Az intézet augusztus 25-ikén már megkezdte működését és egyelőre csak bizbiztosításokat fogad el.

Szeptemberi országos vásárok a Vajdaságban. Szeptember hónapban a Vajdaságban a következő helyeken lesznek vásárok: Szeptember 5-ikén Novivbász, Szubotica, Sztari-Beb, Krusevica, 6-án: Novivbász, Szubotica, Cserevics, Golubinci, Moslavina, Novak, 7-én: Szubotica, Cserevics, Golubinci, 8-ikén: Csepaja, Deliblató, Szubotica, Tisina,

Cserevics, Golubinci, Jasenovác, Nova-Kopela, Kutjevó, okucani, Szemolci, 9-ikén: Tisina, 12-én: Bács, Budiszava, Párdány, Szárca, Uzdin, Velikibecserek, 13-ikén Martonos, Paosir, Veliki-Becserek, Vukovár, 16-ikén: Velika-Kikinda (17., 18., 19.), 19-ikén: Boka, Csantavir, Noviszivac, Szrbobrán, Tovarnik, Virovitica, 26-ikén: Odzsaci, Pansevó (23—24—25—26). Zsabaly, Cerna, Roljny Miholjac, Ezedvik, 30-án: Mol, Kotoriba, Karlovac. A vásárra minden vészmentes helyről felhajtathók az állatok.

SPORT

Kettős mérkőzés a Bácska-pályán. Vasárnap két mérkőzés lesz a Bácska-pályán. Délután fél három órai kezdettel a Bácska a beogradi Jedinstvoval játszik, utána fél öt órai kezdettel pedig a Szub. Sport—Kula bajnoki mérkőzés kerül eldöntésre. A Jedinstvo hétfőn revánsmérkőzést játszik a Bácskával. A mérkőzés a Bácska-pályán délután fél ötkor kezdődik.

Női atlétikai verseny Zagrebban. Zagreből jelentik: A zagrebi atlétikai szövetség női bajnokságait a napokban rendezték meg. Részletes eredmény: 60 m. futás: 1. Grsetics (Konkordia) 8.6 mp. 2. Zdravac (Konkordia). 3. Sojat (ASK). 100 m. 1. Grsetics 14.4. 2. Pavics (ASK), 3. Sojat. 4×60 m. staféta: 1. ASK. 2. Konkordia. Távolugrás: 1. Zvidarsics (Konkordia) 422 cm. 2. Zorekovics (ASK) 415 cm. 3. Zdravac 408 cm. Magasugrás: 1. Grsetics 139 cm. 2. Tomljenovics 125 cm. 3. Zorekovics (ASK) 115 cm. Súlydobás: 1. Neferovics (ASK) 704 cm. 2. Grsetics 700 cm. 3. Flich (HASK). Diszkoszdobás: 7. Tomljenovics 22.50 m. 2. Flich 3. Neferovics. Gerelyvetés: 1. Tomljenovics 1600. 2. Zorekovics. A pontversenyben: 1. ASK 40. 2. Konkordia 26. 3. HASK 4 pont.

Elhalasztották a noviszadi Makkabi sportünnepét. Noviszadról jelentik: A noviszadi Juda Makkabi szeptember 5-re tervezett vojvodinai sportnapját a noviszadi löversenyek és az ugyanazonnap eldöntésre kerülő országos atlétikai bajnokságok miatt kénytelen volt elhalasztani és azt szeptember 26-ikán fogja megrendezni. A közlekedésügyi miniszter erre a napra már megadta az 50 százalékos vasúti kedvezményt. Az ünnepély elhalasztása módot nyújt azoknak az egyesületeknek is a részvételre, amelyek eddig a rövid idő miatt nem tudtak volna eljőni és valószínű, hogy az összes vojvodinai és a beogradi egyesületeken kívül még a boszniai és a horvátországi egyesületek is eljönnek a vojvodinai sportdemonstrációra.

Megváltoztatják az országos bajnoki rendszert. Zagreből jelentik: A jugoszláv futballszövetség azzal a tervvel foglalkozik, hogy az országos bajnokságok rendszerét megváltoztatja. Az eddigi kupa-rendszer helyett az olasz rendszer akarják bevezetni olyan módon, hogy a zagrebi alszövetség területéről 3 csapat, a beogradiról 2, a többi alszövetség területéről egy-egy csapat pontokért küzdene meg egymással. Az érdekes és életrevaló tervet a szövetség a szeptember 27-ikén tartandó közgyűlés elé fogja terjeszteni.

Vasárnapi futballprogram Noviszadon. Noviszadról jelentik: Vasárnap a Radnicski a ZsAK-al játszik (barátságos).

Bonyodalmak a királyserleg körül. Zagreből jelentik: A zagrebi alszövetség által végleg megnyert királyserleg, közül bonyodalmak merültek föl. Az alszövetség az értékes, művészeti kivitellű serleget oda akarja ajándékozni a zagrebi múzeumnak és ehhez Alekszandar király hozzájárulását igyekszik megnyerni. A JNS azt az álláspontot foglalta el, hogy a szabályok értelmében a serleget nem lehet odaajándékozni a városi múzeumnak, mert azt nem Zagreb város, hanem a zagrebi alszövetség nyerte meg.

KINTORNA

Egészségtanórán a tanár arról magyaráz, hogy arra, hogy egy megdermedt embert életrekeltsünk, a legajánlatosabb, ha az illetőt átdörzsöljük hóval.

Az egyik diák jelentkezik és fontoskodva megkérdi:

— Igen, de ez a módszer csak télen alkalmazható, mit kell nyáron csinálni?

A topolai kávéházba betéved egy városi ember és meglepődve hallja, hogy a különszobában a cigányok a Szulamith egy részletét játszzák és a dal mellett három falusi atyafi mulat.

— Mi a csoda?! Ezek a Szulamith mellett mulatnak? — kérdi esodálkozva a pincértől a városi vendég.

A pincér udvariasan helyreigazítja a vendéget:

— Dehogyan kérem, ifjokort isznak.

Két tanár beszélget. Az egyik elpanaszolja kollegájának:

— Képzeld kollega ur, sehogy sem vagyok képes ézbentartani a gyermekem születési évszámát.

Mire a másik, aki történelemprofesszor, megjegyzi:

— Ez velem nem történhetik meg. Mert én épen 2200 évre Sokrates halála után születtem, a feleségem 1800 évvel Tiberius után, a Mama 2000 évre Tiberius Sempronius Graechus után, a lányom végül 1500 évre a népvándorlás után. Ezt csak egyszerű észben tartani!...

Az apa egy napban kiválaszt egy ruhát a kisfiának és megkérdi:

— A mosásban nem fog ez a vászon összemenni?

— Ez a prima áru, kérem? Még egy milliméterrel se.

Egy hónap múlva megjelenik az apa a kisfiával a boltban. A nadrág csak egy fesszál a gyereken és a kabát ujjai könyökig sem érnek.

Mikor a kereskedő meglátja őket, nem veszi el a hidegvérét, megveregedi a kisfiu vállát és így szól:

— Unberufen. Ahogy ez a gyerek nő.

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Vasárnap, szept. 5-én

Bécs (531—582.5): D. e. 10.30: Orgonajáték. 11: Koncert. D. u. 4: Zenekari hangverseny. 7.30: »Szevillai borbély« előadása.

Milanó (320): D. u. 4.30: Jazzband. 9.12: Quintett. 11: Jazzband.

Zagreb (350): Este 8.30: Előadás. 8.45: Ária-est. 9.45: Sport, hírek. 10: Zongorahangverseny.

London (365)—Darenty (1600): D. u. 3.30: Zenekari hangverseny. 9.15: Dallet.

Róma (425): D. e. 10.30: Egyházi zene. 5.30: Jazzband. 9.10: »Manon Lescau« előadása.

RÁDIÓ-ÁLLÁSOK TISZT
és alkatrészeket legolcsóbban egész
Jugoszláviában nálunk szerezhet be.
KONRATH D. D.
Radió-üzlet Ubotica

Budapest (560): D. e. 9.30: Hírek, Szépéjépolás. 10: Református istentisztelet. 11.30: Női zenekar hangversenye. D. u. 3: Gyermekmesék. 4.45: Művész-délután. 6.30: Faluszövetség estéje. 7: Petőfi-est. 9: Chansonok. 10: Jazzband.

Berlin (504—571): D. u. 4.30: Koncert. 8: Operaelőadás. 10.40: Táncczene.

H-Ifjón, szept. 6-n

Bécs (531): D. e. 11: Koncert. D. u. 4.15: Koncert. 8: Koncertakadémia.

Milanó (320): D. u. 4.35: Jazzband. 9.12: Koncert. 10.15: Jazz-zene.

Zagreb (350): Este 8.30: Népszerű előadás. 8.45: Táncczene. 10: Hírek, sport

London (365): D. u. 4.15: Táncczene. 10: Hangverseny.

Róma (425): D. u. 5.30: Jazzband. 9.25: Koncert.

Budapest (560): D. e. 9.30, 12 és d. u. 3: Hírek. 5.30: Cigányzene. 8: »Májusfa« szimfónia. 9.15: Operast.

Darenty (1600): Este 11: Táncczene.

Berlin (504—571): D. u. 4.30: Zenedélután. 8.15: Zenekari hangverseny.

8.30: Bach-est. 10.30: Táncczene.

TŐZSDE

Zürich, szept. 4. Zárlat: Beograd 9.12750, Páris 133.25, London 25.1275, Newyork 517 háromnyolcad, Brüsszel 14.35, Milanó 19.15, Amstertdam 207.55, Berlin 12.320, Bécs 73.15, Szófia 3.75, Prága 15.37, Varsó 5.750, Budapest 72.75, Bukarest 2.60.

Noviszadi terméltőzsde, szept. 4-én. Buza: 6 vagon bácskai 75 kilós 2%-os 252.50 dinár, 3 vagon bácskai Noviszad körzet 257.50 dinár, 10 vagon bácskai 77 kilós 3%-os Tiszavidék 262.50 dinár. Zab: 1 vagon bácskai 132.50 dinár. Tengeri: 3 vagon bácskai 154—160 dipárig, 1 vagon szorémi 160 dinár, 7 vagon bánáti 177.50 dinár. Bab: 20 vagon fehér 2—3%-os szeptember 15-ig 171 dinár, Szávahajó, 10 vagon fehér 2—4%-os szeptember 15-ig 171 dinár. Liszt: 2 vagon 8-as bácskai október—november 130 dinár. Irányzat: osendes. Forgalom: 63 vagon.

A noviszadi értéktőzsde új hites ügynöke. Noviszadról jelentik: A noviszadi áru- és értéktőzsde tanácsa legutóbbi ülésen Papp Györgyöt, a Jugoszláv-ska Bank volt főtisztviselőjét egyhangulag megválasztotta a noviszadi tőzsde értékpapírügynökévé.

Budapesti gabonátőzsde, szept. 4. A külföldről érkező hírek hatása alatt határozott javulás mutatkozott. Magyar buza októberre 355—360, zárlat 358—359, márciusra 385—387, májusra 385.5—392, zárlat 391—392. Magyar rozs októberre 246—252, zárlat 251—252, márciusra 271—275, zárlat 275—276. A készpénzpiacra a forgalom csendesebb volt.

Csikgói gabonátőzsde, szept. 4. Buza szeptemberre 130.75, buza decemberre 134.25, buza májusra 139.5. Tengeri szeptemberre 75.65, tengeri decemberre 83.25, tengeri májusra 89.75. Zab szeptemberre 36.05, zab decemberre 40.875, zab májusra 45.25. Rozs szeptemberre 93.375, rozs decemberre 98.875, rozs májusra 105.

Newyorki gabonátőzsde, szept. 4. Buza őszi vörös 140.25, buza őszi kemény 145. Liszt 675—726. Irányzat búzánál tartott, rozs nyugodt, tengeri szilárd.

REUMA

Köszönőlevél

Dr. I. Rahlejev urnak Beograd. Travnik tartózkodásom alatt kaptam Ötől egy üveg gyógyszert, melyet fel is használtam isíásom gyógyítására. Az első bedörzsölés utn már megszűntek metsző és éles fájdalmam, az üveg felhasználása után pedig teljesen egészséges lettem. Remélem, hogy Travnikból sok megrendelést kapott, mert a gyógyszer én mindenkinek ajánlottam. Ivančica, 1926. február 13.

Tisztelettel

C. Grgić

Dr. I. Rahlejev urnak Beograd. Kérem, hogy postán utánvétel nélkül nekem két üveg Radio Balsamika-t. A mult esztendőben használtam ezt a gyógyszert és egész éven át semmi fájdalmat nem éreztem. A foglalkozásom olyan, hogy ismét megfázom és a reumatikus fájdalmak megint jelentkeznek, rendeljek tehát Önél gyógyszert abban a biztos reményben, hogy fájdalmaiból ezuttal is megszabadít.

»Radio Balsamika« gyógyszert készíti, eladja és utóvétel nélkül a Lahoratórium »Radio Balsamika« Dr. Rahlejev I. Beograd Kasovara 43.

NYILTTÉR

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik drága halottunk, Szabó István címfestő temetésén fájdalmonkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

A gyászoló család

7886

Hirdetmény.

Alulírott, mint néhai Szekenderovics Bruno hagyatékának kirendelt gondnoka 1926. szeptember 6-án d. e. 11 órakor dr. Stipan Matijević kir. közjegyző irodájában a következő gazdasági évré bérbe adom: 8 lánca 570 négyszögöl szántóföldet (Sebešić), 1 lánca 1500 négyszögöl szántóföldet (Napnyugati ugarokban) és 6 kapa szőlőt házsal (az ugynevezett bajai szőlőkben). A föld bérleti összege nek 25 százaléka, a szőlőbérlet egész bérösszege az árverés alkalmával kifizetendő.

Subotica, 1926. szeptember 3.

Kulundžić Lukács
zárgondnok

9787

7186—1926. szám.

Hirdetmény

A szociálpolitikai miniszter ur 1926 július hó 29-ikén kelt 167—IV. sz. rendeletével 1926. évi augusztus hó 1-től a biztosított napszámból 0.5 százalékról 0.3 százalékra szállította le 1924. évi augusztus hó 12-ikén kelt 49—IV. sz. rendeletével megállapított munkáskamarai adót.

A munkáskamarai adót csak azon személyek fizetik, akik a VI-tól a XVIII-ig munkáskamaraosztályba vannak sorolva. Az adó a különböző osztályokban a következő:

VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.
0.10	0.12	0.14	0.17	0.21	0.25
XII.	XIII.	XIV.	XV.	XVI.	XVII.
0.30	0.36	0.43	0.52	0.61	0.72
					0.86

dinár hetenként.

A munkáskamarai adót a munkaadó köteles fizetni, de jogában áll azt teljes egészében alkalmazottja keresetéből levonni.

A munkáskamarai adó leszállítása alkalmával a munkásbiztosító pénztár zagrebi központja táblázatot adott ki, amely a járulékokra és törvényileg engedélyezett levonásokra vonatkozik. A munkaadók a táblázatot alulírt pénztárnál darabonként egy dinárért szerezhetik be.

Kerületi Munkásbiztosító Pénztár
Novisad és Szubotica

7789

Meghívó.

Az Első Vojvodina Temetkezési Egyesület 1926. évi szeptember hó 8-án délelőtt 9 órakor a „Hungária” kávéház helyiségében tartja meg

rendkívüli közgyűlését,

melyre az egyesület tagjait ezennel meghívja.
Tárgysorozat: 1. Az elnökség és igazgatóság tagok lemondása. 2. Új vezetőség választása.
Megjegyzés: Az egyesület tagok személyazonosságukat tagsági könyvvel igazolni tartoznak.
7924 **FUTÓ BÉLA** elnök.

Figyelem!

Használt tankönyvek féláron!

ISKOLAKÖNYVEK az összes elemi iskolákra, gimnázium, polgári tanítóképzőintézet és kereskedelmi akadémia számára. **TANSZEREK** legolcsóbb beszerzési forrása **VIG** könyvkereskedése 7892

A Subotikai Önálló Iparosok és Polgárok Betegsegélyző Egyesülete mely már 3 éve fenáll, tagokat naponta felvesz, tagdíj napl 2 dinár. Orvosi rendelő és tagfelvétel, Trumbičeva (Petófi) ulica 8. Az udvarban. 7892

Meghívó

A III. körű Temetkezési Egyesület f. évi szeptember hó 8-án délután az Ipartestület helyiségében 3 órakor **rendkívüli közgyűlést** tart, amelyre az összes tagok és kedvezményezettek ezennel meghívattak.
Szubotica, 1926. augusztus 31.

Tárgysorozat: 1. Az eddigi vezetőség lemondása.
2. Új vezetőség választása.
3. Az egyesület fuzionálása és az alapszabályok módosítása.

A Vezetőség.

7895

Uri hölgyek,

akik választékosan, párisi eleganciával, sikkesen és egyéniségükhöz illően akarna költözöködni, rendeljék toalettjeiket

ELLA GARAY

ELSŐRENDŰ DIVATTERMÉBEN

Aleksandrova-u. 9. (Halbrohr-ház), hol a legpazarabb kiállítású toalettek, kostümök és kabátok mérsékelt áron, garancia mellett készülnek. 7705

30 éve fenálló női kalapüzletemet a nagy házbér miatt kénytelen voltam áthelyezni!

Kralj Aleksandrova ulica 1. szám alá

az udvarban (Leibach-ház, balra az udvarban, volt Bácsmegyei Napló nyomdája.)

Megérkeztek nagyon szép ujdonságaim! Gyászkalapok raktáron. — Rendelések és a kalapok gyorsan és pontosan készíttetnek a legolcsóbb áron. Gyermekruha készíttetéssel is foglalkozom.

Kérem a b. hölgyközönség pártfogását

Fekete Karolina

7659

Meghívó

Az Első Jugoszláviai Temetkezési Egyesület Subotica f. évi szeptember hó 8-án d. e. 9 órakor a Hungaria szálló kerthelyiségében tart

rendkívüli közgyűlést

amelyre úgy a tagok mint az összes kedvezményezettek ezennel meghívattak. Tárgysorozat az ügy fontosságára kérek nevezettek, hogy az ülésen lehetőleg mindannyian jelenjenek meg.

A választmány.

7857

ÉRTESÍTÉS

Alulírott közhírré teszem, hogy adásvételi ügynökségem kibővitem helyszerzéssel, u. m. nevelőnő, házvezetőnő, pénztárosnő és háztartásbeli személyek elhelyezésével. Megbízásokat szeptember 1-től elfogad Lang agentura Subotica, Paja Dobanovacska 3.

Csödtömegeladás.

Vrbaški i Tanurdžić volt moli cég csödtömegében közhírré teszem, hogy a csödtömeghez tartozó rőfőárakat és üzleti berendezést egy tömegben, zárt írásbeli ajánlat útján folyó évi szeptember hó 14. napján délelőtt fél 11 órakor Moion, irodámban eladom

A becsérték 89000 dinár. A zárt írásbeli ajánlatokat 12 00 dinár óvadékkal az árverés napjának délelőtt 10 óráig kell irodámban benyújtani. Az ajánlatok felett azonnal fogok határozni és fentartom magamnak azt a jogot, hogy az ajánlatok el nem fogadása esetén az árut vagy az azonnal megejtendő szóbeli árverésen adjam el a legmagasabb árat ígérőnek vagy, ha ezt az árat sem tartom megfelelőnek, ezt is visszautasíthatom.

A vevő köteles a vétel rat további 8 nap alatt a tömeggondnok kezéhez a vételi illetékkel együtt kifizetni és az árut elvinni, mert különben elveszti bant-pénzét.

Az áru minőségéért és mennyiségéért nem szavatolok. Az árut előzőleg mindennap meg lehet tekinteni.

Dr. Schwarc Ferenc
ügyvéd, csödtömeggondnok, Mo

7991

MA 5-én
vásár vasárnapján
nyílik meg

Strossmayer-utcában
Huspiacon
Óriási választék női és férfi szövetekben és selymekben, őszi divatujdonságokban

WUJKOVICS PÉRO
divatáruháza

Aki az első 10 nap (szept. 5-től 15-ig) legalább 1000 dinárért vásárol nálam **INGYEN ADOK** 2 méter 130 cm. széles szövetet tetszésszerűen.

LEVELEZÉS

Feltűnően szép intelligens árva uri leány keresi olyan férfit ismeretséget, ki őt anyagilag támogatna. — Leveleket »Árva leány« jellegre a kiadóba kér. 7949

Jucibaba. Amj megmaradt; letűnt csókmennyország — átálmodott dalibábok. — emlékvágy — 7903

HÁZASSÁG

Házasságot legiobb családoknál diszkrétan elintézek. Megbizást elfogad »Doktorné« Szubotica. Uicim: Pašičeva 3. 7772

FOGLALKOZÁS

Kino-Apparate, neue und gebrauchte. Offeriert Entzinger i drug. Zagreb, Bozovićeva ul. 7. 6864

Fototechnikus, ki a szakmájában teljesen jártas, szept. 15-ig állást keres. F. Fuermann Sombor. Sv. Djordje trg 2.

Tankönyvek Magyar és németnyelvű iskolák részére. — A Ministarstvo Prosvete által engedélyezett KAPHATÓK Hiteles tankönyvkiadásokat kívánatra küldi: Lipsitz és Lampel könyvkiadók Subotica

Iskoláink minden vonalzában, viszonteladókunk olcsón számított.

Vzletni KÖNYVEK Legújabb gyűjteményben FISHER ERNO GRAFIKA MŰVÉSZETÉBŐL SUBOTICA

Siros és boros HORDÓK állandó raktára KÉR LAJOS gépekre berendezett állandó üzemi, Subotica, V. kör, Blaško-keresztelné, Mazuranovićeva ul. 19.

Üzlethelyiségek

örökáron eladó a subotical főtéren Alkalmas minden üzletnek és vendéglőnek is. Földes ruházlet, Subotica (gyümölcs piac) 7733

Teljesen jókarban levő, 5 tonnás teherautó 36 HP. Ganz-Danubius »Büssing« gyártmány ELADÓ Bővebbet: JULIO BAUER, NOVISAD Uspenska ulica 7852

Figyelem! Szerződés nélküli artsták és artistanók: Népszámok, akrobaták, énekes és táncosnők, havi szerződést kaphatnak állandóan, október 1-től egész téli szezonra. Ajánlatok: Neszmélyi a MAF. bizalmija címére küldendők Vel. Feeskerek Balkan Kijno. 7972

Bewährte Pedagogin, sprachenkundig (Französisch-Englisch) musikalisch, mit besten Referenzen als Hausdame und Erzieherin sucht entsprechende Wirkungskreis bei miterlosen Kindern. Stefanie Kohout, Beograd, Poincaré ul. 29. 7902

Intelligentes, deutsch, serbisch und etwas ungarisch sprechendes Fräulein sucht Stelle zu Kindern, geht gerne auch auf Land. Adresse in der Administration. 7951

Intelligente Erzieherin nach Möglichkeit Reichs-deutsche oder Österreicherin wird zum dreijährigen Kinde für sofortigen Eintritt gesucht. Marcel Steiner, Szombor. 7944

Íróvállalat, amely szép irodalmat biztosít, az üzlet bővítéséhez 100-200.000 dinárral társat keres közreműködésével vagy anélkül. Cim: Pallas Reklam Szubotica. 7960

Kéziszövő, ki önállóan india vezetni az üzemet, felvétetik Pollák Izidor, Murska-Szobota, Prekmurje. 7822

Házvezető nő ajánlkozik 38 éves szerény nő, ki háztartást hozártó, végez és jól főz. Vízékre is elmegy. Cim: VII. kör, Milos Obilics ul. 15. 7923

22 éves fiatal ember, középiskolát és négy alsó fémipariskolát végzett, beszél szerbül, magyarul, elmenne bárhova mértani rajzolónak vagy irodai alkalmazásba (ügynöknek) F. Balázs Szubotica (Plebanijska ul. 15. 7928

25 éves nőten fiatal ember magyar-német-francia tudással és amerikai könyveléssel, volt kereskedelmi utazó, megfelelő elhelyezést keres. Szives megkeresést továbbít: Grünfeld, Belisće. 7970

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és emező két sorosan számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbontott jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésekértől eltekintve válaszoljuk melléklettel.

Fiatal, intelligens urinó elvállalja nagy gazdaság önálló vezetését. A háztartás és gazdaság üzleti teendőiben jártas. Tűnően főz, esetleg anyahelyettesnek is elmegy. Cim a kiadóban. 7556

Könyvelő, ki egyéb irodai munkákban is jártas, állást keres. Cim a kiadóban. 7965

Írómenő üzlet nagyobbításához 15-20.000 dinárral társat keres. Cim: Pallas-Reklam, Subotica.

Külföldi fizetéssel felvétetik. Hütter Árpád, Bene Sudarević ul.

Bognársegédet keres azonnali felvételle. Posa bognár, Svilojevo. 7868

Perfekt varrónő és tanuló lányok felvétetik Garay-szalónban, Körző, Hallóhr-ház. 7931

Szerbül tudó gvakomokot azonnali belépésre felveszek. Dohány Zoltán fakereskedő, Subotica 7978

Féléves gyermek mellé zongorázó kerestetik. Ajánlatok lehetőleg fényképpel Bachrach László Sombor, postafiók 20 címre küldendők. 7922

Zongoratanítás. Kezdőknek és haladóknak alapos zongoratanítást ad. Benedek növendékek iskolai leckéjét begyakorolja saját zongoráján Fajth Ill, Skotus Vitoria ul. 38. sz. 7933

Rövidáru szakmában azves kiszolgálót keresek jó fizetéssel. Cim a kiadóban. 7946

Fényképszegédő állást keres. Retust és minden más munkát végez. Walter Kató, Novi-Mbas. 7950

Egy jobb 15-16 éves leány, ki szerbül is ért keveset, állandó alkalmazást azonnal kaphat. Cim a kiadóban. 7833

Narodni Bioskop szerbül és magyarul beszélő jegyzetőt keres. 7840

Külföldi fizetéssel felvétetik. Spitzer Árpád Bene Sudarević ul.

Keresek azonnali belépésre németül és magyarul beszélő nevelőnőt. Szerbül tudók előnyben. Kosmetika, Sombor. 7863

Utazóknak ügynököknek kik az egész Vaidaságot beutazzák, irodalmi mellékfoglalkozást adnak. Ifi. Lešák Mihály, Čantavir. 7211

VÉTEL-ELADÁS

Haszonbérbe kiadnám harminc láncc földemet tanvával és takarmánnyal és eladok 15.000 dinár használt fasindelt. Póth-Iszazi István Bácska-Topola. 7876

Perzsa bunda, legiobb karban levő, közép alakra eladó. Bővebbet: Senoeul. 24. szám. 7925

4-6 HP új Skoda benzomotorok utányos áron eladók. Weigand & Comp. autogarage Szubotica 7961

Eladó ház 4 szobával, két konyhával, nagy telekkel. VI. kör, Travnička ul. 30. 7936

Hálószobabutor, teljesen új, modern, kemény-kremkörös, olcsón eladó. Trg Ciril-Method 2. a nagytemplomi fiakker állomásnál. 7801

Szabógép, teljesen új, Singer 103-2, olcsón eladó. Trg Ciril-Method 2. nagytemplomnál. 7800

Eladó egy uri divat szabóüzlet elhalálozás miatt jó forgalommal a főccán. Josip Peić agentura Subotica. 7373

Szivógázmotoros gvári magánjáró, htrminás teljes cséplőgarnitúra bármilyen áron eladó. Üzemben megtekinthető. Uivári, Temerin. 7830

Massziv nagy íróasztal eladó, vétel esetén házhoz szállítva. Cim a kiadóban. 7918

Eladó közszólóprés hozzávaló 12 HP benzinnomotorral. Ugyanott lágerfordók kaphatók. Poessgögvár, Kralievbreg 7908

Vennék használt, de jó állapotban levő világtörténelmet, esetleg Tolnai kiadást. Balassa, Baimok. 7827

5-6 hlt. használt borprest és könnyű federes spektörkocsit 1.60 után vesz Kohán-malom. 7803

Eladó, esetleg kiadó Pálison 4 szoba-konyhas lakóház. Cim: Dr. Reisz, Vilsonova 54. 7885

Hulladékot vesz Szabó szerelő, Zmaj Jovina 7. — Ugyanott árdóknak eladó. 7016

Eladó ház 420 □-51 terekkel, forgalmas pékséggel, nagy lakással. Ujhazi Vince Senta, Vilsonova ul. 10. Tópart. 7388

Fordsonfaktor 14 napot használt, új állapotban, birtokeladás miatt eladó. Nagy Sándor, Bácska-Topola. 7971

Ork. koser szelami, virali, füstölt, emmenthali, »Ceres« KOKUSVAJ állandóan kapható Sugár Manó cegnél Subotica

Széria Szalma Szeeska valamint Tüzifa legolcsóbban kapható HORVÁTH JÓZSEF lakmánykereskedőnél Subotica, Trenkova ul. Szita-szsanatóriummal szemben Kívánatra házhoz szállít

Csöszruhákat jutányos áron KÖLCSÖNZÖK BELINOVIĆ II. Masarikova 56.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy kézmű- és divatáru üzletemet áthelyeztem Fótér, Radics házba (edényplac sarkán) Miško Pančić kézmű- és divatáruháza 7930

Mielőtt FÁT VÁGATNA, kérjén ajánlatot LEIPNIK TESTVÉREK-től, kik géppel gyorsan és olcsón dolgoznak Zrinjski trg 83. Terezijana ul. 5. a kereskedelmi iskolánál. a Népörnök.

Maričić és Janković könyvkereskedése (Udvari szállítók) Központ: Beograd Fiók: Subotica Ajánlja nagy papirraktárát, iskolai- és irodai szükségleteket. Szerb-, horvát- és idegen nyelvű irodalmi könyvkereskedés az összes irodaszerek és könyvek eredeti áron Minden diák ajándékot kap választás szerint

KORZÓ MOZI

Hétfőtől — szerdáig
UJDONSÁG I

A KIRÁLYNŐ IRÓDÁI

Egy virágáruslány azédít kárderje 7 gyönyörű felvonásban.
Főszereplő RAQUEL MELLER
Páris ünnepelt énekesnője, kiné-
szeszenczálásai a Vatikánban
jutottak.
Raquel Meller az óráshajó, sőt-
lét szemű spanyol lány o yan
utánozhatatlan kedvességű a
bűbájjal játszik, mint tálán senki!
Elfelejteti őt soha nem lehet.

LIFKA MOZI

CSÜTÖRTÖKTŐL
KERT MOZI

A Lifka mozi udvarában szomb-
bat és vasárnap csak este
félt 9 órakor. Ujdonság!
A horvátai pokol
A kaukázusi De film ezüstbá-
nyában a hírhedt Borbála po-
kóban lejátszódó viharos cse-
mények képre 5 felvonásban
Főszereplők:
Lidija Grit, Hald Jevdokimof,
Marek, Fedor Korstela

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző-
készségesen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felblyegzett feligle leveleket továbbítunk
Kérdésekötésekhez válaszölvegy melléklendő.

Kvalitásban legjobbak
árban legolcsóbbak

REMÉNYI művészképeji

Párisi szisztema szerin készült
szines 1. fogranak

25—30 HP motort keresek
megvételre. Vadócz Károly
Bačka-Topola. 7960

Átadó üres lakás 3 szo-
bával, közel a beltérhez.
Bővebbet a kiadóban. 7917

Keresek megvételre egy
tarárt, lehetőleg 2-es szá-
mú. Rajčić József Som-
borski put 6. Tel. 329. 7958

Házat vennék, három-
szobásat, örökös lakással
magánostól. Cim a kiadó-
ban. 7977

FIFI KRÉM

Keresek megvételre egy
jó állapotban levő, köny-
nyű stanziprészt (Knieh-
bel). »Orient« sziplagyár
Subotica, Jugovičeva 7955

Jóforgalmu fűszerüzlet
ui házzal más vállalat mi-
att eladó. Ajánlatokat
»Más vállalat« feligére a
kiadóba kérek. 7973

Családi házat megvételre
sürgösen keresek, lakások
garzonzobák, irodák, pin-
cehelyiség, üzlet kiadók.
Két lán szőlő házzal el-
adó. Ebédő, háló uriszo-
ba, szekrények, árvak,
festmények, vertheimkasz-
sza, perzsaszőnyeg eladók.
Lanóné, Paja Dobanovacs-
kog 3. 7980

210 holdas elsőrendű ta-
nyás birtok, zagrebi fő-
vonal mentén, felszere-
léssel, idei bő termésrel,
1300000 dinár 8 évi tör-
lesztésre.

Nea-Crem

legmegbízhatóbb
arc- és kézkrém
KORON GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Házak posta közeli-
ben lakások-
kal, üzlethelyiségek, tő-
tőren és kocsmákkal.
Vilafelkő, teljesen sür-
gösen intányosan e adók.
Bővebbet földes ruházlet

Jókarban levő keményfa
háló, plüsszelon, szőnye-
gek, ebédőasztalok, hat
börzsek és pohárszek int-
ányos áron eladó. Érdek-
lődni III. Liubhanska ul.
26. 7967

190 holdas földelmező
birtok, 4 1/2 hold nagy
szőlővel, elsőrendű épüle-
tekkel, Daruván fürdő
mellett 1000000 dinár. Ked-
vező fizetési feltételek.
Bőmches közvetítő irodája
Bačka-Topola. 7987

Csütörtömegből üzletberet-
dezések, fa- és ólombe-
tők, valamint egyéb
nyomdai anyagok, igen ol-
csón eladók. Fekete
könyvkereskedő. Senta.
7952

Eladók intányosan szép
fekvésű házhelyek. Sze-
gedi ut. Talassy-kert,
menhely mellett. 7981

Ford-autó 4 személyes
intányos áron eladó. Úgy-
nőköt díjazók. Kozma
Kálmán Csantavir. 7891

KÜLÖNFÉLE

A vidéki közönséghez.
Ha bevásárlási szándék-
ból Suboticára jön, ne fe-
ledje fölkeresni üzletün-
ket, ahol ruházatát a leg-
olcsóbban szerezheti be.
u. m. férfi és női szőve-
teket, fehér és mosó ke-
lmeket stb. 3 méter férfi-
szövet és bélés teljes öl-
tőnyhöz. 385 dinártól fel-
jebb. Mačai i Lejko, Ru-
dics-utca. 7956

A tulajdonomat képező
jóforgalmu kolátlan kimé-
résű engedélyemet bérbe-
adnám, közös megállapo-
dás szerinti időre. Ugyan-
csak elcserelném 1/2
légtérnyomásu marán-
áró Marschal gőzmozgó-
mat, erősebb 8—10-es ka-
zánnal, esetleg vennék
nagyobbat. Cim a kiadó-
hivatalban. 7953

Hová? Sietek Eisler Izsó-
hoz. Csodaszép női föl-
öltők érkeztek, csupa mo-
dellek! És ott olyan ol-
csón lehet vásárolni férfi-
ruhát és télikabátot is,
mertékutáni ruhát pótol.
Legjobb csak Eisler
Izsonál vásárolhat. Barát-
ok temploma során. 7773

Iskolás fiukat teljes ellá-
tásra fölveszek. Zlatari-
cseva ulica 4 szám IV.
kör. 7986

Börkereskedők üreshordó
hiányai pótlására igen
olcsón kaphatnak prima
hordókat, míg a készlet
tart. Frank Sándornál
Suboticán. 7984

Két szoba esetleg köny-
hával, mellékhelyiségek-
kel kiadó. Zomborski put
3. 7989

Zongoraoktatás hallás után
esetleg kottából angol-
francia órák. Cim a kia-
dóban. 7982

Vendéglő Osijeken a t.
kerületben október 1-re
bérbeadó. Bővebb felvi-
lágosítást nyújt Bartók
József Erdut. 7876

Teljes ellátásra több lakó-
kot olcsón elfogadok. —
VI. Narodna ul. 14. 7926

Jól bevezetett
rövid-
és divatárúizlet
Ostjék főutcájában ki-
sebb áruraktárral más
vállalkozás miatt ked-
vező fizetési feltételek
mellett átadó.
Bővebbet: 7939
MILAN LEITNER
Ostjék, I. Desatčina 13

Tiszta butorozott szoba
főtéren, Puriembernek ki-
adó. Cim a kiadóban. 7957

Ujonnan megnyitlt közveti-
tő irodámban keresek és
ajánlok házvezetőnőt, és
velőnőt, irodakisasszonyt,
szállodai személyzetet.
Ajánlatokat Langó Subo-
tica, Paja Dobanovacsog
3. 7979

Zeller János-féle faterem
kiadó. Subotica. Sany-
Tékellie 23. 7923

Csinos különbejáratu buto-
rozott szoba kiadó tri-
ember részére, villanyvil-
lágítással. Cara Lazara
ulica 41. 7932

Kiadó irodahelyiség, buto-
rozva, városházával
szemben első emeleten,
külön becsőházi bejárati-
tal október elsejére. Te-
leton 8-79. 7962

Uri háznál diákleány ellá-
tással és zongora hasz-
náttal felvétetik. Cim
a kiadóban. 7911

Elegáns ruhákat készítek
háznál napi 50 dinárt.
Badančeva ul. 5. 7954

Emléktáblák (Jahrzeits-
tafeln) 50 évi kiszámítás-
sal készít a legszebb ki-
vitelben és a legpontosabb
kiszámítással Wenzl Mór,
Subotica, Jugovičeva ul.
22. 7809

Eredeti párisi és bécsi

kalapmodelljeim megérkeztek s a t.
hölgyközönség rendelkezésére állanak.
Kérem azo nak szives megtékitését

POGÁNY kalapszalon

Trg Fra Ješa (Hitelbankkal szemben)

Uj zongorák, pianók
csak elsőrendű világ-
márkát, a leghosszabb te-
leparu részletfizetésre kapha-
tók 10 éves bötállás
mellett. Legnagyobb vá-
laszték az országban. Kapha-
tók Karin Lajos hang-
szerkereskedőnél Suboti-
ca. Városháza. 706

Pliisszé és gouvrirozást
a legjobb bécsi minták-
kal olcsón és pontosan
vállal özv. Holländerné,
Párhuzamos-ut. Czigler-
ház. 7724

Tisztelt házasszony!
Paprika elrakáshoz csak
Kemény-féle esszencet
használnék, mert csak eh-
hez vehet literenként 3
liter vizet. 6590

Az SHS királyság összes
iskoláira engedélyezett r.
kath hittankönyvek ál-
lam-, magyar és német
nyelven. »Vezérvilág«
iffisági imakönyv a Szent
Antal-nyomdában kapha-
tók Suboticán. — Viszont-
eladónak nagy enged-
mény. 7759

Subotica, Senta, Topola, Vrbas, Čantavir,
Bajmok, Pačir, Horgoš, Sombor, Martonoš,
Moravica

HÖLGYKÖZÖNSÉGE
ESZTERKA

Ujonnan megnyitlt kapuzletébe jár vásárolni.
Kalapjai legdivatosabbak, legelegánsabbak,
legolcsóbbak! Alakításokat elvállal.
Új üzlet: Aleksandrova ulica.

Uj ruházlet megnyitás
Suboticán. Rudics-uccá-
ban, a gyönyölespiacon. —
Elegáns férfi, női és gyer-
mekruhák legolcsóbb be-
vásárlási forrása. Diva-
tos férfioltöny 550 dinár,
férfiraglán szövetből 600
és 700 dinár, covercoat-
ból 700 és 1000 dinár, di-
vatos női kabát 550 dinár,
Gyermekruha 250, esőkö-
peny 250 dinár. Elegáns
szövetzummiköpeny 475
dinár. Lüsterkabát 375 di-
nár, tennisz divatnadrág
225 dinár. Férfi vászonöl-
töny 550 dinár. Vidékre
utánvétel. Meg nem fe-
lelés esetén a pénzt visz-
zaadom. A salát érdeké-
ben ügyvelien a címre. —
Földes Samu ruházlet-
háza. 5905

Inarosok sok pénzt meg-
takarítanak, ha lakk, mi-
dennemű festék, olaj ve-
gyészeseti anyag, esetek,
láda és minden egyéb
szükségletüket nagybani
árban Frantó Forgacs
Zagreba Marovska 18. de-
tal bostályában szerzik
be. 6986

Jókarban levő »Ehrbar«
koncertzongora bérbeadó.
Novisad, Zrinyi nona 41.
7754

Bérbeadó törvényszékkel
szemben szegedi ven-
déglönek nevezett keres-
ma. Feltételek megtud-
hatók Palicson Klára vil-
la. 7413

Ruzanvos vendégágy csak
10 cm. helyet foglal el
Minden családnál nék-
lözhetetlen. Kapható Sub-
oticán kizárólag Erdé-
lvi Antal Intoruzletében
IV. Sudarevičeva ulica 9.
7712

Mittler hölgyfodrász

szalonjában vannak csak a
legjobb férfi munkaeörök,
kik ondolációban első-
rangnak és bubi halvága-
ban speciaisták. Hajtes-
téseket és paróka készi-
téseket garancia mellett
vállalok. Ki jó kiszolgálá-
lásban részesülni akar, az
csak Mittler szalonba
megy. 7610

Ne mulassza el az alkalmat.
Női készitáskák finom
bőröl 30 dinártól. Női ha-
risnyák nagy választék-
ban. Selyem nyakkendők
28 dinártól. Férfi ing, pri-
ma anyagból 75 dinártól.
Jó minőségű férfi zokni 15
dinár. Gyermekcipők 30
dinár. Duplán varrott
szandál minden számban.
Vujkovic János (volt
Kis Bazár) Rudičeva 3.
5883

Két diákot teljes ellátásra
felveszek. Grün Märkné,
Trumbičeva ul. 18.

Olcsó kölcsönöket folyó-
sítók Toržanska Stedioni-
ca, Torža. 7558

Bednárz-kertész (Szá-
ra-Kaniža) őszi árnyé-
zéke megjelent és kivá-
natra bérmentve küldi.
7795

Szakképzett kertész ál-
lást keres okt. 1-re. Cim
Postafiók 5. 7782

Vállalok: könyvlefekte-
tést, mérlekkészítést, el-
hanyagolt könyvek rend-
behozását, a könyvvitel
gyakorlati tanítását, pe-
ter ügyekben könyv-
szakértői munkákat. Bor-
bély L. magán- és bíró-
sági szakértő Novisad.

Nem létezik

szeplő, májfolt, pattanás
és más szépséghibák, ha a
»Pompador«-szalonban
(Városháza-épület) ápolá-
tja magát. Női fodrászat
elsőrangú férfimunkaeörök
által, hajfestés Innectoval,
manikür. Hajszal szem-
mölcs végleges eltávolítá-
sa és soványítás villany-
nyal.

Kisebb diákokat elvállalok
teljes ellátásra szem-
melvenként 750 dinártól.
Cim a kiadóban. 7814

Szallagűrészgép Kirchner-
féle 700 mm. 10.000
dinár. Kombinált, ab-
richter, vastagsági és
fűrőgép, 500 mm. széles,
komplett, 2 szíjjal, 20 ke-
félökéssel 19.000 dinár.
Abrichter 400 mm. 10.000
din. Vastagság 400 mm.
10.000 din. Fűzifaaprító
batta 1 karu 5000 dinár.
Reveset használtak. Uj
modern leipzigi gépek
nagy választékban. Ol-
csó árak! Jellinek Jó-
zsef Subotica, Paie Ku-
iundžica 4. 7872

Varrógéniavitás. Ujonnan
felszerelt és elsőrangú
szakember vezetése mel-
lett levő műhelyünkben
elvállalunk mindennemű
varrógéniavitást legin-
tányosabban és jótállás
mellett. Singer varró-
gépnyár. Subotica, Hal-
pác. 6955

Lagner
cukrászda
szept. 15-én
Aleksandrova ul.
1.
57. alá (Farkas ház)
költözik.

Apollo Novisad

Szeptember 3—5.
Az erdészleány
(Försterchristl)
Georg Jarno hires operettje
6 felvonásban
Főszereplők:
Lya Mara és Harry Liedtke
Szeptember 6—7.
Rendkívüli szenzáció!
»LE VERTIGE«

Keresek villanymotort 20
—30 lóerős 3X380 volt 50
Periodus. Svoboda-malom,
Bajmok. 7907

Különbejáratu, elegáns
butorozott két uccai szoba
kiadó, esetleg külön-külön
is, egy vagy több szem-
lémly részére. Róna,
Trumbičeva ulica 3. 7890

Barthes elkészítését a
közlegő nagy ünnepekre
vállalja özv. Faragóné
péküzlete, a volt szénaté-
ren, aki a közönség szí-
ves pártfogását kéri. 7884

FIFI KÖLNI VIZ

PINTÉR Gyógyszertár
Diákokat teljes ellátásra
felveszünk. Subotica, Trg
Cyril-Metod 2, nagytem-
plomnál, fiakkor allomás.
7826

Két butorozott utcai szo-
ba, könyhával együtt,
azonnal kiadó. Trumbiče-
va ulica 34. 7916

Cserébe adnám polgárista
leányomat bunvevác
családhöz. Cim: Michael
Rill Krnjaja 345. 7808

Kiadó azonnalra nagy-
obb böhthelyiségek. Vil-
sonova ul. 20. Postának
szemben. 7825

FILKO
ÉS
HABOS
TORTA

Somborban
a Bácsmegeyi Napló
részére
hirdetéseket
Dr. Szántó Miklós
Apatini ut 46. vesz fel.
Telefonszám 841.

Utlevélek vizumozását,
utlevélek elkészítését
gyorsan és pontosan esz-
közli Szentán, Kaszás Jó-
zsef nyug. főtiszt. Mile-
tičeva ulica 21. 6972

Diáklányt teljes ellátásra
felveszek. VII. Kraguje-
vačka ul. 20. 7684

Diákokat és fiatalembe-
reket elfogadunk teljes
ellátásra havi 600 dinár-
on. Subotica, IV. Palmo-
tičeva ulica 79. 7577

GUMIBÉLYEGZŐT
bármilyen nyelven készít
Molnár József Subotica,
Frankopanska ulica 25.
Megrendeléseket a Bács-
megeyi Napló kiadóhiva-
tala is elfogad.

Diktátorok és diktaturák

Irta: Dr. Seltmann Rezső

Az európai közvéleményt újból foglalkoztatják az európai diktátorok és diktaturák. Az államéletnek ezt a formáját békeidőben már történelmi emlékek hittük. Nem volt állampolgár, aki még a háború alatt is el tudta volna képzelni a parlamenti alkotmány felrugását, az ókor és a reneszánsz városállamainak tyranusát, zsarnokságát, mint államrendszert. Már pedig napjainkban mindannyian tanul vagyunk az ilyen alkotmányellenes államrendszereknek.

Az ókori tyranus és a középkori olasz városállamok körülbelül hasonlatosak voltak ahhoz az önkényuralomhoz, amellyel ma próbálkoznak Európa déli részén egyes kalandorok. De éppen ez az a jelenség, amely kell, hogy mindenkit gondolkozóba ejtsen, aki az államéletet figyelemmel kíséri. Mit akar jelenteni mindez, ami Törökországban, Görögországban, Spanyolországban, Portugáliában és — last but not least — Olaszországban végbemegy? Mindehnyit vagy végképp megsemmisített vagy ami ennél még talán rosszabb, *álparlament* áll a régi, kipróbált alkotmányos parlament helyében s amennyiben még fennáll az álparlament, akkor az csupán egy megrendelt és a diktátor tetszése szerint beállított szavazógéppé süllyedt. A parlament becsületes megszüntetésére Spanyolország és Portugália adják a példát — ma még, de remélhetőleg nem örökké, a látszatparlamentre pedig klasszikus példát nyújtanak Török-, Görög- és Lengyelország, legfőképpen azonban Olaszország. Oroszországot, melyben hivatalosan proletárdiktatura van, ehelyt számitáson kívül is hagyhatjuk, miután a szovjetrendszer annyira ellenemond a demokrácia legprimitívabb követelményeinek, hogy annak megítélése egészen más lapra tartozik. De a többi említett államban nincs proletárdiktatura és a demokrácia mégis guny tárgya. Mi hát ennek a beteges jelenségnek az oka és magyarázata?

Mussolini adta meg a feleletet erre, amikor nyíltan hadat üzent a parlamentnek s azt feleslegesnek nyilvánította, de azért akaratának teljesítő közegét papiroson megtartotta. Ő azt állítja, hogy a parlament nem való minden államtestre, Itáliában nem vált be az angol intézmény. Való igaz, hogy a parlament nem fungál mindenütt egyformán, csakugy, mintahogy igaz, hogy angol intézmény. Azonban az is bizonyos s ebben az összes komoly államjogászok is megegyeznek, hogy *a parlament még mindig a legmegfelelőbb alkotmányos szerv* mindabból, ami az emberiségnek s az államoknak rendelkezésére áll. Amidőn pár év előtt az újdonsült spanyol diktátor, Primo de Rivera tábornok egy interjúban szintén azt állította, hogy nem vált be a parlament Spanyolországban s hogy jogában áll azt az emberiségnek, mint elavult intézményt újjal felcserélni, arra már nem volt képes választ adni, hogy mi legyen ez az újabb intézmény. Lloyd George pedig körülbelül ugyanakkor tette azt a szellemes kijelentését, hogy minden állam olyan parlamentet érdemel, mint amilyen demokráciája van. Bizonyos az, hogy parlament nélkül egy állam se tarthatja magát huzamos ideig s hogy egy államfő se képes kormányozni nélküle.

Az utóbbit épp az elmúlt hetekben láttuk Görögországban. Itt Pangalos tábornok, egy egészen hétköznapi tehetségű átlag katona és teljesen tehetségtelen politikus félévig tudta tartani magát, míg végre valósággal koldulni volt kénytelen. — hogy miniszterelnököt kapjon. Azonban senki sem vállalkozott rá, mert parlament és új választás nélkül mindenki csupán vak eszköze lett volna a diktátornak. Ez buktatta meg Pangalost, jóllehet a tiszti kaszinók intrikái is megtették a magukat.

Pangalos csupán egy szerény diktátortípus némely más kollégájához képest s ha nem fűződnek nevéhez a gyilkosságok meglehetősen széles skálája, akkor a feledés könnyen homályba borítaná nevét. De a Gumarisz-minisztérium kiáltásával ő is jelét adta brutális hajlamainak, amelyek úgy látszik főkéllékei

a diktatori méltóságnak. Igaz ugyan, hogy az említett gyilkolásokban utódnak is és az éppen most visszatért *Plasztirasznak* is hasonló része volt, de diktátorsága alatt viszont nem oltott emberéletet.

Egészen különös mértékben képviseli a szelidséget a spanyol diktátor, Primo de Rivera, akinek lelkét egyetlen ember élete sem terheli. Viszont a parlament, az ősi kortezek utóda, a szabad politikai véleménynyilvánítás, a sajtószabadság, a kathedrák véleményszabadsága, a jogos katalán és aragon nemzeti törekvések mind valamennyien megbénultak alatta.

Mussolinire a szelidség legjobb akaratával sem fogható rá, mert a Matteotieset súlyos lidérckép nehezedik nevére mindenkor s Amendola korai halála is részben az ő lelkét terheli, de ezzel szemben a nagyszerű személyes kvalitások egész sorozatát mutathatja fel, mint amilyen az elsőrendű szervezőképesség, a gondolatok eredetisége, szónoki tehetség, erős kulturérzék és a nyomorultakon való segíteni akarás, a melyet annak is észre kell venni, aki rendszerével homlokegyenest ellenkezik.

Annál undorítóbb, elremitőbb és főtelmesebb típusa azonban a diktátornak az az ázsiai államfő, aki az új Törökország élén áll. Musztafa Kemal, az európai jogi kodexek lemásolatója a zsarnokot olyan elremitő példányra, aki a legsötétebb középkorban is csak gyűlölet tárgya lehetett volna. Ha nem állana bünlisztáján a görögök és örmények tömeges legyilkoltatása asszonyostul, gyermekestül, hanem csupán az a halatlantul vakmerő gonosztett, amit az

utóbbi hónapban törvényesen, részben rendes bíróság nélkül véghez vitt, akkor is a huszadik század legiesztöbb tömeggyilkosaival foglalna helyet. Azonban azt a gaztettet, amely az ifju-török mozgalom négy kiválóságát s legutóbb Abdul Kabirt juttatta akasztófára, valóságos kriminológiába valónak kell tartani. Az ifju-török mozgalom 1918-ban volt az, amely az ázsiai szultáni abszolutizmustól megszabadította Törökországot és alakította azt újá s most annak két volt közoktatásiügyi miniszterét, Schukrit és Nazim doktort, valamint az egész Európában előnyösen ismert pénzügyi kapacitást és sokszorosan kiszolgált pénzügyminisztert, Djavid beyt s a napokban Abdul Kabirt akasztatta fel Kemal a legmegalázóbb módon, anélkül, hogy rendes bíróság ítélkezhetek volna felettük.

Egész Európában felzúdul a sajtó és közvélemény a gonoszság újabb megnyilvánulásaira, amely szinte hasonlatos a legendás Macbeth végső dühöngéséhez. Ha a jelek nem csalnak, a rettenetes terror dacára is elevenen él a szabadságmozgalom a törökökben, mert éppen négy politikai alakulat és párt van, amely ellene van Kemal vadállati vérengzéseinek és alkotmányos államot követel. Régi alapszabálya az a terrornak, hogy csak újabb terror útján tarthatja fenn magát, azonban a végtelenségig ezt sem lehet fokozni.

Pangalos példája mindenesetre azt mutatja, hogy a balkáni népek temperamentuma időnként változást óhajt s ha zsarnokság, vagyis törvénytelenység a szentesített állapot, akkor a változáshoz szükséges áldozatot meg is tudja hozni.

Az alamizsna

Irta: Baedeker

Az »Andrea« s a többi kitiűnő drámák világhíres szerzője ötvennégy éves volt, de hatvanötnek látszott. Soha Leopardi óta nagyokat teremő lélek nem lakott hasonlóan törekény porhüvelyben. Társaságban, férfiakéban s asszonyokéban egyaránt, petyhüdt és fáradt volt, s nem egyszer oly benyomást keltett, mint ha agonizálna s ott helyben akarná kilehelni a szeniális lelkét. Akárhány ily alkalommal csak szuverén szellemének az erős akarata segített rajta és sajnálkozástól irtozó büszkesége állította talpra.

Az íróasztalánál másként viselkedett, — alkotásközben erős volt, mint husz esztendő előtt, s mikor a darabjait segített próbálni-szenizni-rendezi, olyan rugalmasan mozgott, mint a legfiatalabb színházi író. Hámor Lili ilyenkor rajtafelejtette a szemét és nem értette, hogy ez az eleven fiatalember mint lehet olyan aggyastyánszerűen öreg, mihelyt egyebekről van szó, mint saját szellemének a termékeiről. Melyik az igazi egyénisége? — tépelődött a színész. — Az-e, amelyet a társaság, az ucca és a kaszinó lát: az összecsukló, gyenge, szinte haldokló öreg Morvay Endre, vagy a kora leginvenciósabb drámáit író és rendező szinpadí szerző, aki a világot jelentő deszkákön próbákközben élénken játszik, diadalmasan szaval, szellemesen cseveg és fürgén mozog s oly világosan magyarázza a dramaturgiai szándékait és elméleteit, hogy a legbutább ripacs is megérti? Melyik?

... Hámor Lili ezidőszereint alighanem a legszebb színész Budapesten s bizonyára egyike a legszebbeknek az egész világon. Hámor esztendő óta — amikor egy Morvay-szerep kreálásával egyszerre a nagy star-ok közé küzdötte föl magát — egyetlen művésznőnek az arcképe se jelent meg oly gyakran s oly sok újságban, mint az övé. Majdnem szüz teste (csak egy szeretője van, aki egyszersmind az első) Vénuszmodellül szolgálhatna egy antik szobrásznak, a szeretetreméltósága pedig az ország legkedveltebb művésznőlévé tette s a lelkes színházi publikum szemében olyan magas-ságra emelte, ahová a művészetével — amely szintén elsőrangú — soha

fel nem jutott volna.

E tehetséges lánynak már nem egy briliáns szerepet irt az ünnepeit költő, akinek így nagy érdeme volt a fiatal művésznő tüneményes karrierje körül, amely amerikai méreteken lendült föl a leghatalmasabb szerepekig s a legmagasabb játékdijakig. E szerepek a lelkére és a testére voltak szabva, s a szerzőjük megvallotta, hogy drámai alakjainak Lili volt a második alkotója s hogy képzelte hősnőibe lelkét az ő szeniális színjátszása lehelt. E két ember — az öreg író s az ifju színész — a szinpadon összehangolódtak, mint két festvészellelem, mint a két Zenganno testi duettje, vagy két protagonistának a zenei kettőse, s a fiatal művésznő intuitív szellemességgel magyarázta a Morvay hősnőt, sőt új vonásokkal tökéletesítette őket, mégis olyanokkal, amelyek a jellemükből folytak. Megértette őket első olvasásra, de volt annyi kacérság benne, hogy a gyorsfelfogását nem árulta el nyomban, s jól esett neki, a fiatalnak, hogy az öreg költő — a világhíres zseni — külön »lekké«-ben magyarázza neki (bölcsesség minden szava) a szerepeket, amelyeket megjátszani ránézve nem vereiték munká, hanem királyi gyönyörűség.

Az öreg költő ez intím órákban megijjodott, s a tűz, amely még nem aludt ki egészen e hanyatló testben s ez emelkedett lélekben, átmelegítette egy kevéssé a művésznőt is, aki azzal a merészséggel tekintett rá, amellyel fiatal leánytanítványok ostromolják az öreg tanárjukat, s azzal a kacérsággal játszott vele, amelyet rutinos és gazdag szerelmi multra visszatekintő öreg színésznőktől tudattalanul lesett el.

— Tegezzem engem, Mester, — kérte őt egyszer.

— Szívesen, kis Lili, — felelte Morvay.

S ezentul te-nek szólította.

Nála a bizalmaskodás e módja fölbet jelentett, mint a szinpadí világban, ahol keresztül-kasul, — mint az elemi iskolákban és a kaszárnyákban — mindenki tegeződik. Az ő arisztokratikus lénye szabadkozott e semmitmondó, de sokraigogító megszólítástól. — akit ő tegezett, az közel állott hozzá vérségi

vagy szívbeli kapcsolat útján. Csak vele, a Szépséggel, volt hát ily viszonyban, s ezidőtől kezdve, valahányszor megszólította, mindannyiszor kéjes meghatottság vett rajta erőt; valami perzselő melegséget érzett — hiába mondanám, hogy a szíve körül, ugy se hinné senki — az ereiben.

S egy szép napon azt vette észre az »Andrea« szerzője, hogy szerelmes a lányba, aminek az eredménye nem az lett, hogy ezt megvallotta neki, — csak szerelmes volt és nem bolond, — hanem egy új szindarab, s ebben egy szerep Hámor Lilinek, láthatóan a kópíája annak, amelyet az vele szemben játszott. A szinműben egy öreg festőművész megszereti a festőnővendékét, aki egy fiatal piktor kedvese. Néhány virtuózan megirt jelenetben szemben áll a fiatal és öreg szerelmes, — persze a fiatal győz (mert ilyen az élet!) s az öreg fináléül gyönyörű portrét fest az imádottjáról, olyant, aminővel Leonardo tette halhatatlanná a Giocondát, s aztán meggyötört, nagybeteg lefekszik — meghalni.

Lili értelmes leány volt, most is megértette a szerzőt, de jó teremtés is volt, s elhatározta, hogy a nagy írónak még nem szabad meghalnia.

Egy napon, — amikor nem kellett fellépnie — meglátogatta a drámaíró s minden bevezetés nélkül így szólott hozzá:

— Mester, szeretni nem szégyen, s Maga szeret engem.

— Hogyne, kis Lili, — mondta zavart mosollyal Morvay.

— Óh, tudom, de nem úgy értetem. Maga akar engem!

A költő reszketett s csak ennyit tudott felelni:

— Kis Lili...

Amaz bátrabb volt (ami nem csoda, hiszen még olyan keveset tapasztalt), s az író nyakába ugrott.

— Én sokat, nagyon sokat köszönhetek Magának, drága Mester, többet, mint megérek. Szeretnék hálás lenni s odaadni Önnek, ami számámra bennem a legbecesebb. Tudom, hogy ez nem a géniuszom, nem a művészetem, hanem a testi énem... Kellek Önnek? Ha igen, odaajándékozom magam az én szeretett nagy Mesteremnek, s a Magáé leszek.

— Köszönöm, kis Lili, — felelte boldogan Morvay. — Nem álmodok? Igaz, amit ígérsz? Ideadod a szépségedet nekem? Az enyém akarsz lenni?

— Igaz. Ugy érzem, tartozom magammal Önnek. Itt vagyok. Azért jöttem. Kellek?

Ölébe ült a drámaírónak s átkarolta a nyakát. A költő szájon csókolta s e percen boldog volt. Sok esztendő óta először. Sőt erősnek, fiatalnak érezte magát...

A lány vetkezni kezdett. Amint a ruhadarabjai lehullottak, egyre szebben bontakoztak ki éhes szeme előtt a bájok, amelyeknél tökéletesebbeket se képtárakban, se szoborművekben nem látott. De gyakorlott írói szemével hamarosan s fájó csalódással vette észre, hogy a nő, aki testének minden plasztikus titkát feltárta előtte, e munkát szabályos nyugalommal végezte s közben még csak el se pirult. A nő — ha csak nem Phryne-termesztet, aki mindenki előtt levetkezik, — a nő, akinek testét még csak egyetlen kitiűntetett férfi ismeri, elpirul (gondolata a költő), ha meztelenül mutatkozik be a — másodíknak. Lili ezt az izgató folyamatot ugy bonyolította le, mint ha egyedül lett volna s nem reszketett volna előtte egy a vágytól vonagló szerelmes férfi. Még csak a szokásos Vénusz-mozdulatokat se tette, amelyekre tudattalanul és automatikusán hajlik a ruhából kilépő nő keze, — őszintén tárta s kinnálta föl keményen duzzadó kis mellét s testének egyéb misztériumait, amelyeket szűzies szeméremérzettel takar el a hajadonleány és tudatos szégyenlőséggel az asszony a férfi előtt, mielőtt az őt birtokba veszi.

A boldog mosoly eltűnt a költő

arcáról, s az öreges ráncok, amelyek a kinálkozó gyönyör előérzetében elsimultak onnan, újból jelentkeztek.

— Aki így vétkezik, — állapította meg magában bus objektivitással, — az nem szeret s még csak nem is vágyakozik. Áldozatul dobja oda s nem ajándékol adja a férfinak viszonozásul várt öröm reményében a testét.

Törékeny egészsége és hanyatló kora ellenére még nemrég elég szerelmes kalandot élt át a híres író, s tudta, hogyan viselkedik a nő, aki szerelemből vagy legalább meleg vágygal borul a férfi karjaiba.

A meztelen művész, a legszebb élő szobor, már megint ott ült a költő ölében, — a legpazarabb ajándék, amit öreg ember kaphat, — s ez most nem melegséget, hanem téli fagyot érzett, s mondhatatlan szomorúság vett rajta erőt. Ez órában királyok irigyelhették őt, s ő oly boldogtalan volt, hogy az utolsó koldus is megsajnálhatta.

Sirva fakadt. Megtörténik ez öreggel, de hát könnyek akkor se igen fakasztnak szerelmet, ha fiatal szemből folynak, s még kevésbé, ha öreg s ráncos arcon csordulnak végig!...

A művész hálás akart lenni a költővel szemben, aki őt nagyra tette. Szerette volna szerelemmel szeretni őt, vagy legalább elhítenni vele, hogy szereti. Ez a nehéz vállalkozás nem sikerülhetett neki, — még újonc volt a szerelem színpadán s nem tudott szavahihető módon hazudni. A vak, — tudniillik a szerelmes — is nyomban rájött, hogy mily ügyetlenül játszik... Hogy sirni látta a nagy embert, még jobban kiégett a szerepből.

— Mi az, drága Mester? — kérdezte résztvevően.

Óh, nem volt e kérdésben szikrája se a szerelemnek, csak rokonszenves szájalom nyilatkozott meg benne, — pedig a férfi, bármily öreg, várja-várja azt a csodát, azt az ezredik esetet, hogy szerelemmel vi-

szonozzák a szenvedelmét vagy legalább az ölelés vágyával borulnak a keblére... Végigtekintett a pompás testen, amely nem remegett a szerelem éhségétől s a vágy szomjától, de mint makulátlan hideg márvány fehérlett a költőnek ez örökké emlékezetes délutánján, s így szólt (már nem is tegezte):

— Kedves művész, köszönöm a hajlandóságát. E kínos-keserves szép óra emlékéket megőrzöm. Talán nem sokáig... mert most tudtam meg, milyen nagyon öreg vagyok... Az ajánlközését kénytelen vagyok visszautasítani. Nem a bibliai József erkölcsösségével, óh én nem vagyok annyira erkölcsös, hanem férfiúi méltóságérzetből. Kis barátnóm, maga ajándékot ígért nekem, szépet-nagyot, királyságotérot, s amint itt áll előttem, oly szerpen, fehérén és hidegen, mint Vénusz legszebb szobra, elárulta, hogy ajándékot nem, csak alamizsnát képes adni. Pusztán a testét kínálta föl nekem, s hozzá semmit a lelkéből. Alamizsnát nem fogadok el.

S hozzátette, szinte szigorúan:

— Öltözzön fel!

A művész e percben úgy nézett rá, mintha a lánya vagy az unokája lenne, hálásan, szeretettel. A költő e tekintetről leolvasta, hogy a lány e visszautasítást nem találta sértőnek s hogy nem haragszik, amiért a nagy ajándékot (ő annak szánta), amelyet hozott, megvetették. Gyorsan, s most már nem minden szégyenlősség nélkül, szedte magára ruháit.

Kézfogással váltak el, s egyik se mondta: sajnálom. Pedig a lány sajnálta, hogy nem tehetette boldoggá öreg barátját, s ez súlyosan szenvedett, amért nem tudott fiatalabb lenni, vagy a szerelemnek kísértékü szurrogátumával, a fölkinált könyöradománnyal megelégedni.

Ez volt Morvay Endrének utolsó szerelmi kalandja... S a költő nem irt Hámor Lilinek ezentul szerepeket.

Emlékezzünk régiékről

Miletics Szvetozár mentelmi ügyének tárgyalása a magyar képviselőházban

VI.

Az addig közölt részek tartalma: 1876 júliusában tartóztatták le Miletics Szvetozárt noviszadi lakásán. Az összeülő képviselőháztól kéri kiadatását. Tiszta Kálmán miniszterelnök azt kívánja, hogy a kormány eljárását is helyeseli. A vitában Simonyi Ernő és Polit Mihály szólaltak fel. A mentelmi bizottság kiadatást javasol s helyesli a kormány eljárását. Horánszky Nándor előadó után Simonfay János a kisebbségi véleményt indokolja meg a bizottság javaslata ellenében. Ezután Polit Mihály szólal meg s nagyszabásu beszéde első részében Miletics Szvetozár politikai szereplésével foglalkozik s vázolja Magyarországot viszonyát Szerbiával és Törökországgal. Ezután így folytatta:

Magyarországon nagyon furcsa fogalmak vannak a neutralitásról. Igaza van a miniszterelnök urnak: a neutrális államnak, mint olyannak nem szabad támogatni egyik vagy másik hadviselő felet, de hogy a magánégynek sem volna szabad, az nem létezik sehol a világon. Mert ha ez állna, a kormány elnyomná az egyéni szabadságot, eltilthatná a kivándorlást, eltilthatná az öngyilkosságot, mert nem tudom, mi köze van ahhoz a miniszterelnök urnak, ha valaki a törökök által agyon akarja magát lövetni.

A történelemből tudjuk, hogy mi kötelessége van a neutrális államnak. Az amerikai szabadságharc alatt Franciaországból csaknem seregesez mentek Amerikába, a görög függetlenségi harcra is igen sokan mentek egész Európából. Most is van Szerbiában a Mac-Iver légigója, van olasz légio, vannak németek Hamburgból, Aachenből és senki nem vonja kétségbe az illető állam neutralitását. Tehát ami az egész világon szabad, az Magyarországon nem volna szabad. Utóljára az állami hatalom tehet, amit akar, tehát alattvalóinak eltilthat

valamit, ezt nem tagadom, de amit én nem engedhetek meg, az az, hogy ily miniszteri rendeletet visszahatólag lehessen alkalmazni azokra is, kik ezen rendeletet nem is tudták. Miletics Szvetozár elfogatása nem történt felségárulás, vagy nem tudom én milyen más okból, melyből Joanovics elfogatása történt. Ez csakis a szerb kölcson és a szándékolt szerb önkéntesek miatt történt Szerbiában. Én abban, hogy egy rendelet visszahatólag alkalmaztatik egy képviselőre: vexációt, nagy zaklatást látok, mert Miletics Szvetozár a miniszteri rendeletet, mikor elfogatása történt, nem is tudhatta. A miniszteri rendelet a Budapesti Közlönyben július 4-én jelent meg. Miletics elfogatása pedig július 4 és 5-e közötti éjjel történt, neki tehát tudomása sem lehetett arról, hogy az tilos cselekvény, ami egész Európában szabad cselekvény.

A miniszterelnök ur az első ülésen azt mondta, hogy ez az ügy, amint az más-kép nem is lehetett, a maga törvényes útja és módja szerint törvényes közegek által vitetett és nem is vitethetik más-kép.

Bocsánatot kérek, ezen ügy nem ment a maga rendjén. A miniszterelnök ur a mentelmi bizottságban beismerte azt, hogy ő táviratot intézett az ujvidéki főispánhoz. Én bátor vagyok azt a tényt konstatálni, hogy az ujvidéki ügyesség s az ujvidéki királyi törvényszék nem volt bíróság megkeresve Miletics Szvetozár elfogatására, egyszerűen miniszteri távirat útján történt az. (Mozgás.) Én t. Ház hallgatók. De a consequentia borzasztó: ha egy képviselő szabadsága egy miniszteri távirattól függ. (Mozgás.)

A mentelmi bizottság nem acceptálta a bíróságnak azt a nézetét, hogy a mentelmi jog a születés alatt nem érvényes, de azt mindenesetre nem rosszalta. Nem rosszalta azt, hogy a bíróság valami felett bíraskodott, ami az ő hatáskörébe nem tartozik. Én megengedem, vannak esetek, amikben a bíróság nem várhat az országgyűlés összejövetelére. De ez csak egyetlen egy esetben történik, ami

dön az illető tetten, in flagranti éretik, például az természetes, hogy aki valakire lö, azt el kell fogatni, mert meg van azon veszély, hogy másra is löhet. Így ha valaki in flagranti lázit, akkor nem fognak várni, míg az országgyűlés összejön, hanem fogságba vetik az illetőt. De mindez Mileticsnél nem forog fenn, hiszen Miletics ágyban volt, aludt, mikor elfogatása eszközöltetett. (Élénk derültség.) Már bocsánatot kérek, hogy büntényt in flagranti lehessen elkövetni, akkor, amikor valaki alszik: azt én nem foghatom fel. (Derültség.) Ha valaki lázit és ez bünkisérletet képez in flagranti, akkor a kormánynak számos más eszköze van elhárítani a veszélyt, praeventive eljárni, akkor nem szükséges, hogy egy képviselőnek a mentelmi jogát megsértse.

A mentelmi bizottság még egy elvet állított fel, amit én egész kiterjedésében el nem fogadhatok. És ez azon elv, hogy a mentelmi bizottság, az országgyűlés a maga hatáskörében nem vizsgálhatja meg az esetet, nem indíthat vizsgálatot, nem az ő köréhez tartozik felvilágosítást kérni. Én nem tudom, ha a mentelmi bizottság könnyen felvilágosítást nyerhet a felett, hogy Miletics Szvetozár, mint az egyik tanu mondja, bizonyos vendég-lében volt és ha lehet konstatálni, hogy nem volt, sőt a tanu sem volt Belgrádban, akkor én nem tudom, hogy e fontos kérdésben a mentelmi bizottság mért nem tartotta szükségesnek felvilágosítást kérni. Hogy Rankovics terv szerint tanuskodott, az minden sorból kitűnik. De a zaklatás már abban van, ahogy a tanuk tanuskodtak. Azt lehet mondani, lehetséges, hogy ez zaklatás, de ez a zakla-

tás nagyon kívánatos. Miért? — mert Miletics Szvetozár igen veszélyes ember. Én az államra nézve nem az agitátort, hanem a konspirátort tartom veszélyesnek. Miletics soha nem volt és nem lesz konspirátor. Délmagyarországon nincs egyetlen ember, aki forradalomra, lázadásra csak gondolna is, hiszen mi szerbek és magyarok ott lenn a legjobban ismerjük a polgárháboru borzalmait, hisz ott egész nemzedékek jölété megsemmisítették ezáltal és kinek volna azon gondolata, hogy ott forradalmat csinál.

Politikai szempontból, ha van állam, melynek ellenségeket kerülni, barátokat szerezni kell: az bizonyosan Magyarországon. Én nem hiszem, hogy Magyarországnak érdekében állhat magát Törökországgal identifikálni, én, mint Magyarországgal állampolgára ünnepelesen óvást emelnék az ellen, hogy hazám olyan szövetségesekre szorul, mint amilyenek a basibozuk és cserkészek.

Én alig hiszem, hogy lehetne nép, amely magát a világtörténelem előrehaladó kerekének élébe vethesse. De ha volna ilyen nép, azon veszélynek tenné ki magát, hogy a világtörténet kerekét őt összezuzzák. Európa — ez bizonyos, — kulturfeladatát a Balkán szigeten egy nép kedvéért nem fogja abban hagyni.

Politikai kérdésekből hatalmi kérdéseket csinálni csak azok képesek, akik hatalmasok. A középállamok, a kisebb nemzetek a körülményekkel tranzigálnak. Bevégeztem beszédemet. Nem fogadhatom el a mentelmi bizottság jelentését. Kérem a Házat, méltóztassék Miletics Szvetozárnak a Házhoz intézett kérvénye értelmében határozni.

Milyenek legyenek a lányok?

A világháborut férfiak csinálták. Nem lévén választójogunk, nem szólhattunk bele a világ sorsának intézésébe. A szomorú következményekből azonban egyformán kijutott mindnyájunknak. Senki sem láthatja valami rózsásnak helyzetét az Ur 1926-ik esztendejének lombhullásos őszén, de legszomorubbán azért mégis a leányok néznek az előjövendő tél elé. A férfiak, meg az asszonyok legfeljebb azon töpregenek, hogy mit csináljanak, mi lesz velük. Ez a probléma a leányokat is a maga teljes egészében sújtja, de nekik ezeregy gondjuk középette még arra a kérdésre is feleletet kell keresni, hogy milyenek is legyünk ebben a szeptemberben kezdődő új szezonban.

Kérem, ne mosolyogjanak, ez nagyon komoly gond, mert ebben a mostani zavaros, bolondos világban kigyó sem cseréli olyan sűrűn bőrét és Divat Őfelsége sem hangoztat gyakrabban parancsokat, mint ahányszor a helyzet magaslátán álló szegény leányoknak stílusukon változtatni kell. Bezzeg másképp volt ez a méltán dicsért régi jó időkben, amikor pár száz évig élhettek nyugodtan a leánygenerációk, mert hiszen egészen pontosan tudták, milyenek kell lenniök, közelebbi, távolabbi környezetük mit kíván tőlük. Ha kedvesek, szerények, szorgalmasak voltak, vagy szelid mosolyokkal legalább is elhittették az emberiséggel, hogy ilyenek, akkor a közvélemény meg volt velük elégedve.

A szeliden mosolygó bájos tudatlanság azonban a mult század végén elvesztette évszázados varázsát. A kedves Hamupipóké a szívéből tenniszrakettal ütötte ki a barna-pirosra sült arcu, karcsu, jókedvű, sportoló leány. Ez az új típus azonban már nem volt egyeduralgó. Tanuló, műveltségért küzdő és tudományára méltán kevély leánysereg is önértékesen hivatkozott arra, hogy ők az igazi »modern« leányok. Büszkén hirdették, hogy ők nem elégszenek meg divatos ruhaformáknak sporthoz való alkalmazásával, annak kiküzdésével, hogy garde des dames nélkül is végigmohessenek déli tizenkettőkor az uccán. Az ő programjuk némileg a világrond megváltoztatására irányult. Nem akartak belenyugodni abba, hogy a leányok ezentul is csak az élet ékesítő díszei maradjanak. Harcos, munkás katonákként kívántak résztvenni a kultúra, a civilizáció előmozdításában. Lényeges ellentét azért nem volt a harcos feminista, meg a sportoló, általánosan művelt felsőbb leány közt, mert végeredményben valamennyien tanultak és emellett egyforma ambícióval tenniszestek. Közben egyesek pályát választottak, sőt dolgoztak is és legszebb reményekkel várták

a távoli jövőnek azt a korszakát, amikor minden nő dolgozni fog, megkeresi kenyerét.

A női munkát azonban sajnos, nem a lassu fejlődés hozta magával, hanem az a szomorú tény, hogy a férfiak eke, kalapács, meg toll helyett valamennyien kardot fogtak kezükbe. Valakinek azonban dolgozni is kellett és ezért akkor, amikor a férfiak körében az uniformis igazán általános viseletté vált, a nők világában divatba jött a munka, komolyság, baj, gond közepett is biztosan megállni.

A bekezdés után egyszerre, váratlanul beütött a konjunktura. A még vértől gözölgő, könnyáztatta földön a gyors meggazdagodás, csillogó jólét járta bosszorkánytáncát a jazz fülsiketítő hangjaira. A dolgozó, a szerény és szorgalmas leány pedig csodálkozva tapasztalta, hogy rá a megváltozott viszonyok közt nincs szükség. Új, másfajta nők jöttek divatba, a konjunktura lovagok szívének királynője: a démon. A démon kevés ruhát, de annál nagyobb bundát viselt, alakja karcsu és hajlékony, akár csak a kigyóé, ajka egyszer biborvörös, máskor a lilának valamilyen exotikus árnyalatában pompázik, nagyszerűen táncol és legfőbb törekvése, hogy kábító és szédítő külsejéhez méltó titokzatos és izgató lelket sejtessen a szürke kis nyárspolgárokkal, akik sokat nyertek a tőzsdén, auton járnak és nemcsak hódító fejedelmek, hanem nagyszerű életművészek is képzeltek magukat. És mert a nők általában jó színésznők és a háboru után a teremtés megfigyeltközött urainak tetszéséért nemesnek nem mondható elkeseredett versengés folyt, hát nem volt az a szelid barna, vagy szentimentális szöke leányzó, aki ruha, egy kis ruzs és némi igyekezet árán ne tudott volna olyan démon lenni, aki mögött szegyenkezve vonulhattak vissza a démonok mithológiai ősei.

Leányok és gyermekeik sorsát szívükön viselő mamák pedig látva a démonok nagyszerű diadalait, úgy érezték, ez a jövő boldogulás útja. A démon tetszik, a démon a divatos nő, ilyennek kell hát lenni. És egy pár évig ez a recept nagyszerűen bevált. De azután, ó, borzalom, beállt a krach! Elűntek az autók és a bundák, a konjunktura kis királya, mint bankifjak és kereskedelmi alkalmazottak keresnek szakmájukban elhelyezkedést. Mindenki le van törve, bánatosan hallgatja a farsangot követő hushagyó kedd prédikációit, hogy ugye megmondtam, hogy a fák nem nőnek az égig...!

A prédikációk okozzák, vagy talán a sok elfogyasztott pezsgő, de az lenni gyalog járó gavallérok származású kenjammorosak. Hangulatuk enyhén

szólva borus. Ehhez pedig nem stílusos a démoni külső, aminek anyagi előfeltételeit különben is nehéz volna előteremteni. A demónság kiment a divatból, mint a tavalyi bunda, sőt úgy látszik, még molyrágás nyomai is fedezhetők fel rajta.

Most pedig jó volna tudni, ki lesz, milyen lesz a démon utóda? Ezen törik most a fejüket a lányok, mert a divat után menni könnyű, ehhez igazán mindenki ért. De divatba hozni egy újat, először foglalni el az árván maradt trónt, ez olyan csábító feladat, amire még a démonok királynője is örömmel vállalkoznék.

Benedek Rózsi

Arnauták között

Arnauta... Szinte megborad az ember a szó hallatára. Sok büntény és vér fűződik ehhez a névhez. Nem csoda, ha félnék az arnautáktól.

Az arnauták hazája Délserbia kopár hegyei, barlangok, kicsiny hegyi kunyhók, vagy erdőben felállított sátrak. A Rigómező-Kosovopolje körül is sokan laknak, de ezek már civilizáltak. Nem csodálják meg a vasutat és repülőgépet, de nincs is vajmi nagy bizalmuk hozzá. Nem ülnének fel rá a világért sem. A hegyi arnauta még kevésbé van elragadtatva a technika csodáitól. Ő csak a kecskékre vigyáz és a szilvafákra. No és az asszonyra is. Az asszonyt nagyon szereti az arnauta, de kételkedik benne és ezért, ha vadászni megy, bezárja. Az arnauta asszonyok forróvérűek és az arnauták mindenesetre nagyon jól ismerik őket...

Egy évvel ezelőtt jártam Délserbiában. Gyönyörű vidék, festői tájakkal. A Sar-planina tetejét örökké hó borítja, míg lenn a völgyben érik a cseresznye és apró gyerekek fürdenek a Vardarban. Köröskörül mindenütt hegyek. Az egyik kopár, csupa szikla, a másik tele fenyvességgel és olajfával. Leginkább itt tanyáznak az arnauták. Szálas, erős, napbarnított emberek, szurós szemekkel. Mind egyiknél van néhány ezüst-, vagy nikkelmunkolatu élesre fent kés. A puskát ropant szeretik. Jobban, mint gyermeküket. Nem loznak. A tolvaj arnauta többé nem mehet vissza családjához, a »zadrugába«. A zadruga feje a család legöregebb tagja és ennek szava parancs a család minden tagja előtt.

Emberismerők és jószívűek az arnauták, de bosszúállók. Ha megsértik őket, ölnek. A legtöbb vér szerelem miatt folyik náluk. Virul köztük a lovagias eljárás és ha két szerelmes férfi összevész, kést rántanak és nyomban megvereksznek. Az egyik ott marad. Ugy kezelik a kis albán késeket, mint az olasz a tört.

Vezető kíséretében elmentem egy arnauta családhoz. Összesen hárman voltak egy alacsony kis kunyhóban. Primitív berendezésű két kis szoba, mellette konyha, amely egytallal kecske-ól is. A vezetőm néhány szót mondott az arnautának valami különös dialektussal. Az arnauta rám kiáltott, valószínűleg azért, hogy lépjek be, majd hatalmas bal kezét vállamra helyezte és jobb kezét felém nyújtotta. Felszisszentem.

Vezetőm, aki a háború alatt magyar hadifogoly volt, elmondta, hogy mit kell ilyenkor cselekedni. Kivettem revolveremet és zsebkecském és iránta való teljes bizalmam jeléül átadtam az arnautának. Ő átvette tőlem, zsebrevágta és újból férfiasan megszorította kezem. Fájt, de türttem. Rövid idő alatt elfogyasztottuk a három üveg bort, amit én hoztam. Közben elkészült az ünneplakoma is. Fatányérokat tettek az asztalra és föltálaták annak arnauta rendje és módja szerint a menüt. Kecse husleves, kecske paprikás, kecske sült nyers paradicsommal. Arnauta barátomnak nagyon ízlett. Késő délután volt, amikor elmentem. Vezetőm, aki tolmácsom is volt, bucsuzni kezdett. Az arnauta nehezen egyezett bele a válásba.

Bucsuzásakor visszaadta a kést, majd elővette a revolverem és nézegetni kezdte. Láttam, hogy fáj a foga a kis fegyverre. Nagynehezen visszaadta, de én nem fogadtam el. Másnap vettem száz darab töltényt Szkoplyében és elküldtem neki.

Az arnauta — Juzuf Mehicsnek hív-

ják — nagyon megörült a revolvernek. Rögtön az ágyba tette, a párna alá, azután felém fordult, jobb kezével mellére ütött és azt mondta:

— Besza...

Ez az arnauták esküje. Ezzel azt mondotta, hogy sohasem fog elfelejteni és megesküdött a Beszára, hogy mindig meg fog védeni. Azután elkísért faluja határáig, amelyben két tagu családjával

lakik és még egyszer melegen búcsuzott.

Nehezen váltam el tőle. Civilizálatlan, de talpig ember. Nem haragudott rám, hogy magyarul beszéltem. A kopár begyek fia szereti hazáját és megbecsül mindenkit, aki őt becsüli. És nem sovén. Drága jó emberek ezek az arnauták...
Dr. Szántó Miklós

TERE-FERE

Szabad-e verni a gyermeket? Ezt a kérdést mi már régóta elintéztük, a mi iskoláinkban egyáltalán nem szerepel a testi fenyték. Annak idején a boldog emlékeztető Tóth Béla egyik előharcosa volt a felfogásnak, hogy az iskolában nincs helye sem a pofonoknak, sem a nádi-pálcának. Ma már nem is hallunk »tanbetyár-«-okról.

De a német nevelők még mindig komolyan vitatkoznak. Tudós pedagógusok föltételezik technobéka keretes pápaszeműket, vizsgálják erkölcsi, lélektani okokból, vajjon mennyiben engedhető meg az iskolás fiúk és lányok arcútlátása, a fülüknek, vagy hajuknak megérintése, sőt a virgács is. Mindez pedig a botrányos Lützow-eset után történtek, aki beteg szadista szenvedélyét elégitette ki a gyermekek verése által.

A német közvélemény nem foglalt állást a verés ellen. Csak egy tanártestület jelentette be határozott tiltakozását.

Az újságokban annál inkább tiltakoznak a volt tanítványok. Egy nő, Benske Ilona ezt írja:

— Ne verjük a gyermekeket. Én negyven év múltán is rettegve gondolok egykori tanítómra Kutschkera, akitől minijávan úgy féltünk, mint az ördögötől.

Egy másik nő így vélekedik:
— Semmi sem könnyebb, mint verni a gyereket, de a verés alkalmazása ép ezért a legnehezebb. Ehhez nem kell sem nevelés, sem töprengés. Azt hiszem, leginkább azért elítélendő, mert az erősebb veri a gyengét. Hány üteget érdemelnének a felnőttek, ha valamilyen erősebb lény büntetné minden bűnüket.

Németországban nemrégiben történt az afábi eset, egy leányiskolában. A tanítónő a padok között sétálván észrevette, hogy egyik leány nem figyel, mire hatalmasan nyakon ütötte őt. A leány feje előre esett még pedig oly szerencsétlenül, hogy egy tü hegye befuródott szemébe s a leány minden orvosi segítség ellenére meghalt.

És a német pedagógusok arról vitatkoznak, hogy verjék-e a gyermekeket s nádi-pálcát használjanak-e a testi fenytékhez, vagy pedig nyírfa-vesszőt, somfa-botot.

Futurista hálószoza. Ma már nincsen divat sem, csak különlődés, csak modermkedés, a rendszertelenség lett a szabály. A szédületes haladás versenyében a hatásadászat máról-holnapra új fogásokat eszel ki.

Ime most Párisban kiállítottak egy futurista hálószozót, mely mindössze negyvenkilencezer frankba került. Amíg ezt a számot leirtuk, az ára nyívan duplájára emelkedett.

Ebben a hálószozóban minden amerikai növényekből készült, melyek az egyenlítői erőkben termettek. A tölgyfa és diófa mult századbeli embereknek való.

Legfőbb ékessége egy hatalmas kerek ágy. Ki fekszik ma már négyzetes ágyba? Végre a négy dimenziós tér korában élünk, az euklidesi nyoszolya nem divatos, nyugtalan idegrendszerünk megköveteli, hogy minden irányba mozgathassunk az ágyban.

Lepedő egyáltalán nincs. Ez a mozikísértetek a kelleke. Egy csomó vánkos van az ágy közepén, pár állatbőr, ez elegendő. Aki beléje fekszik, kényéredvére helyezkedhetik el, hogy a nap ne bántsa szemét.

Oldalt egy imázsamolyszerű butordarab, de nem imázsamoly, hanem a rádió-álomás. Ott pedig egy olyan butor, mely a régi éjjeliszekrényre emlékeztet,

ellenben nem az, hanem likőr-készlet. Az éjjeliszekrény a könyvesszekrényben van elhelyezve, hogy ne lássék, a könyvesszekrényben viszont nincsenek könyvek, csak a könyvek hátának utánzata, mint a szinpadon.

Hogyan vannak a lámpák? A modern tervező ügyessége abban áll, hogy a fényforrást teljesen el tudja rejtteni. Könnyű tervezni egy szobát, hogy a lámpát a mennyezetre akasztjuk. Itt semmiféle lámpa nem látszik. Lenn azonban, a falak mentén van vagy husz köpöladá, mellette kapeszó. Ezek a fényforrások. A köpöladák ezeregyéjszakai, rejtelmes fényt sugároznak a futurista hálószozára...

Rettenetes íslatok. A jövőre vonatkozólag nem valami kecségető jóslatokkal kedveskednek a próféták.

Az egyik próféta — egy amerikai meteorológus — Browne ur, azt jövendöli, hogy az 1927 év méginkább esős lesz, aztán a napfoltok hiánya miatt új jégkorszak köszönt a sokat szenvedett földgolyóra, a Spitzbergákat hajóval nem is lehet majd megközelítenünk, a jegesmedvék pedig szépen lesétálnak Labradorig.

A másik két jós sem biztat bennünket. Walter Wynn tiszteletes ur és R. A. Neaum, kik a lélektani tudományokkal és spirítizmussal foglalkoznak, bejelentik, hogy az egész emberiség irtózatossá forrongásoknak lesz tanuja, melyek 1928-ban kezdődnek és 1936-ban végződnek.

A tiszteletes ur röpiratot írt erről, melynek címe: »Az utóbbi és az elkövetkező háború.« Ebben kifejti, hogy az emberiség e korszakban a nemzetközi harcok végére érkezik, utána pedig »Krisztus megalakítja a világot az ő országát.«

Pont 1928 szeptember 15-ikén indul meg a világháború. Wynn ur nem beszél hasból. Adatait a Cheops-piramis szolgáltatja, az emberiség történetének ez a pontos naplára. Neaum kapitány, aki pontos méréseket végzett a piramisson, megállapította, hogy a piramis alapja 365 rőf, vagyis pontosan megfelel a napévnak, a törtje pedig még a szökőéveket is jelzi. Minden év egy hüvelyknek felel meg a nagy lépcsőig. Ezen a titokzatos építményen szemlélhetjük az emberiség történelmét.

Innen olvashattuk le, hogy 1914-ben kitör a világháború s 1936-ban, mikor majd a királyok sirjához érkezzük, megszűnik az emberiség torzalkodása. De addig kaosz uralkodik mindenütt.

A jóslat hatása alatt tizenöt spirítiszta elhatározta, hogy elutazik Egyiptomba s a királyok sirjában spirítiszta ülést tart, hogy a jövendő homályos pontjaira vonatkozólag a médiumok által fölvilágosítást kapjon.

Lenin hangvái. Raffaele Calzini élnék, szemléletes képet fest a mai Moszkva életéről.

A Vörös-piacon, Moszkva legnagyobb terén van Lenin vörös ravatala, hol a népbiztos bebalzsamozva nyugszik, mint egy Faraó. A népszónokok, hogy Lenin közelében legyenek, az ő sirján elhelyezett szószékekről beszélnek a néphez.

Egyik oldalon áll Rikoff, Jaroszlavszki, Uglanoff népbiztos, a másikon Finn-Fui-Sian, az első kínai néphadsereg tábornoka.

A tér telistele van gyermekekkel, síhederekkel, ifjakkal. Hozzájuk beszélnek.

Tudvalevő, hogy a kommunista államban nem mindenki lehet egyszerre kommunista, ehhez lépcsőfokokon kell

elérkezni. A kisgyermeket »Lenin hangvái-nak« nevezik, a nagyobbakkal utászok, az Hjuk előharcosok, aztán felelnek lesznek belőlük és végül kommunisták. Harmincezer utász áll Moszkva verőfényben ragyogó terén s Rikoff élnek így szól hozzájuk:

— Ti utászok legyetek egészségesek és erősek s váltsátok valóra Ilies testvérünk végrendelését. Készek vagytok rá?

— Készek.

De ezek a gyermekek itt csak látványosságok, mintegy szinpadi statiszták, mert a mellékúccákon és túl a városban vad bandákban kóborolnak az elhagyott gyermekek, kik lopnak, rabolnak, a zsványok fegyelmé szerint élnek egymás között. És nem tehetnek semmit se ellenük, minthogy kommunistáknak vallják magukat.

Viszont a régi polgárság gyermekeit, kik külföldi egyetemre iratkoztak be, egymásután elfogdoszák a lakásaikon, az utcákon, teherautókra rakják őket, internálják, mint a reakció fertőző baktériumait.

Érdemes-e autogrammot gyűjteni? Egy bécsi újságíró áttanulmányozta egy autogrammkereskedő katalógusát, melyben a legnagyobb nevek szerepelnek s arra az eredményre jutott, hogy az autogrammok, még a leghíresebbeké is oly olcsók, hogy nem igen érdemes gyűjteni őket. Ez a kor a lángelmék kezeirását nem fizeti meg kellőleg. Akár élnek, akár már meghaltak.

A bölcselők, tudósok kezeirása alig jön számba. Legjobban megfizetik az államférfiak autogrammját, különösen azokét, akik a világháborúban is szerepeltek, irántuk sok gyűjtő érdeklődik, különösen az amerikaiak.

Legdrágább autogramm ma Bürger Leonorájának kézirata, melynek ára nincs is föltüntetve, a kereskedő fenntartja magának a jogot, hogy személyesen tárgyaljon vevőjével. Utána következnek Beethoven, ki egy zongoraszonátájának utolsó tételével szerepel, mely alá a nagy zeneszerző odairta a nevét is. Ez háromezer svájci frankba kerül. Schumann már olcsóbb, ötvenöt frank. Brahms négyszáz és Berlioz tizenöt.

A költők közül legdrágább Schiller ezernyolcszáz frank, Goethe ellenben csak ötszáz és D'Annunzio — szegény! — mindössze harminc frank.

Számos uralkodó és politikus is kapható. Bismarck százhusz frankért, Jenő herceg kilencven frankért, Garibaldi harminöt frankért, Ábrahám Lincoln ötszázötven frankért, Mária Terézia egy levele husz frank, Metterniché hetven, Napoleoné hetvenöt, Millerandé ellenben csak hat.

Érdekes összeállításra ad alkalmat az, hogy a Napkirály egy kézirátát kétszáz frankra becsülik, Vilmos császár egy rövid levelét pedig százhatvan frankra.

A színészek még olcsóbbak. Sarah Bernhardt négyoldalas levele tíz frank, Patti pár sora husz frank és ugyanennyire kerül Elssler Fannynak, a Sasfiók híres barátnőjének egy kézirása is.

Az írók közül Balzac érte el a legnagyobb árat, aki kétszáz frankért kapható. Tolsztoj egy oldal kézirása — megdöbbentő! — csak tizenkét frank és Mark Twainé nyolc.

A pápák kezeirása is elég jutányos. VII-ik Clement autogrammját huszonöt frankért kínálják, XIII-ik Leóét harminchat frankért.

Igazán nem érdemes autogrammot gyűjteni, sem az olvasóknak, sem az íróknak. Az utóbbiak leghelyesebben teszik, ha géppel írják.

JUGOSLAVIJA

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

Bácsmegyei fióktépei:

NOVISAD

Petra Zrinjakog ul. 36
Telefon 55

SUBOTICA

SOMBOR

Kr. Aleksandra ul. 7
Telefon 330

Telefon 216

Valentino

Páris, szeptember

Rudolf Valentino egy drága kórház-szobában halt meg Newyorkban. Halálával a legkülönösebb háboru utáni karrier fejeződött be. Ágya körül nem álltak barátok, rokonok, sőt a két olvált feleség és egy menyasszony trióból sem volt jelen senki. A másik szobában mindössze egy ember slrt, az impresszárió, az is a maga veszteségét siratta. Az ágy körül orvosok, nürs-ök dolgoztak, vérátömlesztést csináltak, mindent megpróbáltak — hiába. Az uccán ezrek tolongtak, nagyobb részt nők — abból a zsánérból, mely Courts Malert olvas — megakadt a forgalom, áruház és iroda kisasszonyok feláldozták vacsorájukat, a kórház alig tudta befogadni a virágküldeményeket s Newyorkot a tömeg hisztéria fogta el. Nők százával kínálták fel vérüket az átömlesztéshez, de Valentinon nem lehetett segíteni. Meghalt egyedül, senki sem volt jelen, akihez közel állt, azok jöttek csak el, akiket nem ismert. A menyasszonya — Pola Negri — azt sür-gönyözte, hogy nem ér rá. Barátai nem voltak.

Valentino életének történetéről minden ujság terjedelmes cikkeket közölt. Csak annyit akarunk följegyezni, hogy hat év előtt indult el világhódító útjára. Valamivel a háboru előtt került Newyorkba s onnan a háboru után Californiába. Arról a hat-hét évről, amit a los-angelosi stúdiókba való bevonulásáig Amerikában töltött, nem szeretett beszélni. A nagy sztár szégyelte parkett-táncosi obskurus előéletét. Film karrierjének eleje sem volt tulságosan rózsás. Ő volt a híres női sztár mellett az a bizonyos férfi partner, akit a közönségnek nem volt szabad észrevenni, aki elég jó külsejű ahhoz, hogy ne csufítsa el a képet, de sokkal tehetségtelebb, semhogy verhetné a Nagy Nőt. Évekig ő volt az a szép buta ember, aki mellett egy női fél-tehetség is érvényesült. A mozi iparban nagyon meg kell válogatni a partnereket. Sokszor előfordult, hogy a második szereplő jobb játékkal megölte az elsőt s a fején keresztül lépett a karrier csu-csaira. Valentinónál ilyesmitől nem kellett tartani, nála tehetségtelebb színész alig ágált még a Jupiter lámpák fényében.

Karrierjét Rex Ingramnak köszönheti, akit csufosan otthagytott s aki Remon Navarót hozta ki utána és vele akarta Valentinót elhomályosítani. Navaro, aki összehasonlíthatatlanul kiülönb Valentinónál, nagy sikert aratott, de Valentino vele parallel haladt karrierje teljében (Navaro azóta otthagya Rex Ingramot és a nagy amerikai rendező jelenlegi sztárja Petrovics Szvetisláv, Ingram változatában: Ivan Petrovich, aki azon az uton van, hogy két elődjének nevét elhomályosítsa).

Ingramtól a Paramouthoz került, mely a Sejk képpel világmárkát csinált belőle. Őt világrész bakfisai és hisztérikáik izgultak a Valentino képeken, melyekből ő milliókat keresett és milliókat pocé-kolt, szórta a pénzt, Párisban, a Rivieran éppugy, mint Newyorkban és Los-Ange-losban.

A férfiak nem szerették. Nem azért, mert irigyelték. Ugyanazok, akik imádják Chaplint, Manjout, Fairbankset, Tarningsot és egy csomó mást, nem bírták ki a szép Rudyt. A magán életben nem sok vizet zavart.

Utolsó pár hónapját egy chicagói ujságíró nagyon elkeserítette egy cikkel, melynek az volt a címe: Rózsaszín puderpamac. Ebben szó volt Rudyról, aki karperecet visel, pudert és rouget használ és hasonló egyebek. A cikk végén a szerző felsóhajt.

— Vajjon miért nem szabadította meg tőle valaki évek előtt az emberiséget azáltal hogy titokban a vízbe fojtotta.

Valentino párbajra hívta az ujságíró-t, tekintve, hogy Amerikában nem lehet karddal vagy pisztollyal verekedni, vagy birkózó-mérkőzést ajánlott. Ennek az affairnek épp most lett volna a folytatása.

A nők közül is úgy látszik csak az szerette, aki nem állt közel hozzá. Első feleségétől hamar elvált, a második — Hudnut, newyorki parfümgyáros lánya — sem tartott ki soká mellette. A váló-

pörük itt folyt le Párisban két év előtt. Azután megkérte Pola Negrit, akivel ő is jegyezték egymást azzal, hogy egy évig várnak s ha még mindig... stb., stb., akkor meglesz az esküvő. Említsük fel még egyszer, hogy a nagy művész-nem sietett a beteg ágyához, csak sür-gönyözött neki és mikor meghallotta, hogy meghalt, elájult. Ezt minden lap hozta. Az ájulást.

Sikerét kizárólag exterieur-jének köszönhette, ami valahogy megfogott minden rász-beli nőt. A többi nem volt fontos. Nem volt egyéb, mint kiállított tárgy, valami dísz-him, mely ájulásba vitte a nőket. Ahogy mozgott, ölelt, szeretett, lihegett, minden pózában, mozdulatában látni lehetett a rendezőt, aki diktálja a kéjt; sokszor kómikus volt érezni, majdnem látni, a láthatatlan öreg, kopasz, kiégett rendezőt s elképzelní, amint a 32 éves Adonist a modern szerelemre trenirozza. De a nőknek mégis jó ízlésük volt. Valentino szép volt, férfias, ezt még az ellenségei is elismerték.

Utolsó képét tán hat hete láttuk. Meghívott közönség előtt, sajtóbemutatón. Mondjuk meg mindjárt, hogy a film nagyon rossz. Annyira rossz, unalmas, hogy nem is igen merték kihozni. Eltették későbbre s tekintve, hogy az ide-i filmtermés, kevés kivétellel krimindis, előbb egy pár még rosszabbat akartak

mutatni s csak azután a Valentino képet. Ez az ötlet igen szerencsés volt, mert az utolsó Valentino-film aranyat ér. Mindenki meg fogja nézni, mindenki meg lesz hatva, ami nem történt volna meg, ha a hős életben marad. A bemutatón még olyanokat is mondtak, hogy Valentino — ha még két ilyen gyalázatos képet csinál, visszakerül oda, ahonnan el-indult, táncolni a parkettra. Mert táncolni tudott. Érdekes, hogy Newyorkban másodrendű lokálokban lépett fel. Azután egy harmadrangu vándor operett társulattal utazott s így került Californiába. A társulat San-Franciscoban szétzüllött, Valentino ott maradt. Ha a tura sikeres és visszatér Newyorkba, talán sohasem keresett volna többet heti ötven dollár-nál.

Kár érte. Az ember igazán kívánta a bevándorolt olasz fiúnak a sok nőt, a nagy bőséget az ócska ebédek után. A sok drága ruhát, párisi, londoni hotelsuiteket nem élvezte csak öt-hat évig. Most elment. Nem marad utána más, mint két elvált feleség, egy menyasszony, egy kevés pénz, mert amit keresett, annak a nyakára hágott. Hamarosan elfogják felejteni. A végzet nagy csalódásoktól szabadította meg. Sokkal hamarabb ment volna ki a divatból, mint ahogy bele került.

Weldinger Dezső
(Páris.)

A vajdasági szerb irodalom és a nemzetiségi kérdés

Irta: Bogdanov Vászta tanár

III.

Zmáj az elnyomásról

Talán nem így van?

Ki körül néz nyitott szemmel
Ahol járkdál, vagy ha megáll,
Kicsit el is mosolyodik
Ha elé tűn' egy arzenál.

Mosolyog, mert nagyon könnyen
Eszébe jut ily bölcsélet:
Ágyu nélkül, puska nélkül
Is robbanhat és repedhet.

Hányszor repedt már egy abroncs
Ha a kádár nem volt eszes:
Fejbe kólintja a kádárt,
Ha tulságig volt már feszes.

Ágyu s puska nagy hatalom
(van ki mondja mindenható),
De azért jó ha megijed
Az abroncstól a »szorító«.

Tanácsok a felsőbbeknek

Halljátok ti ottfenn
A kormányberkekben,
Ne csak mondjátok a népnek:
»Ez a föld az édesanya«,
Érezze, hogy nem mostoha.

Kérdés

Ó, mond nekem Nemanja,
Régi büszkeségünk;
Mond meg te is, Nagy Dusan,
Hires fejedelmünk:

Hogy lett nagy az országotok
S hogy állhatott az fenn?
Hiszen ott tinálatok
Nem volt zsendár egy sem!

Mit hallunk?

A horvátra szórnak régeimát és átkot
Hogy aztán járjanak fenyegető táncot;
A horvátra vetnek hálót és békókat,
Emezzel kötöznek, amazzal meg fognak.
Tegnap fenyegetés, mai nap már
[hajsza...]
S e hajszándál jönnénk a segédcsa-
[patba?

Horvát nem azért küzd, hogy mást
[megreboljon:
De hogy a tüzhelyén szent tüze lobog-
[jon.
És amíg ezért küzd, a nehéz napokban
Isten is, meg a jog az ő oldalán van.
A szerb most mit tegyen? — Talán őt
[is huzzák

Az ösvényre, hol nincs törvény meg
[igazság?

Hogy mi is a bajunk, tudjuk azt mi
[szerbek.

De büszkévé tettek minket a keservek
S a mi büszkeségünk nem tűr meg
[olyan bért,

Amelyért el kéne buktatni a testvért.
A horvátok vivnak tiszta és szent
[harcot;

S a ki a bajukból óhajt huzni sarcot,
Usztók rámondnak drágaldótot ked-
[vest —

De a szerb becsület ellök ilyen jelest.
Halljátok hdt szerbek: álljatok meg
[bátran,

A védőbdstyan, hol törvény s igazság
[van!

Zmáj ma is, mikor más nemzetiségek
elnyomásáról van szó, ugyancsak a
fenti fölhívást intézné a szerbekhez,
hogy álljanak a jog és igazság olda-
lára

Vas és arany

(Az én h'szekegyemből)

A vas fekete,
Az arany sárga,
Az arany puha,
A vas meg éles.
A zsarnok mindig
Bizott ezekben;
Sok ellenét így
Leterítette.

De ha az ember
Nem lenne gyáva,
Ha magát senki
Meg nem alázta
Sem a feketé
Sem pedig sárga
Sem a mi puha
Sem a mi éles,
Szabadságukra
Nem volna vészes.

A hitem ebben
Bizony nem kétes.

Csaszológiai o'oszkodás

Némely ember
Büszkesége kicsi
És a szerencséjéhez
Csuszva is elviszi.

Csuszva érnek őket
Pénzt, hivatalt, állást
Kényelmes életet
Hatalmat, mi egymást.

Csusznak a címerig,
Nemesi levélhez
Csusznak az udvarhoz,
Arany érdemrendhez.

Aztán büszkélkednek
Földészített mellet
— Mindez ma megesisik
Némely ur'emberrel.

Hanem nép még nem volt
És olyan nem is lesz
Mely csuszva ért vón' el
A szerencséjéhez.

A kenyér után

All a kenyér az ő helyén —
A gyomorba nem jut;
Azért sokunk kenyér után
Üres gyomorral fut.

Hadd jusson az a kenyérhez
Akinek kell, mondom.
Csak menjen a kenyér után,
Menjen, ám, ne — csusszon.

A galambok és a gazd:

Dicsőkedtek a galambok
A gazda házában,
Dicsőkedtek hangosan
Epe nincs a májunkban.

A gazda így felel:
Ez már aztán teszi!
Édes lesz a pecsenye
Nekem, aki eszi.

Ex tempore

Most valamit mondok
Jól vagy rosszul esik:
Szabadság embert keres
Ezek meg őt keresik.

Krisztus megszületett!

Született a Krisztus, de nem a sz-
[váknak,

Kiknek ijedelem a saját árnyékuk,
Kik minden erősebb széknek tuvására
Sietve keresik: merre az egérlyuk.

Született a Krisztus, de nem a lusták-
[nak,

Akik átalusszák a munka dandárját
És az ő szívükből, az isten napjából
Álbölcselkedéssel torzképet faragják.

Született a Krisztus, de nem a vakok-
[nak,

Akik önmaguknak vájták ki a szemet
Hogy a szemesektől és a gögösöktől
Kolduljanak aztán egy darab kenyeret.

Született a Krisztus! Született valóban;
De nem azokért, akik maguk eladják;
Mikor népük boldog, ők is részt akar-
[nak,

De ha baj zudul rá, már cserben is
[hagyják.

Született a Krisztus, de nem ám azok-
[nak,

Kiknek hite nincsen az ő igazában
Akik hajlonganak minden váz előtt is,
Mintha csak óriást tisztelne magában.

Született a Krisztus, hogy próbára té-
[gyen

Erős-e a hitünk s aztán meg is váltson.
Született a Krisztus, ki keresztben hal-
[meg,

Ámde olyat nem tesz, ami megalázzon.

Ó Krisztus szüetik! Szerb népem, te
[drága,

A szent templomokban a harang már
[csendül,

Krisztus majd megtalál, ha el nem rej-
[tőzöl,

Krisztus meg is ment majd, ha hited
[nem rendül.

Krisztus megsegít majd, de nem a
[Jesodára,

Hanem példátval, mit a világ ismer
Havíál ez erőben s bizni e segítségben
S hited lesz majd néked az isteni legy-
[ver!

A legfrissebb párisi szenzáció: egy szerelmi dráma, amelynek főhőse egy pincsikutya

Kulisszák előtt és kulisszák mögött

Páris, augusztus hó.

Azelőtt, a régi madártávlatos időkben én is beugrottam az ilyen hangzatos újságcímeknek: «... a véres gyilkosság izgalomban tartja egész Párist.» Vagy: «... x hangversenye a francia főváros eseménye volt.» Avagy amikor Florence Mills, a néger primadonna harisnyakötőt és néhány ekeseredett kávéházi főpincér, akik ilyen fordulattal akarják elterelni a számláról a vendég figyelmét. Ezek a kedves nyári kacskák aztán mire haza érnek borjává dagadnak és ebből a daganatból az összes ellátatlan vidéki lapok véres lukullusz lakomát csanak.

Párisban csak tudomásul vesszük az eseményeket. A benszülöttet legföljebb csak azzal lehet kihozni a sodrából, ha egy új színészről ezt híresztelik alattomban: «A kiváló művésznek Tuniszban és Szubotícán óriási sikerei voltak.» Mert a párisinak egzotikum és szerzett érdemek kellenek, csak úgy, akár a szubotícai mozilátogatóknak.

*

A legkiadósabb színházi siker egy népies tárgyú vígjátéké. A «Mon Curé chez les rishez»-é, amelyet a Theater Sarah Bernhard játszik estéről estére telt házak mellett. A darab egyhuzamban hat-százötven előadást ért meg, de még ma is egy héttel kell előre jegyeztetni, ha jó helyet akar az ember. Ez a darab, amelynek egy vidéki papocska a hőse, erősen emlékeztet a boldogut Gárdonyi Géza felejthetetlen Göre Gáborjára. Návítások és fölsülések, csak éppen hogy pikánsabb és párisibb jelenetekkel fűszerezve. Bocaccio szerelmes káplánja az ágy alatt, de telt házak mellett.

*

A színészek sugó nélkül játszanak. Nem is csuda. Az ötvenedik előadásnál már kívülről tudja mindenki a szerepét.

*

650 előadás! Mit csinálnak ezalatt a színház többi művészei, akik a nagy sikertől másfél évig nem jutnak szóhoz?

*

A jegyszédők ebben a színházban a legszemteenebbek. Pedig ezt a fogas kérdést nehéz lenne eldönteni, mert sehol a világon ilyen agresszív és trenirozott borraváló vadászok nincsenek, mint Párisban. A multkor este az egyik olyan lármát csapott, hogy félbe kellett szakítani miatta az előadást. Ezeket a jegyszédő sárkányokon egyáltalán nem érdeklik meg az irodalmi levegő.

*

A másik nagy és művészi siker Párisban a «Prisonniere» Gourdet Budapesten betiltott háromfelvonásos komédiája. A Theater Femina most adja háromszázadszor.

A kis elegáns nézőtérben ugynevezett válogatott publikum gyűlt össze. Azért válogatott, mert Párisban a Feminának vannak a legméregdrágább helyérei, a mi érthetővé teszi, hogy miért megy luxusszámba megnézni a Prisonniere-t. Akk frivolitást várnak ettől a darabtól, nagyon csalódnak. Csupa finom szenzáció és szenzációsnak finom játéka. Csak az oroszok tudnak még valami ehhez fűzhető produkálni, amit a Champs Elyse művészei nyújtanak itt, a legbravórosabb tornamentőművészek a nézők előtt.

Kosztolányi Dezső azt írta erről a darabról, hogy rossz és unalmas. De Kosztolányi nem látta a Femina együttesét, amely ebből a holt témából véres, lázgerjesztő, lidércnyomásos életet varázsolt a színpadra. Mi is a Prisonniere meséje? Egy leány, akinek egy asszonnyal van viszonya, családi kényszer folytán férjhez megy. A férje szereti, de az asszony még menyasszony korában kijelenti,

hogy nem akar az övé lenni. A férfi lázasan nyomoz, mert azt hiszi, hogy egy másik férfit szeret a menyasszonya. Gyanakszik egy régi barátjára, akit felhív a lakására. Drámai jelenetek között megtudja, hogy a menyasszonyának a szeretője — egy asszony. A következő felvonásban a férj a do'gozósobájában beszélget a feleségével, aki sirva kéri, hogy mentse meg és ő megígéri, hogy hű, jó asszonya lesz. A házasság első éve így telik el, de az asszony még mindig nem engedte közel magához az urát. A harmadik felvonásban megjelenik a férj régi szeretője, aki a szerelmes leveleit jött visszakérni. A férjben feltámad a férfi, reszkette öleli át a nőt és boldogan dadogja. «Milyen szép is ilyen asszonyt szeretni, mint te vagy» és megcsókolja. Az asszony távozóban még ennyit mond: «Várlak.» Alig ment el, jön a feleség és izgatottan elmeséli, hogy ismét találkozott azzal a «másikkal», aki meghívta délutánra. A férj dühösen ordít: «és elmégysz?» «Nem, nem megyek!» felelt ijedten a fiatal asszony és a férj dühösen kirohan. A következő percben a szolga behoz egy csokor virágot. «Az a nő» küldte. Az asszonyban feltámadnak a régi emlékek, ismét urrá lesz rajta a beteges vágy és elmegy a randevura. Két perc múlva visszajön a férj. «Hol a feleségem?» üvölti és a szolga így felel: «Elment.» A férfi most már tudja, hogy minden elveszett. Veszti kabátját és ő is elmegy a Nőhöz, akit

már egy éve nem ölelt és nem csókolott. Ezzel végződik a darab.

A nézőtérén halálos csendült. Még a szokásos légyzugást is meg lehetett volna hallani, ha egy ilyen előkelő színházba egyáltalán beengednének legyet.

*

A Theater Femina kulisszái mögött találkoztam Monsieur Reyel, egy tehetséges, fiatal bohózatíróval, aki most áttevezett a «komoly» vizekre és drámát ír. Az eredeti fiatalember témája is nagyon eredeti. Így adta elő ő maga.

— Kérem, a mai házassági drámák kivétel nélkül a szeretőn alapulnak. X ur nőül veszi Ipszilont kisasszonyt, mire jön Z ur a jüheg szerelemmel és kész a bonyodalom. A végén X revolvért ránt, vagy újabbban a modern tragédiáknál nem is rántja ki, hanem ott a helyszínen áldását adja rájuk. Az én darabomban azonban más megoldást kívánok, mert a főhőse egy selymesszörű pincsikutya. Miért ne? A kutya ma nagy szerepet játszanak az asszonyok életében. Lát ön az autókorszón egyetlen csecsemőt is az anyja keblén? Nem. Csak ölebek és más ebek ünek a bór párnás ülésen urnőik mellett. Páris és a nagyvárosok eltérítették a kutyát ősi hivatásától, az ugatástól. A mai városi kutya már egészen leszokott erről. Az ő egzisztenciájukat a nőknek köszönhezibarátot. Darabom hősnőjét egy kis öltik. Helyettesítik a már-már kivesző házb tartja hatalmában.

— De uram, hisz ez egy vígjáték! — szoltam közbe.

Az ifju titán fölényesen nézett végig.

— Ez dráma! — mondta szakértelemmel — hisz a végén meghal a kutya!...

Tamás István

Visszaemlékezés a krasznojarski vérfürdőre

Írta: Grob Imre

Első közlemény

Sokat írtak az utóbbi hetekben a napilapok Gajda tábornokról. Többek között megemlékeztek az ő szibériai szerepléséről is és arról a rettenetes vérfürdőről, amelynek a színhelye Krasznojarsk városa volt, a fehérek uralma alatt.

Ebben az időben magam is ott voltam Krasznojarskban, az ottani hadifogoly táborban s így, mint szemtanú, teljesen hitelesen mondhatom el az ott történt eseményeket.

... 1919 július 30-a volt. Éjjel 2 óra. Hirtelen erős puskaropogás zavarta meg a tábor csendjét. Felriadtunk. De a tüzelés csakhamar megszűnt és mi nyugodtan tovább aludtunk, mert azt hittük, hogy bizonyára csak őreink lövöldöznek unalmukban a levegőbe. Ez megszokott s jóformán mindennapi dolog volt.

Hajnali 3 óra után a lövöldözés megismétlődött. Mindig hevesebben és hevesebben tüzeltek. Újra felriadtunk és kezdtünk tanakodni, vajjon mi történhetett. Tulkomoly eseményekre azonban még mindig nem gondoltunk, úgyhogy valósággal élcelődtünk egymással a puszkák ropogása felett. Egyik szobatársam tréfásan azt jegyezte meg, hogy talán a vörösek érkeztek meg nyugatról és azok ütötték rajta a tábor őrségét, a másik nevetve mondta, hogy talán a hadifoglyok szöknek tömegesen és ezekre lövöldöznek az oroszok. Én magam se vettem túltragikusán a lövöldözést, úgyhogy tréfásan oda is szoltam a szomszédomnak, Katona Gyula tart. tüzerhadnagynak:

«Ugy látszik, éjjeli gyakorlatot tartanak az oroszok.»

«Igen, éjjeli gyakorlatot — válaszolta ő, szintén nevetve — de éles töltevényekkel és viszonyossággal!»

E pillanatban egy eltévedt, fáradt lövedék másodemeleti ablakunk bádorgó párkányzatába esapódott. Most már láttuk, hogy a dolognak fele se tréfiá. Kijugráltunk az ágyból és szaladtunk az ablakokhoz, hogy megállapítsuk, hogy tulajdonképpen mi is történt.

Ekkor már hajnalodott s így másod-

emeleti ablakunkból egészen jól áttekinthettük az egész Vojenni Gorodokat — a hadi városkát — amelynek egyrésztében a hadifogolytábor volt elhelyezve, közvetlen közelében pedig — csak egy deszkapalánkkal elválasztva — egy orosz gyalogezred.

Kínözve az ablakon, szokatlan kép tárult szemünk elé. Az egész Vojenni Gorodokban nagy lőtás-fűrés volt. A fogolytábor kapuja tárva-nyitva. Az őrségnek hült helye. Fegyveres és fegyvertelen orosz katonák futkosnak ki és be a táborba, ahova fajveszélő orosz nők menekültek csecsemőikkel a karjaikon és siró-rívó gyermekekkel, hogy ott, ami ottalmunk alatt találjanak menedéket. Kiszé távolabb tőlünk, rendezetlen csoportokban orosz katonák futottak, a város irányából előnyomuló rajvonalakról illdőzve. A tüzelés mindig élénkebb és élénkebb lesz. A fegyverek ropogásába most már a géppuskák kattogása is belevegyül. Majd megszólaltak az ágyuk is. De csak rövid időre, hogy egy-két srappell leadása után újra lehallgassanak.

Igy tartott ez reggel félnyolcig. Félnyolc után a tűz lassan szünni kezdett. Reggel 8 órakor már újra csend volt a táborban.

A menekülő oroszoktól, akik a hadifogolytábor valósággal előzölödték, csak most tudtuk meg, hogy tulajdonképpen mi is történt.

A szomszédágunkban elhelyezett orosz ezred nem akart a frontra menni, fellázadt és elhatározta, hogy elteszi a tisztjeit láb alól. A legénység a tiszt kaszínó elé vonult, ahol éppen tiszti mulatság volt. Azonban már akkor érkeztek oda, amikor a tiszték mind haza mentek. Csak egy zászlós — egy praporszik — tartózkodott még ott, valószínűleg a kaszínó gondnok, aki ott is lakott és éppen lefeküdni készült. Erre rázörgettek és követelték tőle, hogy ajtót nyisson nekik. Amikor követelésüket a praporszik nem teljesítette, nekiesetek az ajtónak és megpróbáltuk erőszakkal bejutni. Erre az ajtó ajtója azonnal a praporszik, úgy ahogy volt, félig levetkőzve, kiugrott és

menekülni próbált. Persze észrevették és utána löttek. A golyó talált és az orosz zászlós halva rogyott össze. Hulláját még mi is ott találtuk a kaszínó előtt, amikor a lázadás leverése után oda mentünk.

Amíg ez történt, az ezred másik része megrohanta a Vojenni Gorodok fegyver- és löszerraktárát, azt feltörte és az ott talált fegyvert és löszert kocsikra rakva, egy közeli erdőbe húzódott, hogy itt gyülekezve, megkezdhesse innen támadását.

Ez alatt a városparancsnokság, amely telefon útján értesült a történetekről, a városban elrendelte a riadót. Az egész helyőrség a lázadás leverésére sietett. Reggel 8 órára a lázadás le volt verve s most kezdődött az istenítélet, amelyről rémesebb látványban ez életben még nem volt részem.

Először a szerzte heverő sebesültekkel végeztek. Ezeket ott, nyomban a helyszínen, agyonlőtték. Ezután azokra került a sor, akiket időközben nehéz sebükkkel a mi hadifogoly-kórházunkba szállítottak. Aki járni tudott, azt kizavarták és a kórház előtt agyonlőtték, aki nem tudott a saját lábán menni, azt hordágyra tették, a kórházból kivitték és mindjárt ott, a fal tövében végeztek vele. Ugy puffantották le, mint egy kutyát. S mindez ott történt, a mi szemünk előtt!

Ez alatt az idő alatt megalakult a vésztörvényszék, amely közvetlenül a fogolytábor kerítése mellett, az egyik épületben végezte az elfogott lázadók kihallgatását. Innen vezették ki az embereket, ingre és alsónadrágra levetkőzve az orosz templom előtti térre, ahol őket előbb kettesével, majd négyesével agyonlőtték. A halálraítéltek alsó ruhára levetkőzve, körülvéve erős kordonnal, alig 8—10 lépésről nézték végig társaik kivégzését, mindaddig, amíg reájuk nem került a sor. Az egyik elítélt, amikor a vésztőhelyre vezették, futni próbált. Egy lovas vágta azonnal utána és kardjával agyonkaszabolta.

Ugyanekkor egy orosz tisztet is agyonlőttek, mert az volt ellene a vád, hogy ő is részese a lázadásnak. Csak másnap tudták meg, hogy alaptalanul vádolták és ártatlanul végezték ki. Holttestét kiásták és díszes temetést rendeztek neki.

Amint az orosz lapok néhány nap múlva közölték, 874 orosz katonát lőttek agyon a lázadásból kifolyólag 1919 augusztus elsején és másodikán Krasznojarskban. S mi, akarva-nemakarva, szemtanúi voltunk ennek a szomorú eseménynek.

Természetesen az orosz katonák lázadásának mi, hadifoglyok is megittuk a levét. Mert hát ki más lett volna mindennek oka, mint mi. Akármilyen uralom is volt Oroszországban, mi mindig ellenforradalmárok voltunk. Legalább is annak tartottak bennünket. Amikor a fehérek voltak a hatalmon, azzal vádoltak bennünket, hogy vörösek vagyunk, amikor pedig vörös uralom volt, azt mondták ránk, hogy fehérek vagyunk, még akkor is, ha teljesen semlegesén viselkedtünk.

Igy volt most is. Bűnbakot kerestek s ránkfogták, hogy az orosz ezredet mi lázítottuk fel. Ezért az orosz katonák kivégzésével párhuzamosan még július 30-ikán délután nálunk, a hadifogolytáborban is, megindult a vizsgálat.

Délután négy órakor Gajda emberei behatoltak a hadifogolytáborba és ott az összes épületeket megszállták. Mindjárt az első nap nálunk is megkezdődött a vérengzés.

Az egyik földbarak közelében, ahol hadifogoly legénység lakott egy magyar zászlóssal, egy orosz lázadót találtak, akin osztrák-magyar köpeny volt és aki a földbarak mellett elhúzódó árokban bujkált. Ez az orosz katona, mielőtt még a csehek elfogták volna, pisztolyával agyonlőtte magát.

A cseh légió parancsnoka erre a földbarakban elhelyezett hadifoglyokat sorakoztatta és felszólította őket, hogy jelentkezzenek az, aki köpenyét adta oda orosz katonának. Senki sem jelentkezett. Erre tíz perc időt adott. Amikor ezután sem jelentkezett senki, a légió parancsnoka három hadifoglyot: Szedér Károly zászlóst, Zsedér Károly tisztest és Saj Jenő gyalogost a sorból kiválasztotta és agyonlőtte őket. Ott

nyomban a helyszínen, a többi hadifogoly előtt.

Ugyanez nap délután egy másik barakban, ahol röviddel azelőtt kozákok voltak elhelyezve, a kályhában egy rozsdás forgópisztolyt találtak a kutató katonák. Miután gazdája nem akadt, megbüntették érte az egész barakot. Minden ottlakó tisztnek öt botütést utalt ki a légió parancsnoka.

Lakott ebben a barakban egy öreg invalidus, népfelkelő hadapród is. Polgári életben az osztrák államvasutak főtisztviselője volt. Ő vételezett fel az egész tiszti és legénységi tábor részére. Derék, becsületes, puritán öreg ur volt, akít mindenki tisztelt, mindenki szeretett: tiszt és legénység egyaránt. Amikor rákerült a sor, társai szót emeltek az érdekében. Kérték a cseh légió parancsnokát, hogy legalább ezt az öreg invalidust ne bántsa.

— Invalidus — válaszolta gunyosan a légió parancsnoka. — Na, ha invalidus, akkor duplót neki!

En ekkor a XVI. számú tiszti pavilonban laktam a II. emelet 13-as számú szobában, Katona Gyula tanár, tart. tüzérhadnagy, Fábry Győző százados és Gräber Gyula földbírtokos, tart. huszárőrhadnagy voltak a szobatársaim.

A mi épületünkre csak másnap, július 31-ikén került a sor. Az épület előtt gyülekeztek bennünket és innen szólítottak be szobák szerint a pavillonba. Mindenkit akkor, amikor a szobájára került a sor.

Velünk négyünkkel nagyon gyorsan

végeztek. Alig tartózkodtak egy negyedórát szobánkban. Amikor tőlünk el távoztak, szegény Katona Gyula — nem is sejtve, hogy még mi vár rá — mosolyogva jegyezte meg:

— Na, ezen könnyen átestünk! Formai dolog az egész. Hiszen meg van nekik a névjegyzékünk. Tudják ők jól, hogy kit hol kell keresni és kiket kell letartóztatni. Tudom, hogy melegük van most azoknak, akik a vörös uralom alatt oly nagy legények voltak. Nem szeretnék a bőrükben lenni...

Déli féltizenkettőig tartott a fogolytábor átvizsgálása. Ezután a cseh légió emberei elvonultak.

Talán még át sem lépte az utolsó katonát a tábor kapuját, amikor villámgyorsan elterjedt a híre, hogy Gajda emberei letartóztatták és magukkal vitték Pély Géza dr. tart. hadnagy, galántai ügyvédet, Székely Lajos tart. hadnagy, főgimnáziumi tanárt és még egynéhány magyar tisztet. Hogy hova — s mily célból vezették el őket — erre nézve senki felvilágosítást adni nem tudott. A letartóztatottak mind egyikét jól ismertem, sőt Pély Gézához szorosabb baráti kötelék is fűzött. Köz tudomásu volt róluk, hogy egyikük sem volt vörös érzelmű. Mindenesetre azonban feltűnő volt a dologban az, hogy Pély is, Székely is a táborban működő »Magyar Szövetség«-nek az elnökei, a többi letartóztatott tiszt pedig annak választmányi tagja.

(Jövő vasdrnap folytatjuk.)

Aki újra éli régi életét

Japán biznyság a lélekvándorlás elmélete mellett

A Párisban megjelenő »Revue Spirite« mult havi számában olvassuk: A »Rincarnazione« című olasz revue a milánói »Secolo« nyomán egy cikket közöl, melyben egy különösen tipikus esetről van említés téve, melynek hőse egy japán gyermek, aki visszaemlékezik korábbi élete és egzisztenciái egyikére.

A szerző óvakodik abból következtetést levonni, de azért a részletek dícséretes pontosságával jelez egy különösen érdekes eseményt, melyet a spirítisták fognak interpretálni valószínűleg a körülmények parancsolta egyedüli magyarázat szerint. Az igaz, hogy a szóbanforgó események nem tegnapiak és azt az ellenvetést is lehetne tenni, hogy ha nem is vesznek el az idők homályában, de minden esetre kivonják magukat oly ellenőrzés alól, mely a bizonyosság teljes garanciáját nyújtja. Mindazonáltal az esemény emléket a történelem idejében leszögezte a pontos és részletekre kiterjeszkedő japán érzék végtelenül kielégítő óvatossággal és kifejezésekkel. Arról, ami végbement, teljesen világos jegyzőkönyveket vettek fel és irtak alá az illetékes hatóságok, melyeknek jelentése hivatalos tanuságtételek értékével bír.

1820 táján ugyanis egy mintegy tíz éves Kasugoro nevű gyermek egy patak mellett játszadozott idősebb, Fusa nevű nővérével, midőn a pihenés egy pillanatában a hirtelen gondolkodásba mélyedt fiu e kérdéssel fordult nővérehez:

»Mondd csak, gondoltál-e valaha arra az országra, ahonnan jössz, a helyre, ahol lehetél mielőtt a világra jöttél szüleink házában?«

A zavarba jött és habozó leány megkísérelte értelmezni ezeket a váratlan és felette talányos szavakat. Nevetett és aztán szólt:

»Hogyan tudhatnám azt, ami születésem előtt történt?« De a kis öccse, anélkül, hogy megsértődött volna nővére nevetésén, nagy csodálkozással nézett rá: »Hogyan, válaszolt azután, nincs egy emléked, bármilyen is arról, ami előbb történt, mintsem családunkba léptél?«

— És te, kicsike, talán neked volna? — kérde a tréfálkozó.

— Mindenesetre — erősíté Kasugoro. En Kyubei San fia voltam Hodokuno faluban és nevem Tozo volt. Te ezt nem tudtad?

— Ugyan, protestált Fusa, ugyan hallgass! Ha nem hallgatsz, megmondom apának és anyának, hogy megbolondultál.

— Irgalmazz, könyörgött a fiu, ne mond el, bánatot okoznál nekik.

Fusa sokáig gondolkozott, mielőtt határozott. Végül megígérte fivérének, hogy ezuttal elhallgatja a dolgot, de mielőtt rosszul viseli magát, mielőtt valamilyen csínyt követ el, megbünteti azzal, hogy elmondja, amit neki mondott. Ettől

a naptól fogva a testvérek között támadt minden apró összekoccanás azzal a fenyegetéssel végződött: Jól van, elmondom szüleinknek azt a butaságot, melyet kitaláltál!

Egy napon aztán, az anya, aki ezt hallotta, kényszerítette leányát, hogy vallja be neki azt a nagy titkot és mondja el, mi az, ami oly soká titokban volt köztük.

Fusa kénytelen volt az anyai parancsnak engedelmessé válni. Elmondott mindent anyjának. Sey-nek és apjának, Genzo-nak, valamint egy Tsuya nevű nőnek, aki ugyanott lakván, jó tanácsot adhatott. Rögtön bevitették a fiatal Kasugoro-t és nem hogy megbüntették volna, még biztatták és becéztek, elcsitítván felindulását. Mindennek ellenére megmaradt állításai mellett és közelebbi magyarázatra felhivatván, biztossággal megismételte: »Bizonyos, hogy én már születtem egy Hodokuno nevű faluban és akkor a Tozo névre hallgattam. Másik apám egy Hausuro nevű ember és másik anyám O-Scizu San volt. Öt éves koromban apám meghalt és anyám újra férjhez ment ugyanolyan nevű emberhez. Második ura igen jó hozzám. De mikor elértem hetedik évetem, kanyaróba estem és meghaltam. És három évvel utóbb az itt levő anyám ölébe léptem, aki a világra hozott...«

Ez az elbeszélés azokat, akik hallották, arra ösztönözte, hogy az első Hausura volt és az első meghalt; a másik azonban még élethe lehetett. Hodokuno falva nem volt ismeretlen. Nem volt hát nehéz annak létezését megállapítani, ámbar nagy távolságban feküdt azon helytől, ahol éltek.

Meg kell jegyezni, hogy a fiatal Kasugoro nagynénijénél, Tsuyánál aludt azon időn át, míg anyja egy kisebb, Tsuné nevű hűgát táplálta. Ejjel Tsuya a kis fiút, midőn felébredt, kikérdezte, hogy pátológus magyarázatot adjon arról, amit állhatatosan »előző életének« nevezett.

Kikérdezte azon három évi időszakról is, mely — állítása szerint — a két incarnatióját elválasztotta. Kasugoro emlékező tehetőségét megfeszítve, szívesen válaszolt. »Mindennek pontosan emlékeztem négy éves koromig, de azután lassanként feledni kezdtem sok dolgot. Ma mégis tisztán áll emlékeimben, hogy megálltam, mint ahogy mondtam is, kanyaróba és hogy azután elhelyeztek egy cserép vázába és eltemettek egy hegyoldalba. Még ma is fülemben cseng a dühögés, melyet a vázának a sírgödörbe zuhanása előidézett. Eltemetése után — úgy rémlik — egy nehezen meghatározható időt éltem át, midőn sem nappal, sem éjjel nem különböztem meg. Ugy, ismét, semmit sem láttam, semmit sem éreztem, semmit sem hallottam, csak a szélben forogtam volna és mintha a szélben lettek volna a repülésre. De azért még

mindig hallhattam, bár igen gyengén, azoknak hangját, akik korábbi lakhelyemen rólam beszéltek és értem imákat rebegetek. Midőn anyám felajánlotta batsudánomnak — az elköltözöttet képviselő halottas tábla-féle — a pompás meleg cukrozott rizs-ételeket, érezhettem az ajándék illatát és mint tökéletes benyomását nyertem... Bolyongván állandóan az úron keresztül, végül ezen faluban találtam magamat és megpihentem ezen ház küszöbén. Nem tudom, mely erő késztetett belépni a ház belsejébe egy nyitott ablakon keresztül. Három napon át a konyha tüzhelye mellett maradtam, azután úgy rémlett, mintha a szén hője áthatott volna és bennem átváltozott volna a vér melegévé. Anyám tiszteltre méltó vére volt az, ami belém szüremkedett. Ettől az időtől fogva arra törekedtem, hogy távol tartsak tőle minden fájdalmat a gyermeki kegyelet törvénye szerint. Ime, néném, őszintén elbeszéltem, de kérem, ne mondja el senkinek.«

Tsuya néni e közlések birtokában legtúrelmetlenebb volt az egész családban meg tudni, hogy mi is van a távoli faluban élő San-okkal. Minthogy a gyermek szülei szegénységben éltek és kénytelenek voltak napról-napra kemény munka árán táplálni gyermekeiket, nem távozhattak helyből, hogy komoly kutatást végezzenek: elhatározta, hogy maga mellé veszi fiatal unokaöccsét, elutazik a titokzatos Hodokuno vidék felé, ahol talán teljes világosság derül a dologra.

Az ut hosszú volt és sok időt vett igénybe. De végül siker koronázta és megközelítvén a falut, Tsuya egy lakóházra mutatva kérdezte Hasugoro-t:

— Ez a ház, melyben állításod szerint először a világra jöttél?

— Nem — válaszolt a gyerek.

— És amaz?

— Az sem, néném.

— Akkor talán az a másik volt?

— Szó sincs róla! A ház, melyben egykor születtem, ott van má!

Ezzel a fiu futni kezdett és belépett egy házba, melybe kevésbé agilis nénije követte. Utközben találkoztott néhány járó-kelővel, akik látván nagyfokú izgatottságát, nyugtalankodtak, hogy mit is kereset itt.

— Szeretném tudni, mondá, hogy ki ez a ház. És rámutatott arra, amelybe a gyermek belépett. Kicsoda annak tulajdonosa?

— Bizonyos Hausuro nevű, válaszólanak rögtön.

— És mi a felesége neve?

— O-Scizu-San!

— Nem volt neki egy Tozo nevű fia?

— De igen, ám az néhány év előtt hét éves korában meghalt.

Izgalomtól remegve a jó kis anyóka zokogni kezdett, míg a ház belsejében más kiáltások hallatszóttak. A fiatal Kasugoro felismerték előbbi szülei Hausuro és O-Scizu-San és egyértelműleg kijelentették, hogy sokkal szebbnek találják, mint azon időben, mikor a halálos betegségbe esett. Összefutott az egész falu. Csakhamar hozzáláttak, hogy exhumálják a vázát a hegy lejtőjén és abból kivették gyászos tartalmát. A helybeli templom alázatos budhista papjai megállapították a szenzációs eseményt, amely csakhamar ismeretessé vált az egyházi és polgári magas hatóságok előtt és híre annyira elterjedt, hogy a császárság legelőkelőbb személyiségeiből bizottság alakult annak megvizsgálására. És midőn a fiatal gyereket visszavitték második szülei házába, már ellepte saját faluját a hivatalos személyekből álló vizsgálóbizottság, amely valóságos törvényszékké alakulva összegyűjtötte és elejétől fogva rekonstruálta a tényeket.

Ezt a terjedelmes és értékes okmányt mai napig őrzik a japán állam archívumaiban.

ORVOSI DOLGOK

A veszettség elleni küzdelem

A legutolsó német orvoskongresszuson vetették fel a kérdést: van-e biztos, száz százalékos halálozással járó betegség? A kongresszus megállapítása szerint olyan betegség, amely minden esetben halálal végződik — nincs. A földkerekség összes betegségei közül a legveszedesebb a tüdőpestis kilencven százalékos halálozással, utána mindjárt a veszettség jön hatvan százalékos mortalitással. Az afrikai álmokor vezetett még pár évvel ezelőtt a veszettség előtt nyolcvan százalékkal, de mióta felfedezték az álmokor szérumát a Beyer-féle Germanint, e betegség a halálhozó körök között harmadik helyre szorult.

A veszettség tulajdonképpen emberre átvihető állatbetegség, melynek okozója eddig még ismeretlen. Leginkább kutyák között pusztít e szörnyű betegség, de minden emlős állat ki van téve a fertőzésnek, különösképpen a macska, a ló, tehén, disznó, bárány és a kecske.

A veszettség mérge a veszett állat nyálában van és legtöbbször harapással jut az ember, vagy állat szervezetébe azonban leirtak már eseteket, amikor a testen lévő nyit seb, karcolás, bőrhorzsoláson keresztül az állat nyelvével került a mérge a vérbe.

Nálunk a leggyakoribb a kutyák veszettsége. A kutyák veszettségének három stádiuma van. Az első stádium a lappangási időszak, két napig tart. A kutya veszélyes, természete megváltozott, morog, ingerlékeny, nyugtalan, a szája szélén nyálfolvas mutatkozik, kerüli rendszeres táplálékát és inkább emésztetlen dolgokat, kavicsot, fadarabokat, kőveket, szalmát rágesdít. Nemi ingerlékenysége is fokozódott.

A betegség második szakaszába esik a veszettség kitörése, amely rendszerint négy napig húzódik. Izgalmi stádiummal kezdődik, amikor a kutyák nem találják helyüket, káboregnak, valami belső izgatósság hajtja őket néha rendkívüli messzeségbe. Nem ugatnak, vagy ha ugatnak, hangjuk különösen elvagyott, a szájuk felé tartott kemény tárgyakra dühösen beleharapnak, úgy hogy néha a foguk is kitérik. Ez a harapási düh három négy nap után átmeleg a végső stádiumba, a bűvészes időszakba, amikor a kutya alkapesai megbénulnak, erős

nyálfogás közben a nyelve kifüg, enni, inni, harapni nem tud, szeméit félig behunyva tartja, a farka lefelé konyul, végül a hátsó lábak bénulása folytán nem tud a lábaira állani.

A veszett, vagy veszettségre gyanus kutyát ne üssük agyon, hanem lehetőleg zárjuk be gondosan a kamrába és hívjuk elő az állatorvost, aki a még élő állaton könnyen meg tudja állapítani, hogy veszett volt-e vagy se. A veszett kutyának a fejét furkósbotokkal szokták szétűtni, holott a hatósági vizsgálathoz a kutyának sértetlen fejére van szükség.

Ha a veszett állat embert, vagy gyermeket harap meg, a megmártat azonnal Pasteur intézetbe kell szállítani (nálunk Noviszadon, Zagrebben és Beogradban van ilyen intézet) ahol három hétig tartó oltásokkal megelőzik a veszettség kitörését. A beoltott emberek közül legfeljebb egy percent gyógyíthatatlan, míg a be nem oltottak hatvan százalékan hűtör a veszettség, amely minden esetben a legkínosabb halálhoz vezet.

Az emberen a veszettség a harapás után csak hetek múlva tör ki, néha csak a hatvanadik napon.

Azokon a szerencsétleneken, akiket a fejen, a kézen vagy a karon ért a harapás — közel az agyhoz — rövidebb idő alatt, a lábakon történt fertőzésnél pedig később tör ki a veszettség. Minél nagyobb és mélyebb a sebzés, annál rövidebb a veszettség lappangási ideje.

A veszettség tünetei emberen csak lassan, fokozatosan mutatkoznak.

Bevezető tünetek: fejfájás, álmatlanság nyugtalanság, majd nyelési nehézségek lépnek fel oly annyira, hogy a beteg még a vizet se tudja lenyelni és bár szörnyű szomjúság gyötri, a víz pusztán látására is nyelési, hűdöklési görcsöket kap. Később mindinkább nyugtalanabb lesz, amely nyugtalanság a negyedik, ötödik napon már oly annyira fokozódik, hogy a beteg tombol, mint egy dühögő örült, tör, zuz maga körül mindent. A végtagok, a nyelési, légzési és a vérkeringési központok bénulásával áll be a halál nyolc napon belül.

Megállapítást nyert, hogy a seb azonnal tizes vassal, vagy erős karbol

esetleg füstölög salétromsavval való kiégetése után a betegség könnyebb lefo-lyásu, az oltások megejtése azonban ilyen esetekben is elkerülhetetlenül szük-séges.

A veszettséget megelőző, vagy a ve-szettséget gyógyító orvosság nincs. A Pasteur-féle oltóanyagot veszettséggel fertőzött tengeri nyulak gerincvelőjéből nyerik. A párisi Pasteur-intézetben a legsúlyosabb eseteket ezenyivül veszett-ség-immunszérummal is oltják.

Miután megállapított dolog, hogy em-ber csakis állattól — kutyától, macs-kától — kaphatja meg a veszettséget gondoskodjunk a baj megelőzéséről: ne tartsunk otthonunkban valóságos állat-seregletet, adjunk túl a felesleges állato-kon és a meglévők egészségéről — már csak a magunk érdekében is — gondos-kodjunk, akadályozzuk meg a házörző kutyák kóborlását.

A külföldi nagy városokban már évek óta működnek oltó intézetek, ahol egész-séges négy lábú pácienseket veszettség elleni védőoltásban részesítenek.

(m. a. dr.)

Szerkesztői üzenetek

B. Marci. A beküldött afofrizma nem közölhető.

K. E. J. Szubotica. Minden olvasónk-nak díjmentesen állunk rendelkezésére. Sziveskedjék velünk teljes címét közölni és kérdését megismételni, hogy ügyében felvilágosítást adhassunk, még jobb vol-na, ha valamelyik nap délelőttjén fe-keresne bennünket.

S. Lajos. A postatakarékpénztár valo-rizációjára még nincs megegyezés, való-szinű, mint azt már többször megüzen-tük, hogy minden befizetett 1 korona után 75 parát fizet a postatakarékpénz-tár.

L. N. Az iskolai bizonyítvány nélkül a fiát nem fogadják fel. Szerezze be az iskolai bizonyítvány másolatát

N. Sz. I. J. Zsombólia. Leveléből úgy látjuk, hogy a helyesírása teljesen kifogástalan. A nők legnagyobb részé-ből hiányzik a helyesírási érzék, úgy, hogy az Ön levele teljesen kielégítő. A magyar helyesírás megtanulására igen jó könyvek vannak. Vegye meg Kele-men Béla: A jó magyarság című köny-vét.

Egy hü olvasó. Akit bünsnek mond-tak ki gondatlanságból okozott súlyos emberölésben, köteles a megítélt kártér-ritést megfizetni, azonban Önnek kell utána nézni, hogy van-e lefoglalható va-gyona. Az természetes, hogy a lakás-berendezést le lehet foglalni. Tudni kell, hogy az illető hol lakik és akkor talán mi is tudunk utbaigazítást adni arra nézve, hogy kihez forduljon, hogy a vagyoni igényeit kielégítse.

Amerika. Az államvasut nem vonja meg a nyugdíjat a nyugdíjogosulttól, ha külön vagyona van. Ha a férj a há-zasságkötés tartama alatt birtokot vá-sárol, ezt a birtokot közszereménynek tekintik, amelynek felére a férj elhalálo-zása után az özvegynek joga van, kivéve akkor, ha a férj honorációs ügyvéd, or-vos, stb. akinek munkájában a feleség nem vesz részt. Válás esetén a férj a fe-leségnél vagyoni viszonyaihoz mért tar-tásdíjat köteles fizetni. A válóper akkor is megindítható, ha a férj Amerikában van. Házassági bontóperhez minden esetben ügyvédi képviselet kell, fordul-jon ügyvédhez.

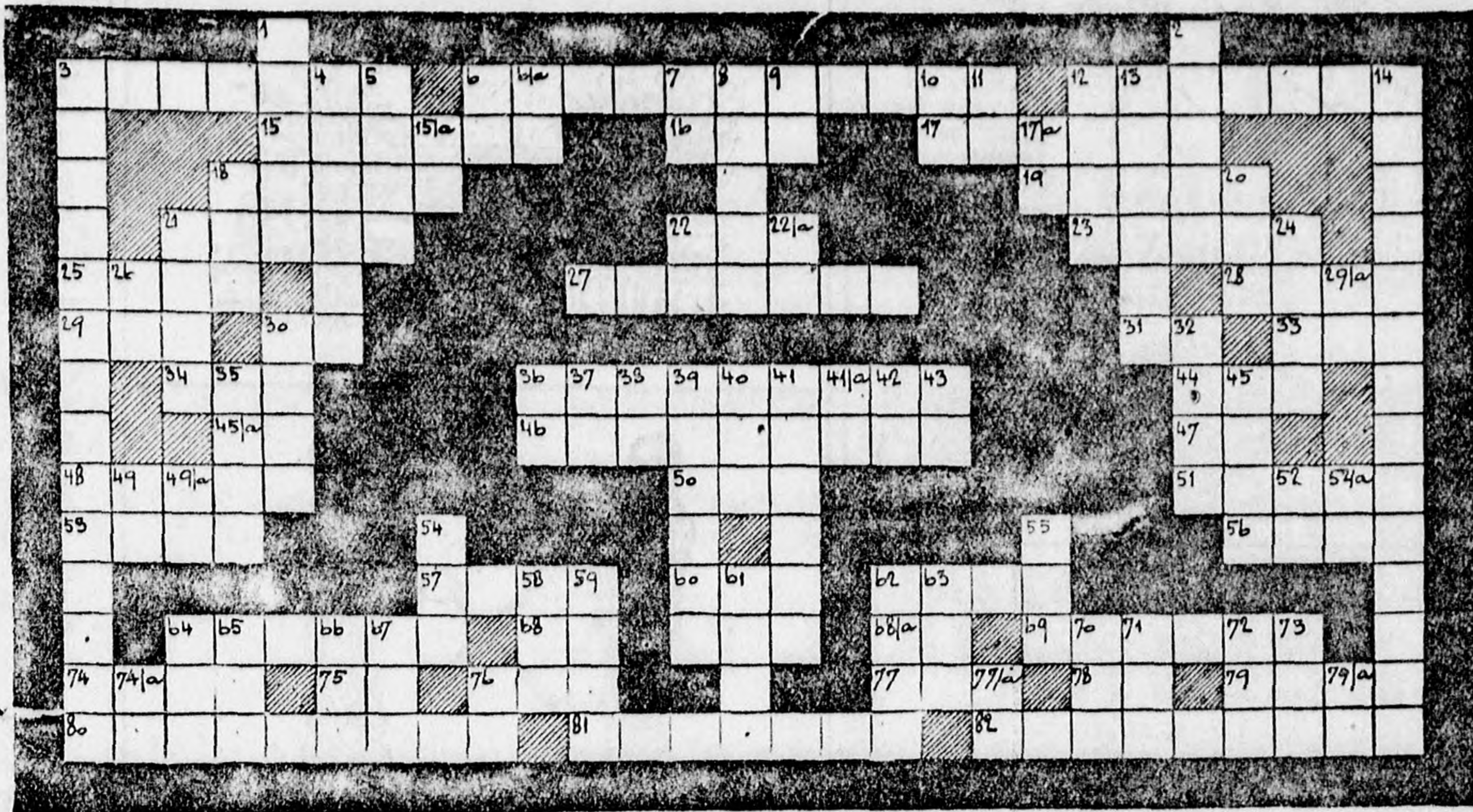
B. V. Starakanlza. Tudunkkal mű-ködik.

Szenta. Nem tudjuk, hogy gróf Szé-chenyi Istvánnak van-e Magyarorszá-gon birtoka. Gróf Széchenyi Emilnek Dunántul van birtoka, de Budapesten la-kik.

Hü olvasó. Telecska. Minthogy ön itt született és a férje idevaló illetőségű, önt kiutasítani nem lehet. Ha ki akarják uta-sítani, menjen Somborba, keresse fel az alispán urat, ott meg fogja kapni a se-gélyt.

E. V. F. Bajmok. Azért, ha valaki nem végzett iskolát, nem tartják butá-nak és a paraszt embert nem lehet bu-tának tartani. A találmány szabadalma-zásában nem akadály, hogy valaki lány éves.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Vizsintes:

3. Az őseember lakhelye
6. Télen ez kiabálja: tessék friss pereg
15. Főváros
16. Így — klasszikus nyelven
17. A gyász színe
18. Tréfás
19. Város Afganisztánban
21. Vallás rövidítve, fonetikusán
22. Török név, keresztrejtvények ked-vence
23. A kellemes ember ilyen
25. Női név
27. Házi butor, Juszuf a költő ezt is szerette
28. Szövet, kelme hulladék
29. Férfi név
30. Nem divatos az ilyen szoknya
31. Személyes névmás többese
33. Ilyen történet is van
34. Övé — klaszikus nyelven
36. Ezek voltak Szent Péter és társai
44. Az egér teszi
- 45/a. A függ. 20 alatti mássalhangzói
46. Csónak dal
47. Igekötő
48. Feltételezett súlytalan anyag, amely kitölti a világűr (utolsó betű fe-legesleges)
50. Egy magánhangzó utána téve — női név
51. Legendás rablóvezér
53. Tanszék
56. Budapesti társadalmi egyesület rö-vidítése
57. Sok francia király neve
60. Alpesi folyó
62. Az első, akit repülőgép szerencsét-lenség ért
64. Kissé precíz férfi név
68. Az egyik római így szólította meg a másikat
- 68/a. Fontos ásvány
69. Görög és római isten
74. Férfi név kicsinyítve
75. Németül A. G., szerbül D. D., fran-ciául S. A.
76. Helyhatározó szó
77. Azt jelenti, mint 76, de franciául
78. Az Ali és ara rokona, mert nincs olyan keresztrejtvény, amelyben ez elő ne fordulna
79. Magyar festő; Bencur irány legte-hetségesebb művelője
80. Régi grófság neve, a magyar király címei között is szerepel
81. A klasszikus írásokban gyakran em-legetett szó
82. Ide való volt a nábob, aki megölette öccsét

Függőleges:

1. Ez jár a hősnek
2. Német természettudós, az állatvilág-ról írt
3. Tégy hozzá egy betűt s megkapod leghívebb barátod nevét
4. Szülő, tanító, tanár is ez

5. Cim — németül
6. Görög betű
- 6/a. Mással hangzó (fonet)
7. Házi állat becéző nevének első fele
8. Nagy hun király
9. Tedd az első betűt a végére is — nagy madár
10. Majom — németül (fonet)
11. Tagadó szó
12. Háztartásban is nagyon kell
13. Nem valami nemes érzés
14. Egyik legfontosabb miniszteri hiva-tal
- 15/a. Balkáni valuta fonetikus nevének mássalhangzói
- 17/a. Kicsinyítő képző
20. Városok beépítetlen, lehetőleg szabá-lyos alaku része
21. Az öreg fa ilyen
- 22/a. Kör alkotója
24. Gond németül
26. Életkor rövidítve
- 29/a. Indulat szó — csodálkozást fe-jez ki
30. Cim
32. Elemi iskolai tantárgy
35. Latin prepozíció
36. Kereskedelmi kifejezés
37. Kétszer véve családfő becézve
38. A német fül (fonet)
39. Római hadvezér
40. Kopasz ember feje
41. Az elefánt orra
- 41/a. Házi állat
42. u. az mint függ. 41/a fordítva
43. U. az mint 17/a
45. Nem ép jó kívánság
49. Ezzel kezdődik a Treuga dei
- 49/a. Tedd az első betűjét utána — földműves szerszám
52. Igekötő
- 52/a. Egy szarvasfajta mássalhangzói
54. A hordár gyakran teszi
55. Máskép korszak
58. Helyhatározó szó
59. Sport kifejezés, focibanál használják
61. Minden embernek van
62. Egyiptomi istennő
63. Nem valami értékes anyag
64. Pap teszi
65. Enyém olaszul
66. Angol államférfi (fonet.)
67. Lásd 48. vizsz. csakhogy itt egy szükséges betű hiányzik
70. Iskolában ez is van
71. Költői műfaj
72. Dinnye szezomban sokszor emlege-tett főnév
73. Ide buvik az állat
- 74/a. Két egyforma magánhangzó
- 77/a. Ige végződés
- 79/a. Latin kötőszó

LIPIK FÜRDŐ

Az őszi évad kezdete szeptember 1. Csodás gyógyulási eredmé-nyek, modern berendezés, olcsó árak. Napi penzió, amely jó el-lálásból, lakásból, fürdőből és a gyógydíjak befizetéséből áll, na-porként és személyenként 65—70 dinár. — Közelebbi felvilágo-sítás alvázolnia

FÜRDŐGAZDASÁG LIPIK

GRANDHOTEL
„BELLEVUE“ SPLIT
 1926. ŐSZI SZEZÓN AZ ADRIÁN
 45 MODERN BERENDEZETT SZOBA
 ELSŐRENĐŰ KISZOLGÁLTATÁS ÉS ELLÁTÁS
 ELŐZŐS ÁRAK
 NEMZETKÖZI TALÁLKOZÓHELY

ÉHGYOMORRA FÉL POHÁR
SCHMIDT HAUER FÉLE
Igmándi
 A S V I Z
 Jó étvágy, kellemes közérzet és munkakedvet biztosít.
 Főterület: Mineraija, M. Mušić i Drug Novisad
 Ustava ulica 29. Telefon 489.

PATKÁNY PATKÁNYIRTÓ
 doboz 15 dinár, kapható minden
 gyógyszerárban és drogeriában to-
 vába a Torontói Agrárbanknál Ve-
 liki-B. ékegelen. 0356

„VIKTORIA“ gramofonüzletét
 Kralja Aleksandrova ulica 6. alá
 helyezte. 10707

FIAT
 a vezető világmárka — a Vojvodina
 legjobb turai és luxusautója!
 Képviselet:
AUTOMOBILIA-TORONTÓ
 SUBOTICA
 Skadarska ul. 7. Telefon 151.
 Nagy választék minden tipus-
 ban! Nagyon kedvező fizetési
 feltételek! Kérje bemutatását.
 Az ő szes Fiat-alkatrészek eredeti
 gyári áron!
 Használt luxus, teherautók és
 autóbuszok raktáron.

TÖLGYFAPARKETTA
 mindentélethez
HORNOLYI TITÓC LÉP
 valamint
I-a SZEREMI TUZIFA
 állandóan a legolcsóbban kapható a
FAIPARI TÁRSASÁG
 (DRVAŠKO INDUSTRIJSKO D.)
FATELEPEN, NOVISAD
 Őrnényi ut. — Telefon 20.
 A vasut hidhoz vezető úton, a vasut
 tözsdépalotja előtt.

REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Felra-yogó csillagok“

Helyesen megfejtették 89-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Kertész Irénke Mali-Idjos. 2. Kessler Tibor Novisad Sztreljacska 20. 3. Gaál Maca Szrbobrán.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes: 1. Bio, 4. Ein, 7. Panni, 9. Ordas, 11. Hab, 12. Drára, 14. Pap, 16. Ik, 17. Nik, 18. Ki, 19. Moh, 21. Kosár, 23. Zár, 24. Ladik, 26. Nobel, 28. Jel, 29. Von, 30. Kofic, 32. Pater, 34. Pun, 35. Sugár, 37. Sor, 39. Et, 40. Cél, 41. Si, 42. Rab, 43. Almot, 45. Ott, 47. Sifli, 49. Sonka, 51. Rue, 52. Rea.

Függőleges: 1. Bab, 2. In, 3. Ond, 4. Era, 5. Id, 6. Nap, 7. Pakol, 8. Irnok, 9. Orkán, 10. Sakál, 11. Him, 13. Ais, 15. Pir, 20. Hajón, 21. Kilis, 22. Rovar, 23. Zene, 25. Def, 27. Bot, 30. Kutas, 31. Cucli, 32. Pálos, 33. Rosta, 34. Per, 36. Gém, 38. Rit, 43. Ale, 44. Tor, 45. Oka, 46. Bir, 48. Fu, 50. Ne.

Helyesen megfejtették 32-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Milenkoviczné Pansevó, Guslareva 3 2 Materu Mihály Vel. Beeskerek, Sokolszki kej 2 3 Nádoba Géza Ada, Car Dusana ulica.

REJTETTKÉP

Hol a postás?

A múlt vasárnapi számban közölt rejtettképen a műlovarnót megtalálták 27-en.

Az első díjat, egy monogrammot 10 különböző fazonban, a hozzávaló dörzsölővel Leopold Sámuel szentai üzletéből, Borbala Till Boka nyerte meg, aki sziveskedjék közölni, hogy milyen névre óhajtja a monogrammot.

A második díjat, egy doboz valódi Astra körömlakkot Nagy Bertalan szuboticei gyógyszertárából, Zemkó Maca Szubotica nyerte, aki küldjön be 10 dinár portó költséget a kiadóba.

WEITZENFELD és TÁRSA GEGNÉL
SUBOTICA

Almák, gátrók, heros-odók figyelembe!
Zsákok, bálák, postacsomagok, szára acélemaz, plambók bármily kívánt demkornymásu karral!

Világ szabadságom! A fűtőtechnika csodája!

„ZEPHIR“
fűtőrendszer, légtöltéses
folytonos kályha

Fűtőrendszer legköltelesebb, „Zephir“-vel a legolcsóbb!

Tartóssága örökös! Tűzbiztonság garancia!

10 FÜT 24
kiló fával LEGGAZDALÁGO, ABB, LEGTÖBBIEN KUSABB!
GYÁRTJA: Barzel Vaskereskedelmi R. T.
„Zephir“ kályha osztálya
Subotica - Telefon 123.
ÉRTÉKELÉSEK ARJEGYZÉSÉN!
Leműlatok minden nagy boltban.

JUGOSZLÁV SZERB és HORVÁT NEMZETI ZASZLÓK

tiszta gyapjuból, szias nap és víz ellen garantiál

75 cm széles 100 cm hosszú Din.	70.-
100 cm széles 150 cm hosszú Din.	100.-
110 cm széles 200 cm hosszú Din.	150.-
120 cm széles 250 cm hosszú Din.	200.-
150 cm széles 300 cm hosszú Din.	300.-

szállítunk bármennyire az összeg előre való bekiadásánál vagy utánvéttel.

KLEIN I WINKLER SUBOTICA, Trumbićeva ul. 22
Vizenteladok korjariak ajaklatot!

Háromezer öl keményfa

főleg tölgyfa, első másodosztályu hasáb, valamint dörög és prigli Szávához kihordva, hajórakományokat azonnal szállít

Mitrovačka paropila d. d.
Sr.-Mitrovica

I-a RETORTA FASZÉN
métermázsanként és kg-os csomagolásban legolcsóbb áron kapható

Markovits Józsefnél Sombor
Samba Radovljević 35.

Rövidáru-, ur- és női divatáru szakmabelli segédek.
22-30 év közötti korban szerb, magyar és német esetleg román nyelv- ismerettel rendelkezők felvétetnek

a Népbank rövidáruosztályában
Velikibeeskerekén 7757

Mielőtt épít és téli tároló anyagait beszeresné, forduljon bizalommal

Gombos és Illgenn
céghez,
Sokolska (Gombkősi) ulica 17.

hol a legolcsóbb áron vásárolhat I-a mézet, becsesli ortland cementet, cement- és gránit lapokat, faszeret, osztrémet, bécsi gágyári kokszot, kovacszeret

I-a bűkk és egyéb anyagok árát közzéteve közzéteve is.

Minden rendelést házhoz 6198 szállítunk

Egy használt, kitűnő állapotban levő 40 lóerős

GRÁF & STIFT AUTÓ
eladó.

Cim megtudható Kardos hirdetővállalatnál
Novisad, Vilsonov trg 7 sz. Telefonszám 370. 7740

Iskola táskák, legujabb fajta női ridikülök legolcsóbb bevásárlási forrása

Schlagar Henrik
bőröndös és speciális bőraru szaküzlete
Subotica, Aleksandrova 1. (Leibach-ház)

NADA
Kiházasító Egyesület az egyedüli, amely **20.000** dinárig terjedő segélydíjat fizet a Városi Takarékpénztár utján utalványozás alapján, ezért érdeke minden **hajadon** leánynak és **fiatal** férfiak, hogy beiratkozzék az egyesületbe.

A házasságkötések bejelentése már alapszabályszerű érvényességgel bír.

NADA
Kiházasító Egyesület
Subotica
Sudarević ulica 52.
7674

SIREMLÉK, UTKERESZTEK Szt. HÁROMSÁG KÉSZÍTÉSE javítása, betök, vágás, anyó javítás, érten.

Stará Kanižan kerat Király Sándor-féle házban.
ÓVARI JÁNOS
kőfaragó és márványipar telepe Senta

Modern női- és férficipők legolcsóbbak

LEMBERGER-NÉL
Agina ulica 4. szám alatt.
7591

Keresek
a beltéren vagy Palicson, 2 szoba esetleg előszobás lakást mellékhelyiségekkel azonnalra. Cim a kiadóban „S“ jelige alatt. 7622

Ajánlok beoćini (portland)

CEMENTET
minden mennyiségben, a legolcsóbb árban (Lerakot) hazában

L. V. Vučković
Novisad, a Sárgerárhoz Temerinska ul. 46.

Értesítem a n. o. közönséget, hogy **cipészüzetem** Janjlovićeva ulica, Pletikosić a utába helyeztem át, ahol **mérték után** a legolcsóbban és a legujabb modellek után vállalkozok rendelés!

ŐTH ANTAL
CIPÉS-ÉPÍTŐ 7048

Falkenstein Sándor
szígyártó, nyerges és bőröndös
Subotica, Cara Lazara ul. 13.

Háztartási cikkek és vasárak
Sphinx kóral, I-a lemez és 7833 50 dt!

EDÉNYEK
utazó és piaci vasárak, keféárnyék sziták és az összes konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban szerezhetők be.

Ehrentreund Géza
vasherekedésében Rudič ul. 1.

Kőfaragó
géperőberendezett üzem

Siremlékek
Márványlapok épületmunkák

PALATINUS
SUBOTICA
Raktár: I. Jevićeva ulica
Műhely: I. Mátyás ut. 22.

Keresek ügyes kirakatrendezőt
a rövidáruosztályból. Ajánlatokat Schmolka hirdetőiroda, Novisad, Futoški put 2. továbbít 793

Legelőnyösebben angol és francia divat szerint

Künster Erné
divatszabóságában öltözködhettek

Sokolska ulica 4.

Tanoncot felvesz

I. Petrović
fűszerkereskedő
Subotica 731

Hölgyek figyelmébe!

Megérkeztek a legujabb párisi és bécsi modellek. Lakítások jutányos áron

Hirn Rózsina
Svetos Viatora ulica.
Főposta mellett. 7806

Cégünk 40 éves fennállása alkalmából az olvasóközönségnek rendkívüli kedvezményt nyújtunk!

10 kiváló irodalmi mesterművet, leg- **88**
jobb regényeket és elbeszéléseket **88**
dinár egységárban szállítjuk

Teljesen új könyvek, rendkívül érdekesek, mégis a bolti ár felébe sem kerülnek

10 könyv
mely fél évig
szórakoztat!

Ezen jubileumi ajánlatunkat csak 30 napig tartjuk érvényben. - Ilyen nivós, jó és szórakoztató munkát ilyen árért sohasem volt alkalma beszerezni. Bármely tizescsoport csak 88 dinárba kerül.

10 könyv
körülbelül
1700 oldal!

1. CSOPORT.

Mikszáth: Mácsik a nagyverejű
Ambrus: A tóparti gyilkosság
Kárpáti: Három régi esztendő
Gáspárné: Pesti dámák
Michaélis: 1812. Az örök álmom
Somlay: Boldogasszony szolgálója
Courts Mahler: A férfi sorsa a nő
Ninon de Lençlos: vallomásai
Anatole France: A hajnal
A. Conan Doyle: A korosko tragédiája

5. CSOPORT.

Heltai: Hét sovány esztendő
Tolsztoj: Két huszár
Auernheimer: Az amerikai nő
Körmendi: Mártir
Jókai: Humoros elbeszélései
Mirbeau: Kinok kertje
Mahler: Isten veled drágám
Leblanc: Az olajlámpás
Jenkins: Detektív történetek
Heimburg: Álmodók kertje

9. CSOPORT.

Eötvös: Házassági viszontagságok
Füst: Az aranytál
Erdödy: Simorka Ulrik
Knut Hamsun: New-Foulund zátonyai
Maeterlinck: Az életnek kettős kertje
Mahler: Sörensen Frida
Krudy Gyula: Hét bagoly
Lovik: Az arany kéz
Hoffmann: Az ördög bábitala I. rész
Hoffmann: Az ördög bábitala II. rész

2. CSOPORT.

Daudet: A kis izé
Anatole France: Elbeszélések
Csehov: A parasztlak
Ambrus: A tóparti gyilkosság
Csillag: Elbeszélések
Csathó Kálmán: Ibolyka
Leblanc: Arséne Lupin
Mahler: Apia lánya
Forró Pál: A szenvedély
Bethlen: Maid a város

6. CSOPORT.

Abonyi: Az ur keze
Vérszi: Éjféli mese
Arányi: Ilyenket álmodunk.
Mahler: Fény és homály
Lenkei: Nullák királya
Leblanc: Cagliostro grófja
Ferrail: Ma — Eddin kimese
Nansen: Szent békesség
Herte: Egy bányász története
Falk: A söntéstől a riváldáig

10. CSOPORT.

Karinthy: Legenda az ezerarcu lélekről
Heltai: A vörös pillangó
Wells: Az időgép
Eschtruth: Tündér királynő
Crayon: Erős fényben
Ninon de Leuclos: vallomásai
Falk: Leveles láda
Henri Barbusse: A pökök
Jenkins: Detektív történetek
Moly Tamás: A mester

3. CSOPORT.

Honoré de Balzac: A toursi piébános.
Turgenev: A diadalmas szerelem dala.
Gorkij: Tselkas.
Heimburg: A vidám Regina asszony
Harland: A bíboros burnótszelencéje
Heltai Jenő: Kis meséskönyv
Csillag: Tárcák
Lux Terka: Budapest
Dumas: Éva
Béldi: Vád a sírból

7. CSOPORT.

Koros: Két halott regénye
Csehov: Falusi asszonyok
Rieger: Fehér tanyák
Doyle: A korosko tragédiája
Ego: Média szenvedései
Mahler: Napsugár kisasszony
Béldi: Indiszkréciók
Eschtruth: Udvari levegő
Palás: Cirkusz
Fejér: Madár emberek

11. CSOPORT.

Tolsztoj: Elbeszélések
Kobor: Művész és egyéb történetek
Jókai: Fortunatus Imre
Krudy: Bukfenc
Páncél: 2:1. regény
Mo'ndr: Amit csak ketten tudnak
Knut Hamsun: Viktória
Heller: A császár ócska köntöse
Forró Pál: Kurtizán
Bacsó: A Stefcsik-ház

4. CSOPORT.

Krudy Gyula: Asszonyok dija
Maeterlinck: A halál
Búrsony: Vadász történetek
Farkas: Bus Anton szerelmi regénye
Adam: Galahad csodálatos kalandja
Mikszáth: Mácsik a nagyverejű
Lengyel: Csintalan könyv
Courts: Napsugár kisasszony
Faragó: Hét országon keresztül
Lengyel L.: Az adlersfeldi szent Agnes

8. CSOPORT.

Karinthy: Gyilkosok
Zanzwil: A matrác-sír
Bokay: A gyémánt
Heimburg: Tollen Lóri
Csehov: Falusi asszonyok
Mahler: Kata házassága
Courts: Szegény fecske
Forró Pál: A szenvedély
Béldi: Művészek és műbarátok miniatűrben
Crayon: Erős fényben

12. CSOPORT.

Beczássy: Mari néni
Stevenson: Nickholson viszontagságai
Rice: A káposztástelep
Hugo Viktor: A tenger munkásai I. kötet
Hugo Viktor: A tenger munkásai II. kötet
Ninon de Lençlos: vallomásai
Bokay: A gyémánt
Mahler: A kis libapásztorlány
Heimburg: Álmodók kertje
Doyle: A dilettáns detektív

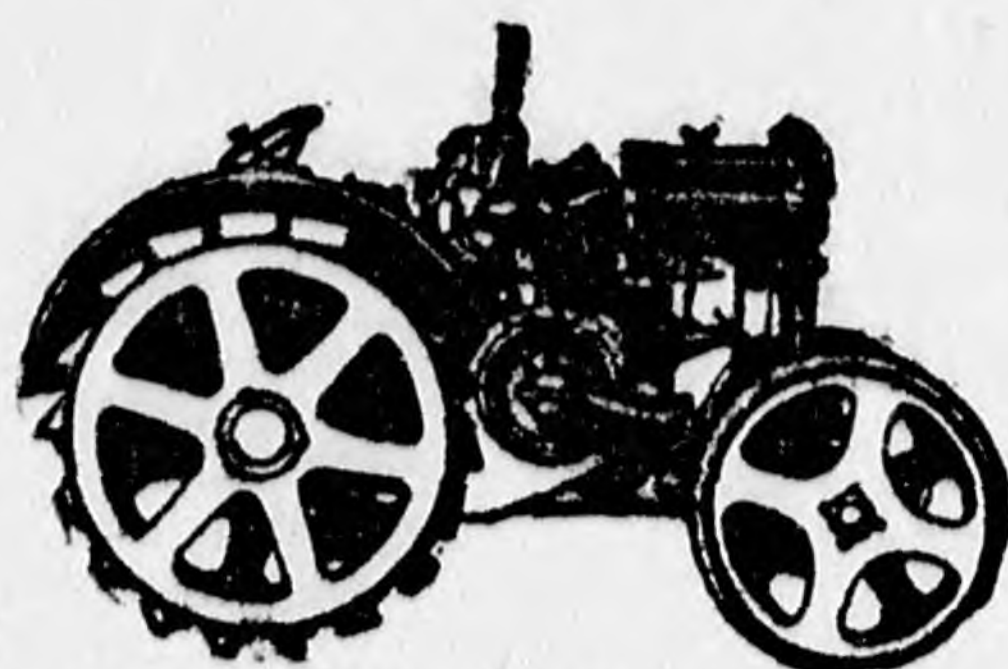
Szállítási feltételek: Pénz előre küldendő és csoportonként 5 dinár portóra feladásánál két egyforma könyvet nem küldünk. Ha tiz csoportot rendel egy csomagolóba. Ha valamelyik könyvet már olvasta és azt jelzi, úgy a csoport-szára, csak 800 dinárba kerül. Rendelésnél elég, ha a könyvcsoport száma kivesszük és másik hasonló értékűt adunk helyette. Több csoportot rendeltet, ha a csoport-száma jelzi. Egyes elfogyott könyveknél a cseréjagot fent írjuk.

Az összes iskolákban használatos könyvek és iskolaszerek kaphatók.

Knjižara **Mavro Heumann** Subotica
Karadjordjev trg 12.

CASE

A TARTÓS ÉS TAKARÉKOS TRAKTOR

250,000 darab traktort adtak el 1925-ben Amerika és Európa traktorgyárai. A kereslet ezidén még növekedőben van. Az egész világ mezőgazdái meggyőződtek már tehát arról, hogy traktor nélkül modern gazdálkodás lehetetlen. Már tudják, hogy a jó traktor milyen olcsó és praktikus üzemerőt jelent egy a szántóföldön, mint a cséplésnél és vontatásnál.

A Case traktor egyesíti magában a legjobb traktorok minden előnyét. Feltétlenül takarékos egy anyagfogyasztásban, mint fenntartási költségekben. Kezelése egyszerű. Gyorsan és kitartóan dolgozik napi 12—15 órán át anélkül, hogy túlterhelést érezne. Ugyan építve és kidolgozva, hogy tartósság és teljesítmény tekintetében felülmul minden eddig ismert traktort. A gazda részére tehát egy Case traktor vétele igazán gyümölcsöző befektetésnek számít.

A Case traktor Jugoszláviában is folyamatosan terjed, mivel a legnehezebb viszonyok között is bizonyosságot tett nagy erejéről és takarékos üzemeről. — Kérjen árajánlatot részletes ismertetéssel.

„RECORD“ Ipari és Kereskedelmi R. T.

NOVISAD
Temerinska 6

OSIJEK
Deszatyčina 13

VEL. BEČKEREK
Wilson trg 3.

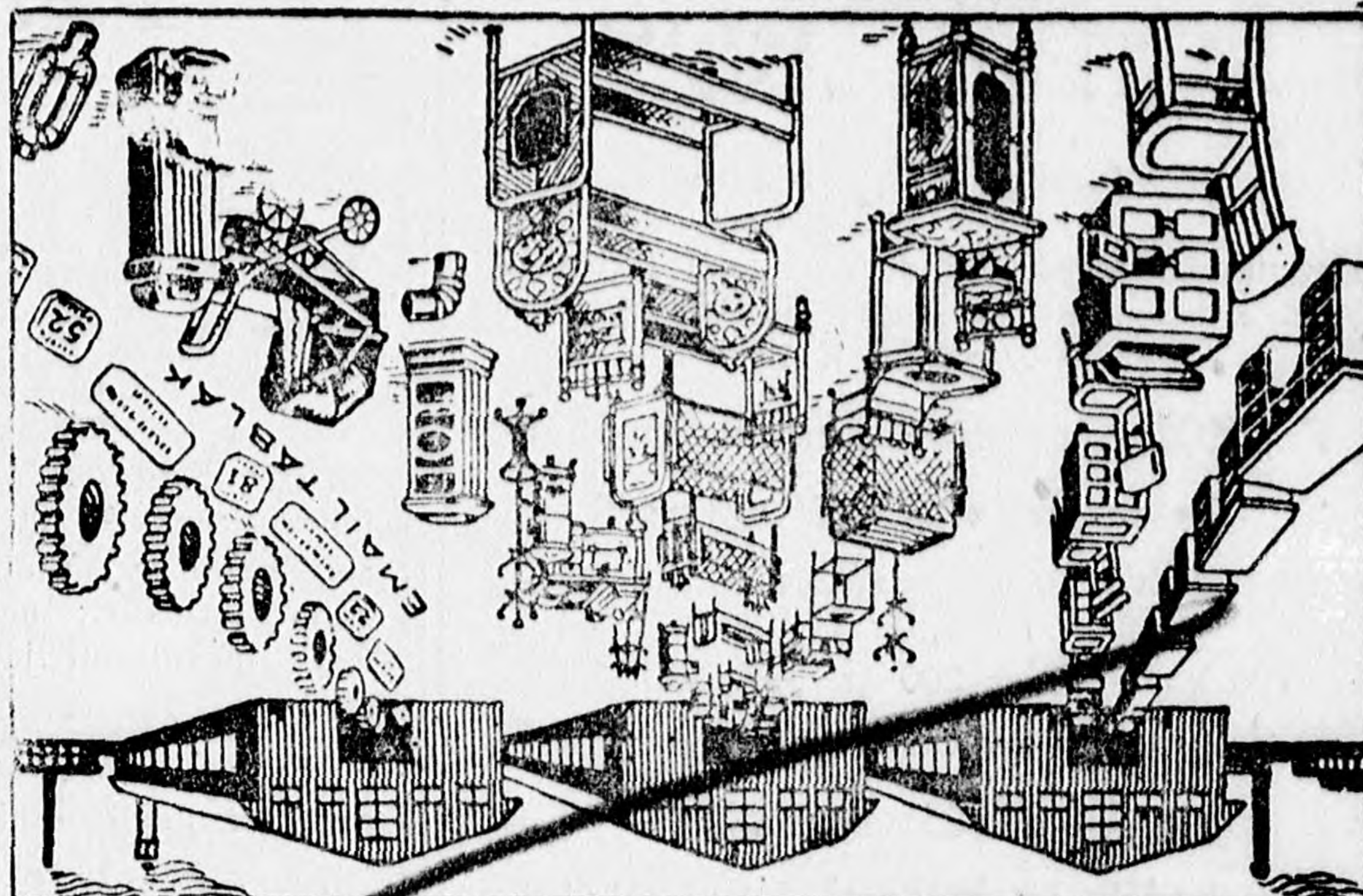
J. SEBESTYÉN MÉRLEGGYÁRA

SUBOTICA, PALIČKI PUT 154

Községeknek, gazdaságoknak, malmoknak és gabonakereskedőknek a legökölösebb mérlegeket szállít a legolcsóbb áron. Raktárról azonnal szállítható

Szekérmérleg és állatmérleg

Szükségletének beszerzése előtt szíveskedjék cégemet ajánlattételre felhívni!

Z. P. N. ZADRUGA RAINIH INŽENJERA
Hadirokkantak Termelési Szövetkezete, Zemun

FOLERAKAT:
FILIALA ANTON KOBI
BEOGRAD ZEMUN

Kosmajška ulica 30.

Želj. Privozna c. 19. (volt dohánnyraktár)

Amerikai utasok figyelmébe!

A nagy és modern

„NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA“ TENGERHAJÓZÁSI TÁRSASÁG,

amely hetenkint közlekedik GENUA és NEW-YORK között, a harmadosztályú (kivándorló) menetjegyek árát jelentékenyen leszállította.

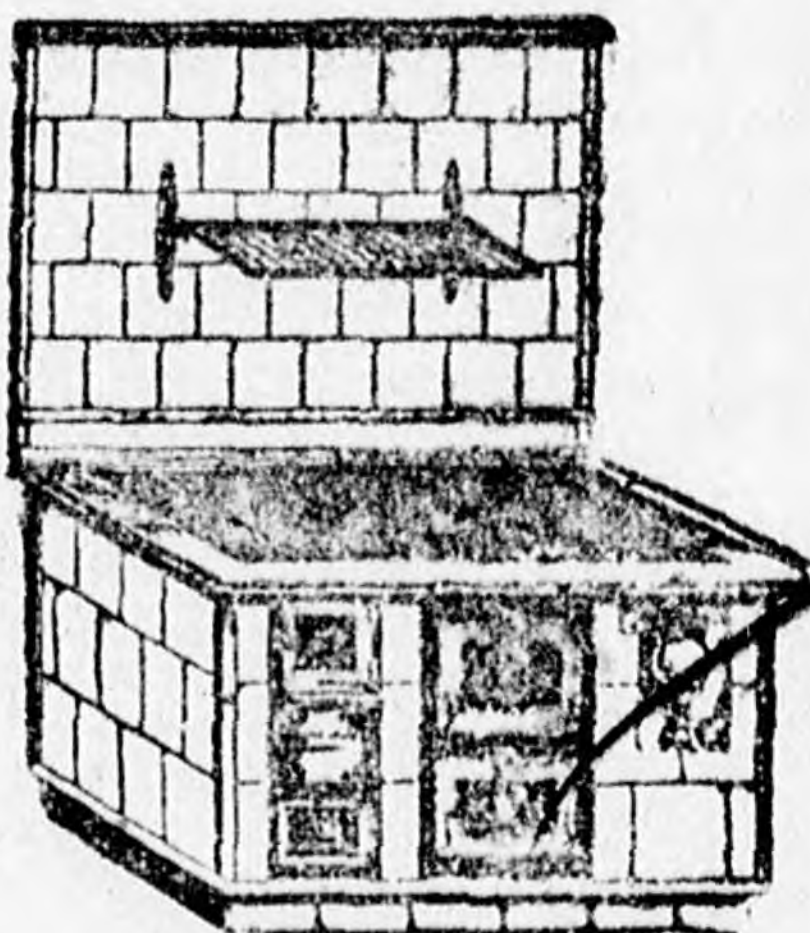
A menetdíj ezentúl 110 dollár személyenként,

mely összegben belefoglaltatik az utas vasúti jegye a mi képviselőtünk székelyhelyétől Genuáig, ellátás és lakás Genuában 2—3 napig a hajó indulása előtt, minden jugoszláv és amerikai illeték, amit a kiándorlónak fizetni kellene, jó ellátás és egy a tengeri utazás tartama alatt.

Az utasokat figyelemztetjük, hogy szeptember 21-én indul el Genuából New-Yorkba első ízben a most épített „ROMA“ hajóóriás (33,000 tonna), amely a legnagyobb erejű tengeri hajó lesz.

Közelebbi felvilágosításokat nyújt a „TRANSCOCEANIK“ jugoszláv utazási és kivándorlási r. t. ZAGREB, Petrinjska-ul. 6. és fiókjai:

BEOGRAD, Nemanjina-ul. 3.
VELIKI-BEČKEREK, Vilsonov trg 1.
PANČEVO, Vojvoda putnika ulica 12.

Minden asszonynak a legszebb meglepetés,
mire a nyári pihenőről visszatér, egy

„KATZKY“ TAKARÉKTŰZHÉLY

KIVITELÉ TELJESÍTMÉNY SZEMPONTJÁBÓ
FELÜLMULHATATLAN!

A legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben
állandóan raktáron.

Szigorúan szabott árak! Kedvező fizetési feltételek!
Busztrájt árjegyzék vagy személyes látogatás kívánatra
ingyen!

„KATZKY“ R. T. vezérképviselete és főlerakata:
HUGO SCHÖNFELD, ZEMUN TELEFONSZÁM:
169 és 147

Hogy a

JUNIPER

zöld fűszerszesz bármely más gyártmány-
nál jobb és hatásosabb, erről könnyen
meggyőződhet, ha fűszerkereskedőjétől kér
egy ingyen próba üvegcskét utasítással.

ahol nem kapható, kérje levelileg

JUNIPER 4912

Laboratorium Subotica, S ros majerova 11.

Fűszerkereskedőknél jól bevett jutalékos ügynökök ajánlazzanak

NAPTÁRÁRUSÍTÓK FIGYELMÉBE!

A KÖZKEDVELT

1927.
ÉVRE

1927.
ÉVRE

MINERVA NAPTÁRAK

SZEPTEMBER HÓ FOLYAMÁN MEGJELENNEK
SZÉTKÜLDÉS AZ ELŐJEGYZÉS SORRENDJE SZERINT

MAGYAR NAPTÁR VII. évfolyam
Jézus Szent Szive Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi Naptár
Kis Naptár

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

MECHANIKAI

prima

KENDERZSÁKOT

ajánl a

Fonó és Kötélverőgyár r. t.

Odžaci

Gazdák!

Az idei nagy esők és áradás folytán ezévből okvetlenül nagy mértékben fog fellépni a

kemény büzös üszök

Az üszök ellen egyedül a

„PORZOL“

száraz buzaporzószer

nyújt biztos védelmet és azonkívül kedvezően hat a mag csiraképeségére is és így nagyobb és jobb termést is biztosít.

PORZOL már számtalanszor kipróbálva

Használata rendkívül egyszerű

A PORZOL ára 1 csomag 200 gr. Din. 10.—

1 „ 1 kg. „ 44.—

100 kg. buzához 200 gr. „PORZOL“ kell

Kérjen mindenütt PORZOL-t

Mindenütt kapható!

Kereskedők, kik PORZOL-át árusítással óhajtanak foglalkozni, ártengedményt kapnak

Mindenemü utasítást ingyen küld a gyár:

KASTEL D. D.

zagrebi irodája, Zagreb, póstafiók 104

Irodai helyiségek: Nikolićeva ulica 8. I. em.

7320

Helyiséget keres

forgalmashelyen

Mita

7945

CITROËN

AUTOMOBIL

22 HP, 5 üléses, négy fékes, a legmodernebb felszereléssel, u. m.: kilométerjelző, óra, spricretlámpa, automatikus ablaktisztító, két villany-jelzőkürt: egy városi és egy országúti, négy nikkelezett lámpa, pótkerék gummival

A párisi Citroën-gyár úgy az automobilok tökéletesebb felszerelése, mint az árak olcsósága tekintetében az összes európai gyártmányokat legyőzte

Képvisező:

MITA BERBERSKI VELIKIBECSKEREK

7356

KOMLÓSZÁRÍTÁSHOZ TENGERISZÁRÍTÁSHOZ mindenfélé belöldi és külöldi SZENET

Telefon 483. prompt szállítunk Telefon 483.

„CARBON“ Adolf Nathan i Drugovi K. D. Novisad, Trg Oslobođenja 6.

731

Vojvodinai nagy sörgyár egy főgépészt keres

ki több évi gyakorlattal bír

Bel- és külöldi

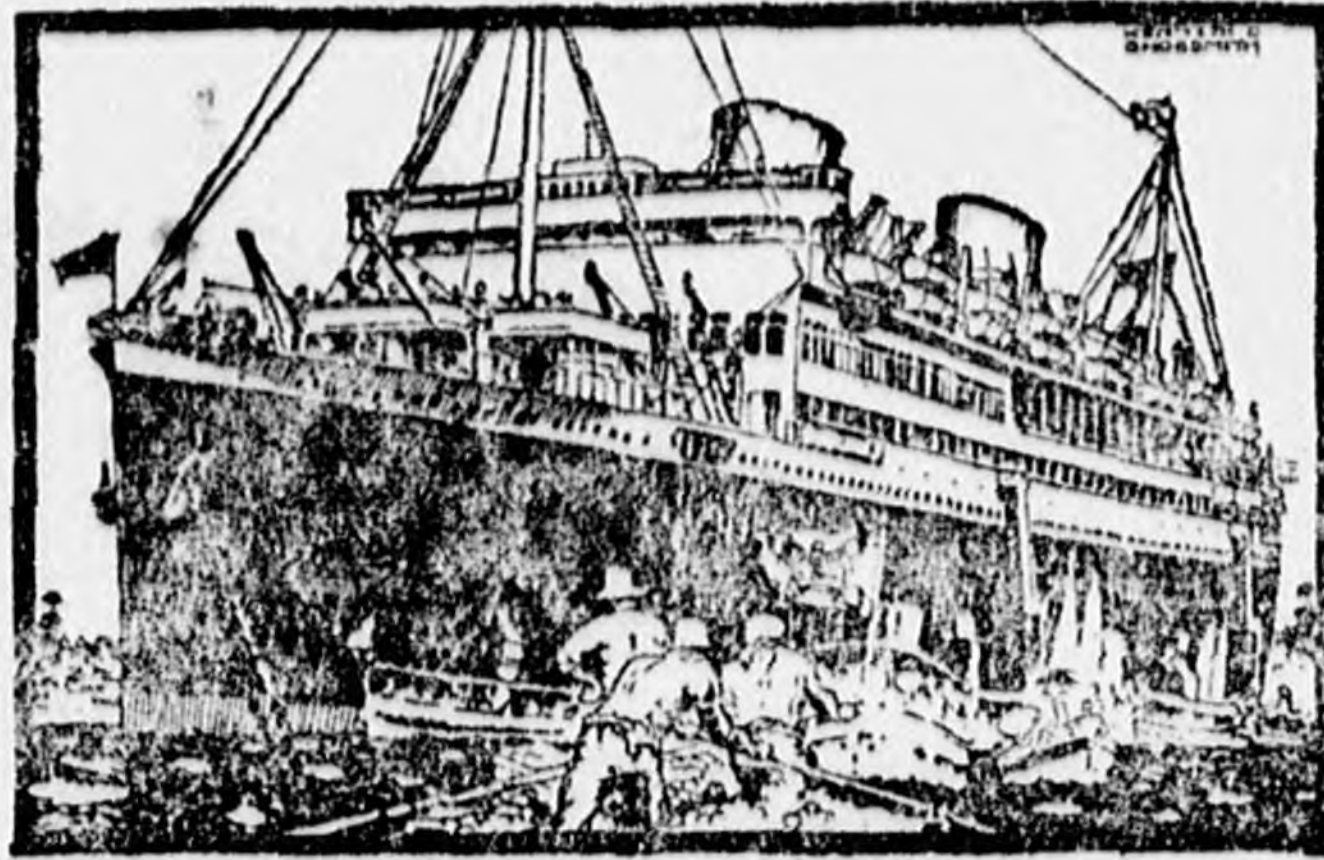
ez évi november hó 1-ig.

Ajánlatok, bizonyítványok és fizetési feltételek megjelölésével a kiadóhivatalba kéretnek.

7359

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom
Hamburg—Cherbourg—Southampton—
Newyorkba és Kanadába Cherbourg—
Liverpool—Southampton-ból Délamerikába

Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires, Sanpaolo III. oszt. fülkék 2 és 4 ágygya
Kényelemi Gyorsasági Biztonság

Jugoszláviai vezérkészség

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseletek: Beograd: Karajorgjeva ul. 91. Ljubljana: Kolodvorska 26. Vel. Bečkerek: Prinsesa Jelena Obala br. 7. Sörgöncim: „Roymalpac“. Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Sreška Prometna Banka Sarajevó és Gruzban. Sörgöncim: „Prometna Banka“. Split: Dioklecijanova obala 8. Metković: Ivo Veraja. Sarajevó: Srpska Prometna Bank, táviratcím: Prometna Banka. Gruz: Kapetan Ivo Hagjija, táviratcím: Hagjija.

3169

Hofherr-Schranz-féle

KUKORICASZÁRÍTÓKAT

rövid szállítási határidővel szállít

BRAUN MARCEL

VELIKIBEČKEREK Telefon 106

Ugyanott több kukoricaszárításhoz alkalmas, használt magánjáró és stabil gőzgép olcsón kapható

7718

Boroshordók

hasított tölgyfából, lagerhordók 10—80 hl, nagyságig 2500 hl, mennyiségben szállít.

Transzporthordók 200—800 liter nagyságig 1500 hl, mennyiségben, kisebb tételekben is I-a minőség, igazán anyagos áron eladó. Érdeklődni:

GRÜNWALD SZUBOTICA,
Rudićeva ul. 4.

Ugyanott válogatott uradalmi csemegeszőlőt hazhoz szállítva 7 din. kg-ért kapható.

6161

KUTFURÁSI VÁLLALAT

20 évi gyakorlattal bíró kutfurásmester vezetése alatt kutfurást és tisztítást vállal egy helyben, mint vidéken

LÓVART LAJOS

lakatos és vízvezeték szerelő Subotica, Štrosmajerova ul. 20. Huspiac

ELSŐ SUBOTICAI PAPIRZACSKÓGYÁR

F. BEDŐ SUBOTICA ŠENOJE UL. 19. TELEFON 436.

Ajánlatja minőség és ár tekintetében elsőrendű és versenyképes papirzacskóit. Kérjen mintát és árajánlatot.

Közeleg a tél

Vezettesse be idejekorán a villamos világítást.

A villanytelep gyorsan, szakszerűen és olcsón elvégzi ezt a munkát.

Telefonszám 508.

Megjegyzés: Figyelmeztetjük áramfogyasztóinkat, hogy villamos szerelőink és segédszemélyzetünk SEC jegyű sapkákkal vannak ellátva és kérjük, hogy csak a mi személyzetünknek sziveskedjék az árammérők és vízmérők leolvasását megengedni.

Olcsó fogászat

minden hétfő, szerda és pénteken d. e. 8-10-ig, d. u. 1-2 óráig Subotican
Jelačićeva ul. 1. emelet Karadžićev trg sarkán I. udő kabinjával szemben
22 karátos aranykorona 200 D.
Double korona 180 dinár
Fehér fog 50 dinár
Foghuzás 20 dinár

Zsuzsika

megérkezett a csoból leguja a kalapmodelllel
Trumbićeva 26.
Alakítákokat és megrendeléseket elvállal.

Nagyobb 7901

ügynökség

és bizományi iroda
Beogradban, a rendkívül gyors elviselesekkel, más vállalat átvétel miatt

ELADÓ

F. I. A. Postás utca 13. sz. 1.
LUCERNA JURIS
Be grad, Trzizije 1.

Fräulein

erékt franszösisch und lauterunterricht zu zwei 12—13 jahre Mädchen per sohrten Unterricht
Vente de ch. obla Ance expedition Novisad. Futoški put 2 63

Teljes kiárusítás!

MORAVIJA R. T. 50%

kötött, szövött, konfekció és harisnyagyár

BEGRAD

leszállított árak!

1926. NOVEMBER 1-IG LERAKATUNKAT LIKVIDÁLJUK

csak subotikai lerakatunkban

ALEKSANDROVA ULICA 13. KORZ

Óriási vála... Ha nincs is most szüksége árura, azért vegyen, mert ilyen alkalmat többit nem lesz. — ruhák, kabátok, mellények, poncwowerek, bluzok, sálak, stb., nők, leánykák és fiúk részére mindefféle nagyságban.

Ha nincs is most szüksége árura, azért vegyen, mert ilyen alkalmat többit nem lesz. — ruhák, kabátok, mellények, poncwowerek, bluzok, sálak, stb., nők, leánykák és fiúk részére mindefféle nagyságban.